

**El lengua de los pájaros**  
**Die Sprache der Vögel**  
**La langue des oiseaux**  
**ЯЗЫК ПТИЦ**  
**Kuş dili**  
**The Language of the Birds**  
**Қуш тили**

**«ТАФАККУР» нашриёти**  
**Тошкент – 2011**

**УДК 821.512.133**  
**84(5Ў)1**

**Қ 86** **El lengua de los pa'jaros - Die Sprache der Vo'gel - La langue des oiseaux - Язык птиц - Kus dili - The Language of the Birds - Қуш тили/таржимон ва тўпловчи А. Обидов. – Тошкент: Tafakkur, 2012. – 256 б. - (Ушбу антология ҳазрат Алишер Навоий таваллудининг 570 йиллиги ҳамда ЎзР Мустақиллигининг 20 йиллигига бағишланади).**

**А. Обидов, Аъзамжон (тарж., тўпловчи)**

УДК 821.512.133  
ББК84(5Ў)1

Ушбу антология ҳазрат Алишер Навоий таваллудининг 570 йиллиги ҳамда Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 20 йиллигига бағишланади

The present anthology is dedicated to the 570 th anniversary of Alisher Navoi, as well as to the 20th anniversary of Uzbekistan's Independence.

**ISBN 978-9943-372-41-2**

**©«TAFAKKUR», 2011**



---



## FOREWORD

Not long ago, in a meeting a colleague of mine from Nigeria admiringly told me that I was the first Uzbek person he ever met, but he some time before read a story about Uzbekistan, especially, its traditional “kupkari” – horserace. During that visit, I also met with the director of Rowan University in New Jersey, who showed us well-illustrated books by Hafiz and Firdausi and read and commented some of their beautiful ghazals. A human being will never stop reading, I thought that time. However, there is a saying that “A book is really wealth, but not the book you bought but what you have already read”.

Once at the university a friend of mine compared me to a bird. I still keep in my mind that he advised me not to resemble a bird that intrinsically returns back to the cage when you release it. If I were given a chance, regardless of political, social and economic grounds, I would found an international poetry festival and invite known and unknown poets of our time to Uzbekistan, and would show them the Uzbek traditional horserace, the Navoi Library, Samarkand and Bukhara, or at least I would embrace with joy all those foreigners ready to come to this land to help with translation of the Uzbek literature.

This anthology, along with some examples of work by Alisher Navoi, a XVth century Uzbek poet, father of Uzbek literature, consists of ‘bird poems’ by contemporary world poets, the majority of whom are unknown to Uzbek readers. The poems by various authors from five continents in six different languages have been mainly put side by side with their respective translation in the Uzbek language, and I deeply apologize for any inconvenience when reading this international anthology.

I wish you a pleasant and exceptional flight in this measured life!

With all best wishes,  
Azam Abidov

Яқинда бир учрашувда Африканинг Нигерия давлатидан келган ҳамкасбим ўзбекистонлик киши билан илк бор кўришаётгани, аммо бу юрт ҳақида қачонлардир қайсидир китобда ўқигани, хусусан, ўзбекларнинг “кўпқари”си тўғрисидаги ҳикоя унинг хотирасида ҳамон сақланиб турганини тўлқинланиб гапириб берди. Ўша сафар асносида Нью-Жерсидаги Рован Университетининг ректори Фирдавсий ва Ҳофизнинг гўзал безакли қалин китобларини кўрсатиб, шоирларнинг ғазалларидан байтлар ўқиб, уларни шарҳлаб бергани менда катта таассурот қолдирди. Инсоният ҳеч қачон китоб ўқишдан тўхтамайди, дея ишонгинг келади киши. Бироқ, “Китоб – бойлик, аммо сотиб олингани эмас, ўқилгани” деган гап ҳам бор.

Неча йиллар аввал қаламқаш дўстларимдан бири каминани қушга ўхшатгани, ўшанда у қафас эшиги очилганда ташқарига бирров чиқиб, яна унга қайтиб кирадиган қушга ўхшаб қолмаслик тўғрисида берган маслаҳати ҳар доим эсимда туради. Хоҳиш ўзимда бўлганда, ҳар хил сиёсий, ижтимоий, иқтисодий сабабларни рўқач қилмай, Ўзбекистонда бир йирик шеърият анжумани ташкил этган, замонамизнинг кўзга кўрингану кўринмаган, пок ниятли шоирларини бу юртга таклиф қилиб, ўзбекнинг кўпқарисини, Навоий кутубхонасини, Самарқанду Бухоросини кўрсатган бўлардим, ҳеч бўлмаса, адабиётимизни таржима қилишда ёрдам беришга шай турганларга бағримни кенг очардим.

Кўлингиздаги ихчамгина антологияга ўзбек адабиётининг отаси, XV асрда яшаб ижод этган шоир ва файласуф Алишер Навоий асарларидан хорижий тилларга ўтирилган намуналар билан бир қаторда курраи заминда айни пайтда маълум, аммо аксарияти ўзбек китобхонига номаълум бўлган қалам аҳлининг қуш ҳақидаги (ёки қуш сўзи ишлатилган) шеърлари ўрин олган. Шеърлар асосан олти хорижий тилдаги аслият ва ўзбекча таржима билан ёнма-ён қўйилгани сиз азизларга нуқулайлик туғдирмайди деб умид қиламиз.

Бу ўлчовли ҳаётдаги парвозингиз ҳар доим юксак ва мароқли бўлсин!

Эҳтиром ила,  
Аъзам Обид



---

## WHY OUR WORLD NEEDS POETS LIKE ALISHER NAVOI

by Gary Dyck

Many systems clamor for our attention. We don't know where to look. The thousands of signs that litter our road home, the demanding work, the annoying spam, the ever-evolving technologies and the unending busyness of our life and everyone else around us. Modern life can be so shallow.

It seems that the biggest problem facing modern society is not that there is too little progress, but rather too much of it. We are so busy with trying to keep up with the work around us, with external progress, that we have no time for internal progress. What we need is to first take care of our internal progress and then all the results of our external living will become much more meaningful and fruitful. Neglecting the garden of our soul for the sake of a soulless project will eventually kill us. Therefore, we need gardeners who can help us see the beauty of our souls and inner life. Gardeners who can help us rip out and burn the weeds that choke our life and nourish what is true and good. Inspired poets make excellent gardeners if we pay attention.

### **The need for poets like Navoi**

Armed with lasting truth and beauty inspired poets are a wonderful ally in the development of meaning and activity in our personal lives and broader societies. For real meaning and beauty to take root in our lives we need; the affective as well as the cognitive, the artistic as well as the scientific. Religious people would also add the eternal as well as the temporal. Anything less cannot induce empowerment or development in human life. We must learn from those artists who have effectively brought meaning into their corners of the world and let them speak again. They know that the development of people must include every layer of a person. Let us not exclude the freeing glory of God that artists mystically express in their works. This is what I mean by 'inspired poets', those poets





who have tasted of God's glory and know that He is greater than anything in this world. When people acknowledge such divine glory, they have reason to work for betterment of society.

One of the best inspirational poets I have found is a Central Asian from the 15<sup>th</sup> century named Alisher Navoi. His name *Navo'i* literally means 'the owner of singing'. He lived from 1441 to 1501 mostly in Herat, Afghanistan and is one of the greatest poets of the Great Silk Road. "World-class status was attained by the Tajik, Uzbek and Turkmen literatures, in the works of 'Abd ar-Rahman Jami, Alisher Navai, and Makhtumquli, respectively."<sup>1</sup> When his foster brother Husain Baykaro became the Emir, Navoi became the prime minister. He was also a good steward of his high position and helped establish many needed institutions. "Nawai is reputed to have founded, restored and endowed no fewer than 370 mosques, schools, libraries, hospitals and other pious and charitable institutions in Khurasan alone."<sup>2</sup>

His numerous writings, endowments, and his life example have had lasting influence in Central Asia. Today, in the modern country of Uzbekistan, he is revered above all other poets. The name of Alisher Navoi is visible throughout the country. Major streets, theatres, museums, parks and even a province and city are named after him. His proverbs are on the tongues of Uzbeks, Turkmen and Tajiks. He is considered the father of the Uzbek language and one of the greatest poets of Central Asia. In his six epic poems and 100 000 plus lines of poetry he wrote passionately for truth and love and vehemently against oppression.

One of the greatest sources for all who seek the richness of human life and activity are those rare poets like Navoi who passionately live out what they so eloquently share with the rest of us in words. Navoi dedicated his whole life to finding and creatively revealing life's meaning and beauty not only with words but with his life. A garden is pronounced good or bad by the fruit it produces. We can

---

<sup>1</sup>Nazarov, Bakhtiyor and Denis Sinor. eds. *Essays of Uzbek: History, Culture and Language*.

Bloomington, IN; Indiana University Press, 1993, p. 51.

<sup>2</sup>Devereux, Robert. *Muslim World* 54 1964, p 270 –287.



trust what Navoi tells us because he shares from the experience and learning of his own difficult godly life. He does not just say what sounds good, but what has been true and helpful for his own life. And where he is unsure, he tells his reader that he is still searching and begs God's forgiveness for anything wrong he might have said. Such vulnerable humbleness in a great poet and leader is inspiring.

The art of poets like Navoi has a powerful way of working, especially in developing nations. Art transforms people's hearts and minds. It is in art that people's hearts and tongues are connected. Without the artist, society will not progress as it should. However, with one line from an artist positive changes can begin to take place. We need to stop separating the spiritual from the material, the heavenly from the earthly, the seen from the unseen. To address this sort of reductionism requires poets. We need artists to help transform our nations. Art influences how societies think of themselves from the inside out and how other societies perceive them. True progress is not in applying external forces, but about internally transforming hearts. We need to let poets like Navoi speak out and help people learn from him.

### **The need for 'translator poets'**

So how do I as an English literary translator help Navoi speak out so that people can learn from him? I want to do more than just provide texts of Navoi in English or other languages. I need to figure out how to translate in order that the cultural and content significance inherent in Navoi and the West's understanding of Central Asia can be advanced. Many translators are not intimately cognizant of the source culture context that they translate from and do not think through how to best impact the target culture for good. They sit alone in their office, never actually seeing the world in which the book was originally created. They work hurriedly in front of their computer so they can finish one translation to start another. Fortunately, I've had the honour of being able to live in the distant land where my poet breathed 500 years earlier and have the assistance of many local experts who also breath and live Navoi. I love being a translator of inspired literature because it





forces me to read small passages at a time and ponder the depths of their meanings.

One area where Navoi can be used to speak out is in the realm of Western misconception of Central Asia. Western perception of Central Asia, as with most of our perceptions of other nations and societies, is not nearly whole enough. For me to address this sort of reductionism requires that I be like my mentor Navoi, that I be a ‘translator poet’ who speaks against a categorized system and provide a translation that challenges the status quo for an audience that can hear it.

What often happens in my field of literary translation is that the ‘bestseller’ mentality guides the translation process. The text is illusively made as fluent as possible so it doesn’t come across as foreign at all.

This guarantees not only that the foreign text will reach the widest possible domestic audience, but that the text will undergo an extensive domestication, an inscription with cultural and political values that currently prevail in the domestic situation – including those values according to which the foreign culture is represented... often stereotypes that permit easy recognition.<sup>3</sup>

These kind of translations of foreign literature keep alive the misconceptions that the reader’s domestic culture has against the culture and values of a different land. I want to be a ‘translator poet’ of Navoi who keeps what challenges the Western misconceptions of Central Asia, what will add to its worldview, and yet be sensitive to what differences of Navoi it can handle. I want to push the limits, but I don’t want to go so far that the Eastern Navoi cannot be understood by the Western mind.

For example, when translating my first Navoi book, my Uzbek co-translator and I took some liberties and made some changes in the English so that the story would make some sense to the average reader. We sought to make the Middle Ages story come alive in the English language in its own unique way. The native English person with some interest in Central Asian literature was our target culture. However, we made sure that the foreignism of our ancient

---

<sup>3</sup>Venuti, Lawrence. *The Scandals of Translation*. London; Routledge, 1998, p. 87,161.



text was there to compel the reader think in new ways. “We need the ancients precisely to the degree they are dissimilar to us, and translation should emphasize their exotic, distant character, making it intelligible as such”.<sup>4</sup> We knew that unaccustomed foreign literature is needed to help the media-insulated Westerner break old stereotypes and see in new ways. This is just one example of how we need to let Navoi speak out.

The Western world needs to evolve their view of Central Asia as simply a hot spot for violence to that of a place of high culture and home to a well-respected poet who wrote beautifully about peace in the world. In the recently renewed interest in Central Asia I do believe that people need and even want to see a different side than the extreme side that the media has shown them. I want to honour the people of Central Asia, and elevate a good example for them and the Anglo American world by providing a resource from within Central Asia for the betterment of our world. This resource is the life and works of the inspirational poet Alisher Navoi.

### **The need for ‘reader poets’**

However, to provide a text that is sensitive to both source culture and target culture is still not enough. The reader must learn how to read such inspirational texts. We must quiet the madness of our world and pay attention to those poets who sing out to us from the depths of their hearts. Unlike others who flash one-liners in our faces, poets dare us to come away from this world and enter theirs. Poetry is not a language that can be assimilated quickly. It must be pondered for more than just a fleeting moment. It asks us to touch and taste it, to caress it, to wrestle with it and eventually to become one with it. That we become ‘reader poets’ who internalize what we read, and overwrite a dry part of our life with poetry. Readers who are a living testament to the inspirational literature that we read.

---

<sup>4</sup>Jose Ortega Y Gasset, ‘The Misery and the Splendor of Translation’ in Lawrence Venuti, ed., *The Translation Studies Reader*. London, Routledge, 2000, p. 62.



When Navoi read Farrididun Attar's *The Conference of the Birds* as a youth he immediately fell in love with it. He spent much time with the book, so much so that his parents were worried about his schooling and took away the book. What they did not know is that he had already committed the book to heart. As a youth he already knew how to grasp inspired poetry! Later, after a lifetime of meditation, Navoi wrote his own version called *The Language of the Birds*. In the introduction he shares how he made room for Attar's book to change his own life. "I devoted myself to the wonderful stories within it, the metaphors and allegories told by the bird became dear to me. Its preciousness has helped me into its world and be free from the senselessness of this world."

When Navoi read Attar's *The Conference of the Birds*, he did not read *about* the birds search for God, instead he sought God through them. He did not read *about* their hardships on the journey, instead he experienced their hardships for himself. When we approach inspired literature we must not just read what it says *about* truth, but we must experience its truth. We should not read *about* God, but we should read God.

The best kind of inspirational literature for 'reader poets' is the kind that is fairly simple and somewhat practical. It does not need to be deeply philosophical, but it should be practically mystical. Approach it quietly and humbly. You may read other literature quickly, perhaps seeking for the main point, but with inspired literature you must be careful. Take it in fully and gently. After having tasted it, make sure you digest it. Christian mystic Madame Guyon aptly taught her disciples to "not move from one passage to another, not until you have *sensed* the very heart of what you have read. You may then want to take that portion of Scripture that has touched you and turn it into prayer."<sup>5</sup> Something that is precious must be treated with care and given much consideration, and like Navoi its preciousness will help us become less entangled with the senselessness of this world. We need the poet and the poet needs you.

---

<sup>5</sup>Jeanne Guyon *Experiencing the Depths of Jesus Christ*. Beaumont, TX; The Seed Sowers, 1975, p. 8.



---

## NAVOI'S BLOOMING GARDEN

by Tursunoy Sodiqova

To share an idea that no one has told yet, or to reach a distant peak, or to make an invention is not greatness, it is only a process of uncommon events! True greatness is in the survival of those inventions! Not only survival but a person or an idea is truly great if it can keep its liveliness for ages as well. There were lots of 'golden heads' in the history of mankind. Great numbers of fresh ideas were proposed. But not all people, who do great works, become great men. Why is this?

How many kings and sultans have passed away since Navoi's eminence? They were absolutely different. One of them liked Navoi and another one hated him. Unlike Navoi, both execution and power were in their hands. Therefore, shouldn't it be surprising that Navoi was considered great man in all centuries since his death in 1501?

1941. It was too difficult year for the Russians. There was a war in Leningrad . But in such condition, the 500th anniversary of Alisher Navoi was celebrated. Perhaps, to hold it above sincerity and was necessary to the Soviets for their political games. However there were lots of other nations and famous people in the Soviet Union then, why did the Russians call to mind Alisher Navoi? I remember the saying that my mother always repeated: " People do not humble those who are dear to God". The Creator made Navoi dear. Allah gives people talent and tests them with it. However, only some of them pass the exam. It is not enough to have a natural ability in order to reach the dearness, it is important to be able to hold great talent. Talent is theological light and a poet is a destination place of this sacred light. Light comes uninterruptedly, but growing of flower or thorn depends on the place. If environment is bad or faulty, talent will never grow up! Even If he grows up, people will be indifferent with him. Because he spoiled the sacred light with his bad manner, i.e., he has envy, arrogance or he is stingy, offender, liar or ungrateful and impatient. Such personality is reluctant for talent. The poet writes very expressive words but they return back



hitting upon the walls put by Allah and none is able to pass them to people.

GREATNESS WILL APPEAR THERE WHERE PURE PERSONALITY, i.e., pureness of tongue, heart and feature unites with THEOLOGICAL LIGHT. It is one of the God's boons. It is harmony of theological light with perfection. This is called to reach the Creator! No doubt that Alisher Navoi reached this high point . GREATNESS resembles to source of light - you feel warmth in your heart when you hear the name of Alisher Navoi. Greatness is beyond the period and place, it is like the sunshine without reproach - it will shine even to people who say "I do not like the sun" and flourish them all.

### Color of love

Youthfulness is your spring. You are beautiful and green in this season. However, remember that abundance in your autumn depends on your spring. Do not think that err is human and man makes many mistakes in youth. If you feel that your work is not acceptable, so, you start to observe the Satan. Remember that one day you will have to answer for your mistakes. All processes in our life live in harmony: we wear skullcap in order to protect our head from the sunshine and we put on our shoes in order to save our feet from the cold. God created teeth so that our stomach will not fall sick, we have mind in order to perceive good things from the bad ones etc. When people feel passion in their heart and step back from the previous position, they shift the blame to love at once. They say: "It is a trick of love but I am not to blame". Well, what is the color of love? What are the peculiarities of love?

Alisher Navoi writes:

*Lover is that man - hard to cure,  
Whose tongue, heart and eyes are pure.*

Let's analyze these lines. When man falls in love, he becomes sad and thoughtful like a sick. His voice and feature soften. He speaks to himself and always begs his beloved. It is the appearance of a man fell in love.





What does “pure tongue” mean? Lover will never deceive and boast. He will never hurt somebody and gossip. He will never tells somebody’s secret to another people. It is the pureness of tongue. If he does the opposite of these, he has not fallen in love yet!

What does “pure heart” mean? A true lover will never envy, complain and revenge. He feels hurt in his heart but he will never be jealous. If he suspects, avenges or envies, he has not fallen in love yet!

To do everything sincere is also one of the faces of pure heartedness. If a lover insists that he must have his beloved, there is no love there. The biggest interest left from amorousness is only LOVE! Because of this strong feeling of fondness, your tongue and heart will become pure, is there any better award to people? It means, you will always be in plentiful with this feature all life. It also means that the sun entered your heart, almond will forever flourish in your body and a national music “Cho’li iroq” will always sound in your veins, you will never be bored - a nightingale of your heart will continuously sing!

What does “pure eyes” mean? Impure eyes are the main reason of spoiling the tongue and the heart. If you do not lose your eyes to Satan, they will become your first teacher that acquaint you with most beautiful colors of the world. The eyes pass energy to mind and it awakes heart, thus the actions will start. The eyes working sincere are pure eyes. You know that the first theological revelation came to Mohammed (May peace be upon him) was the word “Read!” The eyes reading knowledge are pure eyes. The eyes learning craft are pure eyes. The eyes looking round with good intention, searching kindness, weeping for people’s sufferings are pure eyes. The eyes considering the people before them like the Sun and not looking straight are pure eyes.

Anxiety begins from the eyes. Shameless eyes are the slaves of carnal desire. People with such eyes will never become lovers, love will not come to them, LOVE DISDAIN THEM AT ALL!



## Every human is a boon!

I like the following lines of Alisher Navoi: “Cypress, rose and tulip have their own buyer, firewood is sold even it is dire”. The words of wise men are like remedy and they cure illnesses: A writer gives his newly published book to his friend and says: “Read and tell me, which book is more interesting, my or that of another writer?”. Alas! He lost his reputation with these words. Because, jealousy have appeared there. It means, hope will be destructed in this place. Jealousy comes after arrogance. If a man meets some capable man and worries about it, he is called an arrogant. Arrogance wastes away the talent of the people. When writing the fruits of talent on the paper, the talent will be busy with himself as if he holds fire. However, he never compares or thinks about to write better than someone. He will only tries to extinguish his fire in heart. Such wonderful moments will not be given to everyone. People who reach to this point will never be jealous.

Do you remember the fact that eminent Navoi finished “Khamsa” (Five epic poems) and Hussein Boyqaro put him on his horse, holding in leash and demonstrated him among the people? Let’s analyze this event: firstly, Hussein Boyqaro shows humanity and patriotism as king - he is very glad that Turkish language raised to the world scene because of this work and his contemporary. Secondly, thus he puts the poet that raised reputation of the nation, higher than himself and with this he encourages literature and all creative forces. Thirdly, seeing one of the miracles of God in Alisher Navoi, he gratifies to the Creator and takes care of the dear man for God’s sake. Fourthly, he also was great poet and psychologist and he feels that a beautiful work like “Khamsa” will become very esteemed. Thus he puts Navoi to the saddle of triumph. However, the horse that Navoi rode was his own, symbolically, it may be said that Hussein Boyqaro was the first who voted Navoi as the king of country of lyrical poems - ghazals. Despite the king put him on the horse, this luck was written in poet’s destiny. However, Hussein Boyqaro was applauded and prayed by his contemporaries for his merit.

Every human is different in the world. Some people are capable and the others are not so. But everyone has its own place - an



elephant is not able to do work of an ant. Thus, I can not do you work. Regardless of anything, man is unrepeatable creature of the Creator. If he does not know to be grateful and take delight in himself, besides, if he is envious, remember that he will not become mature yet. It is bad DESIRE if you think that someone's achievements must be yours. This ill-fated desire will bring all disasters to people

Colorfulness makes this world sacred. All things around us are boons. Each boon is has its own meaning, living philosophy and peculiarities. "Cypress, rose and tulip have their own buyer" - flower lights the eyes, people like it very much, they wish to cover their life with flowers, they compare all those that they like with flower etc. But "Firewood is sold even it is dire"! This is very interesting world! Every human being has a special feature and taste. Every creature has its own amateur. There is nothing unnecessary in the world. Why a flower has to be haughty, though it can not be used instead of firewood. The flower may give you pleasure and raise the spirits. But firewood heats your house, boils a cattle, so, it is a good supporter in need. Only amateurs seek for the flowers but everyone needs firewood. Do not be afflicted that you are "firewood" only and do not humble other people with this word, so as the poet wrote that "firewood is sold even it is dire". Some people are proud of their courageous children like Alpomish. Some of them appreciate their disabled children and are very grateful.

While getting old, people grow wiser, their opinion and taste will change. A man, who liked a rose yesterday, may like a tulip tomorrow. However, in this case, the rose will not become unworthy, its amateurs will be found again and again - it is the skillfulness of the Creator!

What is the HAPPINESS? When it happens? Will it happen when you are rich or honorable? No! I have recently heard that a woman used a phrase "err is human": human feature is unmanageable. There is no obstacle to human wants. Your happiness will last as long as the time of fading the flowers found after great efforts and you will be tired of everything. By the way, when you grow wiser, you will have more spiritual needs than ever. You feel happiness every time your wishes come true. That is to say, there is no account and time of happiness. In spite of your age, inshaallah, thousands of





blossoms of luck will flourish in your life!..

An apple-tree has been living as its origin since it was created: it blooms and gives fruit like apples. In short, it is an apple-tree and agrees for its destiny! Its success is in its patience and therefore it has many amateurs. Apricot, cherry and others also like this. You are also like this, my dear friend, you are like a garden - but your fruits are uncountable and your amateurs are more than your fruits!

## SEPARATION LEADING TO INTEGRITY

My unsatisfied wish is that I read Alisher Navoi with dictionary. I am a helpless woman who stays near the treasure but can not find a key, I say to myself. When I read the bayts from my daybook, every time I find great delight, new odor and color not resembling to previous one. I always wonder as if I see them for the first time. This is a secretive blooming garden, I say and get pleasure:

*Never put my friend the balm to ulcer in the heart again  
Let I pass away, forever, let remain in heart her pain,*

says the poet. Heart of man in love is broken, his beloved became unfaithful and she is indifferent or is not aware of his sympathy. The lover strongly embraces his breast and dislikes to see a doctor or friends. "Do not touch my wound, - he says, - this ulcer is my sole remembrance, which regularly reminds me about sweetheart. I could not be happy with beloved, so, at least do not take away this injury. May I pass away but I will take these pains to my grave" .

Where there is love, there is no damnation there! There is no self-interest and desire! I read somewhere: wounded man curses the shooter all long life, but a man, who fell in love, proceeds to love his beloved more and more. The reason of this is that love is a theological boon. To have it in heart is a great reward! Because a pure light came to your body, you consider the people you fell in love God's boon and dearest. This light made you to glance at yourself and you sigh. How a poor and helpless I am, you said, - how can I aspire to love. How can I be equal to that beloved with my condition? You were ashamed of yourself, but it was the character of people trying to become pure! Being ashamed of one's



mistakes means that this man acknowledges his surrounding. Look, how beautiful merit has this love, you began to feel sorry, you tried to purify God's boons. All "strangers" around us are lovely creatures of Allah. God's award is more to those who protect them. Therefore Allah made separation very esteemed to lovers and made themselves patient.

So, a man who appreciates the torture he took from his beloved is a person, who is becoming pure, perfect and diligent.

It is a real climate of true love! If people have arrogance, lie, jealousy, hurt, and revenge, they have not fallen in love yet! If someone torments his couple that he "fell in love", he has never loved! Who is unaware, inactive and indifferent, remember, he is loveless, God made the eyes of his heart blind! Beware of sighing and saying: "Love", "I love you!" Ask the Creator to have a true love. You will find love not from the self-market of Devil, but from the pure body of yourself. People live and try to have sweet children. Pure people give worthy children and pure life to the world.

*Long Live Love!*

*Long live Despair without reproach!*

*Long live great Separation leading to Integrity!*

Long live my graceful miracle - my sacred HEART, the motherland of my love that I passed myself and protected all long life!

*If it's fixed to be hard - be hard,*

*if it's fixed to be light - be light!*

I always feel myself like a sick before Alisher Navoi. I worry that I have to understand his works. I believe that I take great pleasure and my spirit satisfies from this. I also keep in mind that if I do not have time to read and understand Navoi, I pass away very poor.

Sometimes at the lessons I explain a *bayt* of Navoi ninety minutes, but I feel that many other pearls of the *bayt* are being left away. I also feel that I teach these lessons for not the audience but for my own pleasure and my spirit begins to fly. I see that listeners understand the meaning of *bayts* and they take delight in this.

The poet writes:

*Hey Navoi, grievous people know your poetry in sad,*

*Reading it the mournful people will be in good health and glad.*





If you feel hurt from the lines you read, it means that you see yourself. You suddenly understand that your heart and spirit are very sweet and loving boons! You will find a nightingale caged in your heart! Thus you will start to share your grief. It is called like self-consciousness!

*Navoi, conduct yourself, a man in the world should keep the right,  
If it's fixed to be hard - be hard, if it's fixed to be light - be light,*

writes he again. I made this *bayt* like a stick to my spirit. I try to support my interlocutors with explanation of these lines. The solution of all poverty is on the hand of the Creator. Make risk to God and ask for aid with hope! Try to work hopefully. "If it's fixed to be hard - be hard", "if you trust in God, he will make your life easy. " If it's fixed to be light - be light" If you are not patient and ungrateful, easy works will become difficult. It is like a saying "weeping brings weeping" or "the world is too small to impatient and wide to wide-hearted".

*Be like bloody bud, my soul, be able, in the grief, to smile.*

If I have such a great power, the world's problems are too easy to solve, I say to myself. To smile with grievous heart is named like WILL and PATIENCE. However, to be strong-willed and patient is not beauty or peculiarity, it is DUTY. Because, you feel hurt with God's will. Your sorrowfulness is fruit of your doings. Accept Allah's response with open face, perhaps, this punishment is not so difficult because of the Creator's generosity. If you accept not with gratefulness, you may occur to worse punishment further.

A line of Holy Koran runs in this way: "I like people who are patient in case of misfortunes". " Be like a bloody bud, my soul, be able, in the grief, to smile" is beautiful interpretation of above-mentioned action.



*EXAMPLES FROM THE WORK BY ALISHER NAVOI IN  
ENGLISH, FRENCH, GERMAN, RUSSIAN AND POLISH  
LANGUAGES*



*EXAMPLES FROM THE WORK BY ALISHER NAVOI IN  
FRENCH, RUSSIAN, ENGLISH, GERMAN, AND POLISH  
LANGUAGES*

*Un K'ita se construit sur quatre ou six vers, la rime en est toujours abab ou ababab. Il diffère d'autres formes comme le Touyouk dont la rime est aaaa ou le Roubaï dont les rimes sont aaba.*

\* \* \*

*Chacun vit puis meurt à la fin : à quoi bon, à l'approche de la mort,  
ces habituelles souffrances le néant n'est-il pas assez triste ?  
Venant au monde, on n'a d'autre but que la mort.  
Toute chose n'a d'autre choix que finir : c'est là son seul désir puissant.*

\* \* \*

*Combien mon coeur contient-il de centaines de milliers  
et de milliers de fragments de pensées nuancées  
qu'il ne peut aujourd'hui réunir?  
Si la volonté peut changer la montagne en sable  
elle ne peut renouer les fils du sablier.*

\* \* \*

*Les hypocrites prient pour la pluie :  
moi, charitable, je ne demande rien.  
Il y a deux pluies : mes larmes et la pluie.  
Quand je n'usais pas mes yeux sur ce visage de lune, je ne pleurais pas.  
Les dieux n'accordent pas la pluie, la demande n'était pas sincère :  
je ris ; mes larmes ne pleuvent plus.*

\* \* \*

Tchiston : le tchiston est un poème en forme d'énigme.  
La solution de l'énigme ci-dessous est le fruit appelé „grenade”.



\* \* \*

*Qu'est donc ce coffret plein de braises fait,  
de la main même du créateur, d'un corps à six ou huit facettes*

*Ses braises laissent, par sa cheminée, sortir tant de fumée  
qu'il n'y a pas de fumée.*

*Peut-être n'y a-t-il pas non plus d'ouverture au coffret ?  
N'appelle pas cela coffret et feu mais bien plutôt huitre pleine de perles  
roulées dans le sang du temps par le sage omniscient du ciel.*

*Et si ce n'est cela, pourquoi, lorsqu'à la force des doigts  
son corps est rompu, du sang coule-t-il de ce corps blessé ?*

*Comment se fait-il que son goût soit plein de piment et qu'à mon goût  
il porte cette fraîcheur dont, plus d'une fois, j'ai cherché le bienfait ?*

\* \* \*

Un Roubāī est un poème en quatre vers. La formule rimique en est *aaba*.

\* \* \*

*Je t'aime plus que ma vie : combien ta vie m'est chère!  
Je t'aime au-delà des nombres : combien ta vie m'est chère!  
S'il pouvait y avoir plus d'amour que de vie,  
je t'aimerais plus que tout cela encore : combien ta vie m'est chère!*

\* \* \*

*On dit que ma lune s'est cachée sous le noir des nuages :  
je rêve de souffler le ciel.  
On dit que, comme le soleil sous le noir de la terre, ma lune s'est enfouie:  
pourquoi mes soupirs ne pourraient-ils faire noircir le ciel ?*

\* \* \*

*De la douleur et la tristesse, mon cœur presse le sang de l'amour.  
Par la voie des yeux il fait couler ce sang d'amour,  
mais j'ignore ce qu'il fait de chacune des gouttes car  
l'amour agit de telle sorte que je n'ai plus de cœur.*





\* \* \*

*Ta lettre est la traduction vivante de l'état de mon âme:  
l'ouvrant, la lisant quelques expressions me séduisent,  
en larmes, je rêve beaucoup, m'abandonne puis,  
comme ta lettre sous l'eau, je me trouble.*

\* \* \*

*Dans le jardin réclamant le miroir de l'eau,  
la canicule entraîne l'écoulement du mercure.  
L'hiver fait de ce mercure un miroir,  
et dans le miroir des sources, celui-ci devient mercure.*

\* \* \*

### Fard : distiques rimés.

*Le dernier matin est l'expérience du mensonge :  
lorsque le souffle du mensonge s'éteint, il devient aussitôt obscur.*

\* \* \*

*Le vent de la séparation souffle aujourd'hui sur moi,  
mon âme est jetée au vent : le fil de notre rencontre rompu.*

\* \* \*

*Je suis rompu, mon cœur est disloqué, l'édifice de ma patience s'effondre...  
Personne pourtant qui, devant tant de choses brisées, comprenne mon état  
de ruine.*

\* \* \*

*Si quelqu'un parle de ta faute, ne souffle pas, c'est un miroir :  
voilé, ce miroir montrera-t-il tes autres fautes ?*

\* \* \*

*Pour ne pas détruire mon cœur ne révèle pas son secret :  
si l'huître reste intacte, la perle ne peut s'en perdre.*



\*\*\*

*Ты лицом хороша и сама сложена хорошо,  
Все в тебе до конца для меня, ворчуна, хорошо.*

*Ты одна – человек, остальные же – прах, мелюзга,  
Разве втаптывать в грязь их на все времена – хорошо?*

*Я смотрел на красавиц, но только одна дорога,  
Только ей я шептал в забытьи полусна: хорошо!*

*На свиданье я ей не скажу, как разлука долга,  
Что такое страдание, знает она хорошо.*

*Да и есть ли страданье? Все дар от нее. И, строга,  
Бессердечна ль она иль добра и нежна – хорошо.*

*Вся она в моем сердце, как в зеркале вод – берега,  
Так прозрачно и чисто оно и до дна хорошо.*

*Без тебя Навои никуда ведь не ступит нога,  
Без тебя ни одна из дорог не видна хорошо.*

\*\*\*

*Брось кипарис в огонь, она стройней его!  
Что розан перед ней? Кинь, не жалея его.*

*Меж нами тянется разлуки горный кряж,  
Я превращу в песок, как суховей, его.*

*Куда свой ум девал разумник наш?  
Куда девал, посеял, дуралей, его?*

*Вина за рубище, кабатчик, не продашь?  
Я стыд в придачу дам, лови живей его!*

*Что тряпки? Наготу презреньем опояшь.  
Будь проклят этот мир со спесью всей его!*







*Ты бред обожествил и возвеличил блажь.  
Ты, Навои – Меджнун, или шальней его.*

\*\*\*

*Ко мне нагрянула извне беда.  
Она ушла. Что делать мне? Беда.*

*А я роптал и думал о другой,  
Такая с ней, бывало, мне беда.*

*Я ревновал и звал ее домой,  
А вот не ревновать – в двойне беда.*

*Тревога в жизни лучше, чем покой.  
Не знать беды – поистине беда.*

*О Навои, отрадно быть собой,  
Но быть с собой наедине – беда.*

\*\*\*

*И туфель покрой, и тюрбан ее груб.  
Весь вызов ее обаяния груб.*

*Чтоб любящих душу губить без ножа,  
Узор на ее одеянии груб.*

*Вы все испытаете в ночь кутежа,  
Как цвет ее губ и румян ее груб.*

*Теперь у меня голова несвежа,  
Кабатчик, я против желания груб.*

*Прости своего Навои, госпожа,  
Что так он в часы эти ранние груб.*



---

**Welcome to the wisdom  
of Navoi!**

\*\*\*

He who stands apart or turns his face  
Deserves no place in the human race.

\*\*\*

The gaining of knowledge hath thy  
powers been applied, Navoi;  
Having gained it, let knowledge be thy  
guide Navoi.

\*\*\*

Good the speech that is graceful and distinct;  
Excellent that which is truthful and succinct.

\*\*\*

Learning is knowledge acquired in small portions,  
As drops make the rivers that flow to the oceans.

\*\*\*

Keep the tongue pure from earliest youth,  
Mix not foul lies with immaculate truth.

\*\*\*

The creations of mankind  
Are the fruit of man's mind.

\*\*\*

Better the cobble that paves the way  
Than a gem locked away from the light of day.

\*\*\*

A man who follows virtue's ways  
Hath no need of pay or praise.



\*\*\*

If, in trouble, none come to thy defence,  
Thou art to blame, take no offence.

\*\*\*

If thou art equal to the task in hand,  
Not for a moment let fulfilment stand.

\*\*\*

Evil and rock up and down;  
With feet in two boats one is sure to drown.

\*\*\*

He who has lowered himself for gain,  
Wealth can never raise up again.

\*\*\*

Lack of appreciation is painful;  
Over-estimation is shameful.

\*\*\*

If thou wouldst be honoured, speak less;  
If thou wouldst be healthy, eat less.

\*\*\*

The only way to decrease one's sufferings  
Is to increase one's understanding.

\*\*\*

As in fruit pit and marrow grow together,  
So in life friend and foe go together.

\*\*\*

To withhold the truth is sometimes wise,  
But never conceal the truth with lies.

\*\*\*

A fool's efforts make the bad only worse,  
Remedy the evil by doing the reverse.





\*\*\*

The more apples a tree has grown,  
The more stones at the tree are thrown.

\*\*\*

Treasure the moment, it will not last;  
Only the fool lives in future or past.

\*\*\*

Of your contemporaries be the heart and soul;  
Minister to sickly minds and make them whole.

\*\*\*

Goodness is repaid in kind,  
As every good man doth find.

\*\*\*

Haste leads to stumbling and delay;  
Patience clears the most encumbered way.

\*\*\*

When justice is the corner-stone of power,  
A ruined land will soon be made to flower.

\*\*\*

Words can avert calamitous strife,  
Words can restore the dead to life.



## RUBAIY

(a poem of four lines)

1

A poor is said to be not happy in a strange land,  
People are said not to treat him friendly and kindly,  
Should there grows a red rose in the cage,  
Is said not to make a company like a prickle for a nightingale.

2

I love you more than my soul. oh, my dear.  
I love you more than all numbers, oh. my dear,  
Loving anything can not be more than that,  
I love you much more than that, oh. my dear.

3

Your eyes and brows are good, eyelids are good,  
Your appearance and words are good, your lips are good,  
Your cheeks with birthmarks are good, chins are good,  
Shall name one by one, you are good from head to foot.

4

I said, holding by your chin your cheeks I kiss,  
Licking your eyes with eyelids your brows I kiss.  
Smelling your rosy cheeks your lips I kiss,  
If you say: No, No, No, your foot I kiss.

5

Oh, the juice of your lips is sweeter than alive water,  
Don't say alive water, it is sweeter than soul,  
Is not better than soul, better than alive water,  
If there is nothing better than that it is much dearest than alive water.

6

Should there still be world, be you the king of this world.  
Should there still be a kingdom be the ruler of this kingdom,  
For the bodies of the people be their soul,  
If the soul is sick, be balm to that sick soul.





---



## DIE VIERZEILER



1

In der Trennung von Heimat kann der Heimatlose nie froh sein.  
Die fremden Menschen werden nie um ihn kümmern.  
Obwohl die Rose in einem goldenen Käfig ist,  
Es kann nie das dornbewachsene Nest der Nachtigal ersetzen.

2

Ich liebe dich mehr als meine eigene Seele, o, meine Teure.  
Dich liebe ich mehr, als die Zahlen, die es gibt, o, meine Teure.  
Man kann etwas so stark lieben, das nichts noch mehr sein kann,  
Dich liebe ich noch mehr, als das, o, meine Teure.

3

Deine Augen und Brauen sind gut, die Augenlider sind gut.  
Dein Gesicht und deine Worte sind gut, deine Lippen sind gut.  
Das Muttermal in deinem Kinn ist gut, dein Kinn ist gut,  
Um nicht auf zuzahlen, du bist vom Kopf bis zur Sohle gut.

4

Ich sagte, dein Doppelkinn haltend, will ich auf dein Kinn küssen.  
Deine Augen und Brauen streichelnd, will ich auf deine Lider küssen.  
Dein blumenähnliches Gesicht schnupfend, will ich  
auf deine Lippen küssen.  
Wenn du mal nein, nein sagst, will ich auf deine Füße küssen.

5

Der Saft deiner Lippen ist geschmackhafter als das Lebenselixier.  
Laß das Lebenselixier, es ist süßer als die süße Seele.  
Geschmackhafter nicht nur als die süße Seele, als das Lebenselixier,  
Geschmackhafter als das, was am geschmackhaftesten ist.

6

Bist du in dieser Welt, dann sei dieser Welt Sultan,  
Bist du im Weltall, sei dann des Weltalls Chan.  
Sei die Seele im Körper deines leidenden Volkes,  
Und sei nur ihre Seelen der tröstende Balsam.



## Aliszer Nawoj

\*\*\*

*Powiedział mi dziś prawdę mój druh – puchar:  
„Twój przyjaciel zatrul się winem.” – Tak mi rzekł puchar.*

*A ja na dnie wina widzę twarz przyjaciela.  
„Sam wyleczę tęsknotę”. – Mówię, widząc puchar.*

*Oddam tysiące żyć, by czas biegł spokojnie,  
ale tyle samo żyć jest wart taki puchar.*

*Pełen wina Dżamszydowy kielich był tylko  
nędną skorupą. Bacz więc pilnie na swój puchar!*

*Młodemu magowi, co łśni wiedzą w tawernie  
należy się nasza cześć, więc podnieśmy puchar!*

*A może w winie zobaczysz liczko milej?  
To, co z nią nie związane wnet pochłonie puchar.  
Nawoju, zapomnij o pragnieniu! Strzegący  
wierności rzekł; „Chwal mądrość! Winem nasyć puchar!*

\*\*\*

*W pustce nad światem unosi się Twe piękno!  
Gdy nas gubi lęk, trwa bez szwanku Twe piękno.*

*Czy uniesiesz, kiedy zasłonę tajemnicy?  
Zakochani zazdrośnie patrzą na Twe piękno.*

*Kiedy krople deszczu okraśliły twarz łąki  
anielski trel słowika chwalił Twoje piękno.*

*Szalony Madźnun w zwierciadle widzi twarz Leili  
i nie odwraca oczu. Podziwia jej piękno.*

*Niczym dla Komyka były tysiące dziewic,  
gdy Azra kryła przed nim czar swój i piękno.*



*Czy zbędnie przelewał Farad krew na pustyni?  
Czy kochałby tak, gdyby nie Szarin piękną?*

*Słońce jaśniej, lecz blednie ku zachodowi.  
Tyś, Panie, twórcą róż, co nie blednie ich piękno.*

*O, gdyby, choć jeden cień róży był nieczysty,  
Nawoju, to niemy wyśpiewałby jej piękno.*

\*\*\*

*Tyś jest zwojem mądrości przedwiecznej. O, Panie!  
Zapisami prawdziwych praw jesteś. O, Panie!*

*Każda cząstka bytów na wieczność Cię pamięta.  
Między kroplami deszczu słyhać Twój głos, Panie.*

*Służka zdjęła zasłonę i zwierciadłem Twoje  
oblicze się stało. Jak jezioro łśni, Panie.  
Jaśniejące loki nocy tchną Twoim obliczem.  
Krag słoneczny głosi Twoją chwałę, Panie.*

*Do Ciebie może przyjść dama i biedny derwisz.  
Mędrzec i niepiśmienny czczą Twe prawa, Panie.*

*Nie dla róży, dla Ciebie śpiewa słowik.  
I motylek, co świeci, chwali Cię, Panie.*

*O, Boże, spraw by i Nowoj kochał szczęśliwie.  
Ciebie niech chwali jego poezja, Panie.*

\*\*\*

*O, Panie nasz, Stwórco, Szachu Niebiański, ty wiesz  
wszystko. O naszych tajemnicach też dobrze wiesz.*

*Ty nas strzeżesz, wielbiony przez wszystkich Niemrodzie.  
Jak bardzo Cię szanujemy, dobrze wiesz.*







*Małość wykazujesz władcom ziemi. Jak mity  
Aleksandra i Dariusza spalić, dobrze wiesz.*

*Dzięki Twej łasce świeci gwiazda polarna.  
Jak ważny jej blask dla wędrowca, dobrze wiesz.*

*O, wybacź nam, Panie, grzechy nasze w dzień sądu.  
Jak kierować Poślańca z nadzieją, dobrze wiesz.*

*Bardzo posmutniałeś, Nawoju, w mroku duszy,  
że pamięć o tobie nie zginie, dobrze wiesz.*

\*\*\*

*Z bólu zdziczałem! Jestem teraz bez rozumu!  
Dziwią się wokół: jak można żyć bez rozumu?*

*Zalagodź mą gorycz i oszczędź serce biedne.  
Twojej miłości pragnę, jak dziecko bez rozumu.*

*Jaki list ci przysłać, abyś mnie miłowała?  
Wiem! Każda ci zazdrości piękna i rozumu.*

*Winiarnia – wysoką świątynią mądrych magów,  
niebo – Twoją strzechą, słońce – źródłem rozumu.*

*Nie ofiarujesz siebie, to porzuć myśl o niej,  
Nawoju. Daj jej swój talent i nie szczędź rozumu.*

(Translated by Janusz Krzyzowski)





***THE LANGUAGE OF the BIRDS***  
***INTERNATIONAL POETRY ANTHOLOGY***  
***SELECTED POEMS BY CONTEMPORARY WORLD***  
***AUTHORS***



## AGNES LAM

Agnes Lam is an associate professor at the University of Hong Kong. She has published two poetry collections, *Woman to Woman and Other Poems* (1997) and *Water Wood Pure Splendour* (2001). Her poems or literary analysis of her work have also appeared in other publications such as *Ariel*, *Poetry International*, *Westerly*, *World Literature Today* and *Le Soir*. Some of her poems have been translated and anthologized in German (Stauffenburg, 2006) and her short story, “The mountain of chrysanthemums”, is available in Italian (Isbn Edizioni, 2005). Her academic publications include a book, *Language education in China: Policy and experience from 1949* (2005), and several articles on Asian writing in English. A. Lam’s poem also was included in *Fish and Snake* poetry anthology published in Uzbekistan.



## АГНЕСС ЛАМ

Агнесс Лам – Гонг-Конг университетининг илмий ходимидир. Унинг “Аёл аёлга ва бошқа шеърлар”(1997), “Сув ва ўрмон – бетакрор софлик” (2001) деб номланган иккита шеъррий тўплами нашр этилган. Бир нечта шеърлари ҳамда улар таҳлилига бағишланган мақолалар ва Агнес ижодига мансуб бошқа намуналар “Ариел”, “Халқаро шеърят”, “Вестерли”, “Дунё адабиёти: бугун” ва “Ле суар” каби нашрларда эълон қилинган. Унинг айрим шеърлари немис тилига ўгирилган ва Германияда чоп этилган антологияларга киритилган. “Хризантемалар тоғи” номли ҳикояси италян тилида босилган. Агнес Ломнинг “Хитойда тил таълими”, “1949 йил: сиёсат ва синовлар” сарлавҳали катта таҳлилий мақолалари инглиз тилида ижод қилувчи осиелик ёзувчилар жамланган тўпламдан жой олган. Агнесс Ламнинг шеъри Ўзбекистонда чоп этилган «Илонбалиқ» антологиясига ҳам киритилган.



## An eagle in flight

That day I could not write  
I saw an eagle in flight.  
It flew so close to my balcony,  
I thought it was about to enter my home –

Some time ago,  
a smaller bird did dash in by mistake. Poor bird,  
in fearful panic, it kept banging its head against our walls.  
I had to close all the room doors, switch off all the lights,  
use a torch to guide it back to the balcony,  
the boundless air.

But this eagle I saw flew higher and higher,  
smaller and smaller, far above the sea,  
tracing parabolic lines in the sky ...

No one said it should have to soar that high.  
Perhaps it liked the air up there, the view.  
Perhaps it liked the wind swishing by.

And if it felt like circling low,  
it could do so any time.  
No one would ask, ‘Why  
are you flying so low today?  
Are you being lazy?  
Have you lost your might?  
Are you an eagle  
if you do not fly high?’

No one would ask.  
Not even itself.



## Бургут парвози

Ёзолмадим бир сатр у кун,  
Бургут учиб келиб мен томон  
Айвонимга келди-ку яқин  
Бўлмоқчидай бир кеча меҳмон –

Сал илгари уйга дафъатан  
Битта кушча суққан эди бош,  
Олдин тўсиб чиққандай хатар  
Ўзни урди деворга бехос,  
Бечорани босаркан титроқ,  
Кўлда фонус, ҳаво сари мўл,  
Эшик ёпиб, ўчириб чирок  
Даричага кўрсатгандим йўл.  
Лек кўрганим бургут ушбу гал  
Эгри излар чизиб гоҳида  
Самога зўр бераркан сайқал  
Юксак кетди дарё тоқида...  
Балки асли парвози юксак,  
Олисдаги ҳаво, манзара,  
Эсаётган шаббода бешак,  
Балки унга аъло, энг сара.  
Истаса, паст учар айлона,  
Пасайдинг, деб айблай олур ким?  
Ялқов деб ким топур баҳона?  
Куч-қудратдан қолди, дея жим...  
Тегинмаса кўкка қанотинг,  
Ҳайф кетарми шу бургут отинг?  
Бул саволни кимса кўзимас,  
Сўрагувчи ҳатто ўзимас.



## GENE DOTY

«I've been doing poems for over fifty years now. First poem written in a thunderstorm in the Flint Hills in Kansas. All that space—grass and sky—have shaped my sense of pace, rhythm, tone. In the last twenty to thirty years, I've been writing haiku, sijo, haibun, and ghazals, as well as other forms. I am retired from Missouri University of Science and Technology (formerly the University of Missouri-Rolla), where I taught for over forty years. I've published under three names: Eugene Warren, Gene Doty, and Gino Peregrini. As Eugene Warren, I published several collections, including Geometries of Light (Harold Shaw), Similitudes (Carmarthen Oaks), and Fishing at Easter (BkMk Press), as well as a number of poems in journals, mags, anthologies. As Gene Doty, I've published both online and hard-copy. Recent collections are Nose to Nose, (Brooks Books, 52 haiku); Zero: Thirty Ghazals, published online by AHA Books <<http://www.ahapoetry.com/ONLINBK2.htm>>. I also was a poetry editor for Recursive Angel online. As Gino Peregrini, I've published some sijo and edit/publish The Ghazal Page <<http://www.ghazalpage.net>> My wife and I live in a Civil War era house near the Phelps County (Missouri) Courthouse.»

### Five Haiku by Gene Doty

\* \* \*

yoga at sunrise  
distant crows caw as I  
become a cobra

\* \* \*

buzzing in midair--  
cicada  
in the crow's beak

\* \* \*

bitter cold--  
a crow in the hackberry  
folds his wings closer







---



## ЖЕНЕ ДОТИ



Жене Дотинниг шеърга ишки тушганига 50 йилдан ошди. Биринчи шеърини Канзас шахрида қоғозга туширган. Кейинги ўттиз йил ичида у ҳайку, сижо, ҳайбун ва ғазал каби жанрларда қалам тебратди. Қирқ йилдан ортиқ вақт давомида Миссури фан ва технология университетиде ёшларга сабоқ берган. Ўжен Варен, Жене Доти ва Жино Перегрини тахаллуслари остида ижод қилаётган шоирнинг қатор тўпламлари нашр этилган. «Нур хандасаси», «Монандлик», «Байрамдаги балиқ ови» каби китобларнинг муаллифи. Асарлари турли адабий журналларда, баёзларда босилган. Жене Доти бир нечта шеърый лойиҳаларни йўлга қўйиб, Интернет саҳифаларида эълон қилинган асарларга муҳаррирлик қилган. Инглиз тилидаги мумтоз ва замонавий ғазаллардан юзлаб намуналар жо бўлган ҳамда мунтазам янгилаб туриладиган машҳур <http://www.ghazalpage.net> сайти Жинонинг бутун дунёдаги ғазалнавислару шеър ихлосмандларини бирлаштиришга қаратилган ёрқин адабий лойиҳасидир.

### Ҳайкулар

\* \* \*

кунчиқарда турибди йога  
олис зоғлар қағиллар гўё  
кўзойнакли илон бўлгуси

\* \* \*

чирқиллайди аро ҳавода  
зоғча тумшуғидаги  
чигиртка

\* \* \*

изғирин –  
зоғ каркас дарахтида  
канотларин букади зичрок



\* \* \*

only the sounds  
of our breath making love  
& the woodpecker's knock

\* \* \*

an owl from childhood  
calls in snow-laden cedars  
the wind fills with ice



\* \* \*

эшитилур товушлар фақат  
ишқ аро маст  
ҳансирашимиз  
қизилиштон тақ-тақи ила

\* \* \*

гўдакликдан дарак бойўғли  
қорли қарағайларда имлар  
шамол яхга тўлар лиммо-лим



## MARKUS HEDIGER

Markus Hediger was born in Zurich, Switzerland in 1959 and grew up in Reinach. He studied Romance languages and literary criticism in Zurich, where he still lives. A literary translator from French to German, Markus is also an acclaimed poet, writing in French. Since the 1980's he has also spent significant periods in Paris, Bordeaux, Berlin and Buenos Aires. He has published two poetry collections, the most recent of which is *En deçà de la lumière*, Editions de l'Aire, Vevey (Switzerland) 2009.

\*\*\*

Le cygne m'appelle,  
énigme resplendissante,  
il appelle, et moi

je contemple un corps, un cou –  
lyre et colline enneigée.

\*\*\*

Minuit. Dans la rue,  
sur un arbre nu d'hiver,  
s'égosille un merle.

Est-il en rêve ? En amour ?  
Les murs seuls renvoient son chant.

\*\*\*

Un soir d'amour je vais rejoindre l'eau très vieille  
de l'étang forestier, tâtonner avec elle  
vers l'oubli dans la sève, avant de me mêler,  
lentement doux, à l'oeil des cygnes millénaires.



## МАРКУС ҲЕДИГЕР

Маркус Ҳедигер 1959 йилда Швейцариянинг Цюрих шаҳрида таваллуд топган, Рейнахда ўсиб-улғайган. У роман тиллари ва адабий танқидчилик бўйича сабоқ олган. Француз тилидан немис тилига адабий таржималар билан шуғулланувчи моҳир таржимон сифатида танилган Маркус Ҳедигер француз тилида гўзал шеърлар ҳам ёзади. 80-йиллардан бери у Париж, Бордо, Берлин ва Буэнос Айрес шаҳарларида яшаб ижод этиб келмоқда. Унинг иккита шеърый китоби – «Тошни қўзғай кўрманг» (1996 йил) ҳамда «Нур томонларда» (2009 йил) Швейцарияда нашр этилган. Маркус ижодидан намуна 2009 йилда Тошкентда чоп этилган «Илонбалик» шеърый антологиясига ҳам киритилган.

\*\*\*

Оққуш мени чорлар ўзига,  
Ёғду тўла жумбоқ мисоли,  
даъват этар, имлайди, мен-чи

фараз килгум: қадди-тан, бўйин –  
лира сози, қор босган тепа.

\*\*\*

Ярим кеча. Бўм-бўш бир кеча  
қип яланғоч қишки оғочда  
эшитилар қузгун яллasi.

Тушдами? Ишқ оғушидами?  
Деворлар қайтарар унинг қўшиғин.

\*\*\*

Бир севги тунида ўрмон ичра жим  
ҳовузнинг кўп кўҳна сувига дўнгум  
унут бўлар қудрат, аста, мулойим  
мингйиллик оққушнинг кўзига синггум.



\*\*\*

Mêlés l'or et l'ombre.  
Un seul corps. Le crépuscule  
c'est nous, mon amour.

Ou deux cygnes face à face  
et qui sont bleus par absence.

\*\*\*

Désertés le nid  
de la mouette et son feu.  
Il demeure un air

sans mémoire et qui n'a plus  
d'étoile pour les paysages.



\*\*\*

Қўшилур тиллолар, қўшилур соя.  
Ғира-ширадаги ягона бир жисм.  
Ул ахир иккимиз, севгилим.

Ва ё икки оққуш турган юзма-юз  
Ёхуд кўк сояси уларнинг маънос.

\*\*\*

Чорлоқнинг уяси,  
илиққина тафти –  
ташландиқ ҳаводан бўлак

номига бирорта хотира  
манзара учун деб битта юлдуз ҳам қолдирилмаган.



---



---



## NICOLE BROSSARD

Poète, romancière et essayiste, née à Montréal. Depuis 1965, elle a publié une trentaine de livres dont *Le Désert mauve*, *Musée de l'os et de l'eau*, *Cahier de roses et de civilisation*, *Ardeur* ainsi qu'une *Anthologie de la poésie des femmes au Québec* (1991) et *Poèmes à dire la francophonie* (2002). Sa poésie a influencé toute une génération de poètes. Ses livres sont traduits en plusieurs langues et son œuvre a été célébrée par de nombreux prix littéraires. Une anthologie de sa poésie est parue en 2008 sous le titre de *D'aube et de civilisation*, suivie, en 2009, par une autre anthologie de sa poésie cette fois-ci en traduction anglaise : *Selections : the Poetry of Nicole Brossard*. Elle est membre de l'Académie des lettres du Québec. Elle vit à Montréal.

\*\*\*

lenteur, pensée distraite  
entre les paupières  
toute la ville est immense  
le verbe être sommeille  
on se trompe rarement  
à regarder vers le nord  
la neige fondante  
au sud la couleur des oiseaux

au sud la couleur des oiseaux  
j'ai espacé le désir l'aube mon territoire  
le lendemain j'écris  
puis j'ouvre la fenêtre côté nord  
absorbée par le poème  
la lenteur intraduisible de l'univers  
en français, j'ai jonglé avec les mots  
j'ai placé l'ombre entre les paupières





## НИКОЛЬ БРОССАР

Шоира, ёзувчи ва публицист Николь Броссар Монреалда туғилган. 1965 йилда биринчи китоби чоп этилган адиба ўттизга яқин китобнинг, жумладан «Бинафшаранг сахро», «Сўнгаклар ва сувлар музейи», «Атиргуллар ва тамаддунлар дафтари», «Ҳарорат» тўпламларининг муаллифидир. Николь шеърини турли давр шоирлари ижодига ката таъсир кўрсатган. Асарлари кўплаб хорижий тилларга таржима қилинган ва қатор адабий мукофотларга сазовор бўлган. Кейинги йилларда тартиблаган шеърини тўпламларидан «Ёруғлик ва тамаддун» 2008 йилда, инглиз тилидаги сайланмаси эса 2009 йилда босмадан чиқди. Николь Броссар Квебек Адабиёт Академиясининг аъзоси. Айни пайтда у Монреалда яшаб, самарали ижод этиб келмоқда.

\*\*\*

сокинлик, паришонхотир ўй  
қабоклар орасида  
бутун шаҳар чек-чегарасиз  
«мавжуд бўлмоқ» феъли мудрайди  
йўлни йўқотилур камдан-кам  
шимолга қараркан  
эриётган қорга тушади назар  
жанубда-чи қушларнинг туси

қуш рангига киради жануб  
ўрнаштирдим истак ёғду ва ошиёним  
эртасига эса ёзаман  
сўнг очаман даричани шимол тарафда  
кўмилганча шеърга  
қоинотнинг таржимасиз оқисталиги  
французчада, остин-устун қилдим сўзларни  
қабокларнинг орасига жойлаштирдим сояни



## TAHAR BEKRI

Poète né en 1951 à Gabès, en Tunisie. Écrit en français et en arabe. Vit à Paris depuis 1976. A publié une vingtaine d'ouvrages (poésie, essais, livres d'art). Son œuvre poétique est traduite dans diverses langues (anglais, russe, espagnol, italien, turc, etc.) et fait l'objet de travaux universitaires. Il est considéré par la critique comme l'une des voix importantes du Maghreb. Actuellement, Maître de conférences à l'Université de Paris 10-Nanterre.

**Dernières publications** : *L'Horizon incendié* ; *La Brûlante rumeur de la mer* ; *Si la musique doit mourir* ; *Les dits du fleuve*, Ed. Al Manar, Paris; *Le Livre du souvenir, Salam Gaza*, Ed. Elyzad, Tunis ( à paraître avril, 2010)

### Les dits des fleuves

Devant moi  
Les cerisiers en fleurs  
Arrachés aux seigneurs de la guerre

Les lierres fraternels  
Mêleront dans leurs enchevêtrements

Mes nervures à la réminiscence des mûriers  
Les ramures nées des meilleures tourbes

Cette terre labourée par les chants  
Aux confins de l'estuaire

Suis-je un arbre  
Pour comprendre  
*Le langage des oiseaux*

Je n'ai que le reflet de ton visage  
Sillonné de tant de remous  
Drapé nûment par toutes ces envolées

Que faire si tes flots qui s'emportent  
Couvrent mes rebords



## ТАҲАР БЕКРИ

Таҳар Бекри 1951 йилда Тунисдаги Габес шаҳрида таваллуд топган. 1976 йилдан буён у Парижда яшаб келмоқда. Француз ва араб тилларида ижод қиладиган Таҳар Бекри ҳозирги замон Шимолий Африка шоирларининг энг кўзга кўринган вакиллари билан бири саналади. Биринчи тўплами 1978 йилда нашр этилган бўлиб, бугунгача унинг йигирмадан ортиқ китоби танқидчилар ва китобхонлар томонидан илиқ кутиб олинди. «Хотира китоби», «Наҳрлар сўзлаганда», «Оловли уфқ», «Ёнар денгиз ҳақида миш-миш», «Агар мусиқа маҳв ўлса», «Ассалом, Ғазо» каби китоблари жуда машҳур. Шеърлари чет мамлакатларда қатор хорижий тилларда ҳам босилган. Шеърларида замон ва макон чорраҳасидаги Шарқу Ғарб қайтадан янги бўёқларда ўз аксини топади. Унинг ижодида анъана, замонавийлик ва мусофирлик азобининг бадиий талқинлари бўртиб туради. Айни пайтда Таҳар Бекри Париж Университетида талабаларга сабоқ бериб келмоқда.

### Наҳрлар сўзлаганда

Кўз ўнгимда  
Қўмондонлар яксон қилган  
Қийғос гулли олхўризор

Дўстона зарпечаклар  
Чирмашиб кетади ўзин тўрига

Томирларим тут дарахтин хотиротида  
Соф кўмирдан бино бўлмиш шоҳу шаббалар

Кўшиқ жўрлигида ҳайдалган бу ер  
Дарёнинг қуйилиш қисмида

Камина бир дарахт  
Қушларнинг тилини  
Тушунмоқ учун

Мен аслида бори йўғи гирдоб мисоли  
Ажин босган юзингизнинг акси эрурман  
Очиқ-ойдин ғижимланган тошқин дастидан

Тўлқининг жўш урса не ҳам қилурсан  
Тўсиб қўйиб қирғоқларимни



---

## VIKI HOLMES

---

Viki Holmes is a widely anthologised and prize-winning British poet and performer who began her writing career in Cardiff as part of the Happy Demon poetry collective. She has been living and writing in Hong Kong since 2005. Her poetry has appeared in literary magazines (including the Asia Literary Review) and anthologies in Wales, England, Hong Kong, Australia, Canada, Macao and Singapore. She was twice a finalist in the John Tripp Award for spoken Poetry (Wales), and was a runner-up in Hong Kong's inaugural Poetry Slam. Her first collection, *miss moon's class* is published by Chameleon Press (Hong Kong) and she is co-editor of the Haven (Hong Kong) anthology of world women's writing *Not A Muse*.

### Questions to ask a phoenix

What does it mean, to be made out of light?  
Do you miss the dark?

What do you know of the colour green?  
Is cold a word you know?

Come to mention it, do you think in words?  
What is your opinion of salamanders?

To be always starting again, is that reassuring?  
How do you decide when to stop?

Is it like swimming, being made of fire?  
I can only think that it might be like being a fish.

Or, how does it feel when you are burning up?

Do you feel old? How long does a fire last?  
Are you lonely? Is there anything you want?

When you pray, do you close your eyes?  
Do you see god?

What does it mean, to be alive?

Do you remember?





## ВИКИ ҲОЛМЕС

Вики Ҳолмес Уэльс пойтахти Кардифда «Бахтиёр олабўжи» шеърий баёз муаллифларидан бири сифатида ижод оламига кириб келган британиялик шоирдир. 2005 йилдан буён у Гонг Конгда яшаб ижод қилиб келмоқда. Шеърлари Уэльс, Англия, Австралия, Канада, Сингапур каби мамлакатларда босилган баёзларга киритилган. Вики Ҳолмес шеърият бўйича Жон Трип ҳамда Гонг Конгда таъсис этилган адабий мукофотларни қўлга киритган. Биринчи шеърий тўплами, «Ойхоним сабоқлари» «Хамелон Пресс» нашриётида босилган. У жаҳон аёл ижодкорлари асарлари сараланган антологияга ҳаммуҳаррирлик қилган.

### Қақнусдан сўралур саволлар

Нурсиз яралмоқдан не чиқур маъно?  
Соғинганингми ё зулмат зим-зиё?

Яшил ранг ҳақида билганинг нима?  
Бир «совук» сўзими сенга калима?

Ўйласанг, миянгда сўзми, эт зикр?  
Самандар ҳақинда сенда қай фикр?

Қайтадан бошлашми умидли ҳар гал?  
Қачон тўхтатмоқни қандоқ қилгунг ҳал?

Ўтдан бино бўлмоқ сузиш мислими?  
Ва ё туғилмоқлик балиқ туслими?

Оловда ёнмоқнинг гашти қандоқ, айт?

Қариб кетмадингми? Қанча куясан?  
Якка-ёлғизмисан? Нени суясан?

Кўзингни юмибми қиласан дуо?  
Жамол кўрсатурми ўнгингда худо?

Барҳаёт бўлмоқнинг маъниси надир?

Эслармисан ахир?





## HALIMA KHUDOYBERDIEVA

Halima Khudoyberdieva was born in 1947 in Sirdarya region, Uzbekistan. She graduated from Tashkent State University and higher literature course at Gorky Literature Institute in Moscow. She worked for *Saodat* magazine, “Yosh Gvardiya” publishing house and many other places. In 1990, she was presented with the State award named after Hamza for her poetry collection *The Sacred Woman* and in 1991 she was given the title of National poet of Uzbekistan. She translated works by many Russian, Kyrgyz, Tajik, Japanese, and Tartar poets and playwrights into Uzbek. Her books include *The First Love*, *White Apples*, *Bloom*, *My Confident Mountains*, *The Daddy Sun*, *Allegiance*, *The Mother of Turkestan*, and others.

### **I wish I were broad awake...**

I am like a bird  
That catches the light.  
I'm the very spit  
Of awakening birds.  
Some veins of mine  
're still as a resting bud.  
In my certain veins  
There's a frozen blood.

Having straggled  
Always with green hay  
A bow aspires  
To become a shot.



## ҲАЛИМА ХУДОЙБЕРДИЕВА

Ҳалима Худойбердиева 1947 йилда Сирдарё вилоятида туғилган. У ТошДУнинг журналистика факультетида ҳамда Москвадаги Горький номли адабиёт институтининг олий курсларида ўқиган. «Саодат» ойномасининг бош муҳаррири вазифасида, «Ёш гвардия» нашриётида ва бошқа кўплаб жойларда фаолият юритди. 1990 йилда «Муқаддас аёл» тўплами учун Ҳамза номидаги Давлат мукофотини, 1991 йилда «Ўзбекистон халқ шоири» унвонини олди. Рус, қирғиз, тожик, япон, татар шоирлари ва драматургларининг бир қанча асарларини ўзбек тилига таржима қилган. «Илк муҳаббат», «Оқ олмалар», «Чаман», «Суянч тоғларим», «Бобо куёш», «Иссиқ қор», «Садоқат», «Туркистон онаси» каби китобларнинг муаллифи. Шеърлари қатор хорижий тилларга, жумладан рус ва инглиз тилларига таржима қилинган.

### Батамом уйғонсам...

Тураётган қушга  
Ўхшайман жуда  
Қушларга ўхшайман  
Уйғонаётган.  
Баъзи томирларим  
Ҳали уйқуда.  
Баъзи томирларда  
Қонларим қотган.

Хас-хашаклар билан  
Судралиб юриб  
Ўқлик орзусида  
Кетиб борар ёй.



Fuming over trifle  
In my own way  
I am reconciled  
To my bloomy lot.

I cried over someone  
All year round.  
To some people  
Lent a helping hand.  
If I wake up  
Down to the ground  
I would fly to heavens  
In the end.





Ўзимча нелардир  
Гудраниб юриб  
Гулдаин умримни  
Бермоқдаман бой.

Ўзим-ча кимнингдир  
Ғамини едим.  
Кимнингдир кунига  
Юрибман яраб.  
Батамом уйғониб  
Ололсам эди  
Учиб кетармидим  
Кўкларга қараб.



---

## KHOSIYAT RUSTAMOVA

Khosiyat Rustamova was born in 1971 in Olmos village of Namangan region, Uzbekistan. She studied journalism at Tashkent State University. She has several books of poetry to her credit, including *A House In The Sky*, *Rescue*, *Wall*, and *Beyond Eyesight*. She translated poems by Russian poets Anna Akhmatova and Marina Tsvetaeva into Uzbek. In 2004, she was awarded “Shuhrat” (Glory) medal. Her poems have been translated into Russian, English, German, Spanish, Turkish, and Azeri languages.

\* \* \*

I keep thinking now all day long,  
Birdie, you caused a deal of grief to me.  
Where those things you've asked me belong?  
I'm confused, I cannot give a knee.

You peek at what I put in your cage:  
Crumbs, grain, water, greenery and ghee...  
See, I feed you, give you every veg,  
Except for Freedom, Will, Liberty....



## ХОСИЯТ РУСТАМОВА

Хосият Рустамова 1971 йилда Наманган вилоятидаги Олмос кишлоғида туғилган. ТошДУнинг журналистика факультетини тамомлаган. «Осмондаги уй», «Нажот», «Девор», «Кўзим устидасиз» каби шеърий тўпламлари нашр этилган. Хосият Рустамова Анна Ахматова, Марина Цветаева асарларини ўзбек тилига таржима қилган. 2004 йили у «Шухрат» медали билан тақдирланган. Шеърлари рус, инглиз, немис, испан, турк, озарбайжон каби тилларга таржима қилинган.

\* \* \*

Энди куни бўйи юраман ўйлаб,  
Оғриган бошимга соласан ғамни.  
Қушча, ўзимда йўқ нарсани сўраб –  
Жуда хижолатга қўйдинг одамни.

Жовдираб қарайсан қафасга отсам –  
Бир ҳовуч ушоқ, дон, сув ва майсани...  
Олдингга ташлайман нимаки топсам –  
Озодликдан бошқа ҳамма нарсани...



---

## FUAD RIFKA

Fuad Rifka was born in 1930 in Lebanon. He received master's degree at American University of Beirut and PhD in Tülingen, Germany. He was a Fulbright Scholar at Michigan State University and got scholarships from The German Academic Service (DAAD), Rockefeller Foundation, and University of East Anglia (England). He published 13 poetry collections and 4 prose works in Arabic. His work has been translated into many foreign languages and published in German, French, Italian, Spanish and Dutch. He also translated many authors' works from German and English. His awards include Friedrich-Gundolf Award, Mediterranean Award for poetry, Deutschverdienstorden, granted by the President of the German Federal Republic, and Goethe's Award. Fuad Rifka is a member of literature societies in Germany, Bavaria, Norway, and Switzerland.

August 2, 1984

What happened  
to the wood gatherer?  
In old times he used to sing  
like a bird on the shoulder of a mountain  
early in the morning.  
And today he doesn't speak,  
he became mute  
like a stone in a cave.  
Who knows? Maybe he got tired.  
When the river gets tired  
it loves the flat lands  
and the darkness of the sea.



## ФУАД РИФКА

Фуад Рифка 1930 йилда Ливанда таваллуд топган. Бейрутдаги Америка Университети, Германиядаги Тюлинген Университетида илмий даражалар олган. АҚШдаги Мичиган Университетида Фулбрайт ва Германиядаги “ДААД” дастурлари доирасида фаолият олиб борган. Роккфеллер Жамғармаси ҳамда Англиядаги Ист Англия Университетлари стипендияларига сазовор бўлган. Фуад Рифканинг 13 та шеърий ва 4 та насрий тўплами араб тилида нашр этилган. Асарлари немис, француз, испан, итальян, испан ва голланд тилларига таржима қилинган. У Фридрих-Гундольф, шеърийят бўйича Медитерран, Германия Президенти таъсис этган Дойчвердинсторден ҳамда Гёте мукофотларини кўлга киритган. Фуад Рифка Германия, Бавария, Норвегия ва Швейцариядаги катор адабий уюшмаларнинг аъзосидир.

1984 йил августи

Ўтинчига не жафо тегди?  
Қачонлардир куйлар эди ул  
Саҳар чоғи  
тоғлар кўйнида  
чуғур-чуғур қилган қуш мисол.  
Бугун эса бир сўз демайди  
Унсиздир у  
Ғор ичида ётган тошдайин.  
Ким билсин?  
Ҳолдан тойган бўлса, эҳтимол.  
Дерлар-ку, чарчаб қолса наҳр  
Дашт-текислигу  
Денгиз тундлигини  
Сева бошлар ахир.



## HUSSEIN HABASH

Hussein Habash is a Kurdish poet, he comes from Syria and lives in Bonn, Germany. He was born in 1970. He writes in Kurdish and Arabic. He released a newspaper in 2001 in Germany; a monthly cultural newspaper in Kurdish and Arabic under the name of «Avestakurd». Some of his poems were translated to many languages such as English, German, Spanish, Persian and Uzbek. Some of his poems were published in international poetry anthologies. He is a participant of many poetry festivals. His books include *Drowning in Roses*, *Fugitives across Ivros River*, *Higher than Desire and more Delicious than the Gazelle's Flank*, and *Delusions to Salim Barakat*.

### The Fountain

The Mother nurses her child,  
Her bosoms are a Fountain.  
The Female grants her love  
Free of charge,  
Her heart is a Fountain.  
The Bird flies on the horizon,  
It's wings are a Fountain.  
The Pen dances on the paper,  
It's ink is a Fountain.  
"The rolling head of the poet  
In the center of the arena,  
Is a Fountain".

*(Translated by: Jawad Wadi)*



---

## ҲУСЕЙН ҲАБАШ



1970 йилда туғилган курд шоири Ҳусейн Ҳабаш асли суриялик бўлиб, ҳозирда Германияда истиқомат қилади. У араб ва курд тилларида шеърлар ёзади. 2001 йилда Германияда “Авестакурд” номли курд ва араб тилларида чоп этиладиган газетага асос солган. Шеърлари инглиз, немис, испан, форс ва ўзбек тилларига таржима қилинган. Ижодидан намуналар халқаро шеърӣ антологияларда ҳам босилган. У хориждаги қатор шеърӣт байрамларида иштирок этган. Ҳусейн Ҳабашнинг “Атиргуллар қатида”, “Иврос дарёсидаги қочкин”, “Истакдан устун” ҳамда “Салим Баракат алжирашлари” каби китоблари чоп этилган.

### Фаввора

Она эмизмоқда боласин,  
Кўкраклари унинг фаввора.  
Меҳру муҳаббати беминнат,  
Асло жавоб кутмас оввора,  
Юраклари унинг фаввора.  
Бир қуш учиб борар уфқда,  
Майин қанотлари фаввора.  
Қоғозда рақс тушади қалам,  
Сиёҳ-довотлари фаввора.  
Бул майдоннинг қоқ ўртасида  
Гир айланган шоирнинг боши –  
Мунгли баётлари фаввора.



---

## JAYNE CORTEZ

Jayne Cortez was born in Arizona, grew up in Los Angeles, California and lives in New York City. She is the author of twelve books of poetry and performer of her poems with music on nine recordings. Her voice is celebrated for its political, surrealistic, dynamic innovations in lyricism, and visceral sound. Her poems have been translated into many languages and widely published in anthologies, journals, and magazines. Her latest book is «On The Imperial Highway» and her most recent CD with the Firespitter Band is «Find Your Own Voice.» Cortez can be seen on screen in the films «Women In Jazz» and «Poetry In Motion.»

### I was dreaming

I was dreaming when I heard a pigeon saying:  
If I told you I flew to the moon  
I flew to the moon  
now I'm back and energized  
but I don't eat leftover crumbs anymore  
& if I keep watching you chew  
I may lose my shadow  
Of course I wear my own feathers  
and will not disguise my vocals each morning when  
I perch on your window sill repeating my cru cru call  
no matter how many times you hit the glass  
or how much vinegar you try pouring on my face  
I talk the talk of a pigeon  
I crap on umbrellas in the rain before  
umbrella ladies start their violent umbrella attacks





---



## ЖАЙНЕ КОРТЕЗ



Жайне Кортес АҚШнинг Аризона штатида туғилган, Лос-Анжелесда ўсиб улғайган, айти пайтда эса Нью-Йорк шаҳрида истиқомат қилади. У 12 та шеърӣ тўплам ҳамда 9 та тасмага ёзилган мусиқий асарларнинг муаллифидир. Унинг овози ўзининг сиёсий, сюрралистик, динамик янгиликлари билан ажралиб туради, шу билан бирга лирикага бойлиги ва ички товущининг гўзаллиги билан эътиборни тортади. Ж. Кортес шеърлари турли тиларга ўгирилган ва қатор антологияларга киритилган. Яқинда унинг “Буюк йўл бошида” китоби ва “Ўз овозингни топ” мусиқали альбоми дунё юзини кўрди. Жайне Кортесни “Жаздаги аёллар” ва “Барҳаёт шеърӣят” каби фильмларда ҳам кўриш мумкин.

### Рўё кучоғида

Хаёл сурарканман кабутар дермиш:  
Ойга учганимни сенга сўйласам,  
Учиб-учиб бордим ой томон,  
Ундан тўлиб қайтдим қувватга  
Сарқит ушоқларни емасман энди  
Сенинг емиш чайнашингни кузатсам  
Йўқотишим муқаррар соямни  
Шубҳасиз ўзимники эрур бу патлар  
Ҳар тонгда  
Деразанг тагида “қур-қур”лаб  
Овозимни ўзгартирмасман  
Ойна черганингда ва ёхуд  
Заҳар пурқар бўлсанг парвойим фалак  
Кабутар тилида сўзлайман фақат  
Ёмғир қуяр бўлса



I smell like a pigeon I walk like a pigeon  
I don't have to have an imagination

I know how to hold my head high  
bend my neck low  
spread my wings and fly  
but if I had to be like you  
& sing "summer time" everytime  
I open my mouth to sing  
I'd go crazy

However I'm not in the mood to adjust your blood pressure  
So I'm going to sit on my favorite limb and let the sun honk  
while

I coo coo coo coo coo



Хонимлар пўписа қилмасдан бурун  
Булғаб-бежайдирман соябонларин  
Кабутарнинг ҳиди анқийди  
Юришим ҳам ўхшайди унга  
Тасаввурга эга бўлишим шартмас  
Биламан: бошимни баланд тутишни  
Бўйин эгиб туришни пастга  
Қанотларим ёзиб учишни  
Аммо агар сен каби доим  
Айтар бўлсам “Ёз алласи”ни  
Айрилардим ақлу ҳушимдан  
Бироқ ҳеч хоҳиш йўқ  
Тўғирлашга қон босимингни  
Шундай экан энг қулай шохга  
Ўтираркан кур-курлаганча  
Кунга “крук-крук”лашга бераман изн.

---



---

**ILYA KAMINSKY**

Ilya Kaminsky was born in 1977 in Odessa. In 1993, he came to the United States. Ilya received his bachelor's degree from Georgetown University. He has won the Ruth Lilly Fellowship from *Poetry* magazine, and has received numerous other awards and prizes. His book *Dancing in Odessa* published in 2004 won Tupelo Press Dorset Prize. Ilya's poems have been translated into Uzbek and published in Uzbekistan.

Envoi

“You will die on a boat from Yalta to Odessa” –  
a fortune teller, 1992

What ties me to this earth? In Massachusetts,  
the birds force themselves into my lines –  
the sea repeats itself, repeats, repeats.

I bless the boat from Yalta to Odessa  
and bless each passenger, his bones, his genitals,  
bless the sky inside his body,  
the sky my medicine, the sky my country.

I bless the continent of gulls, the argument of their order.  
The wind, my master  
insists on the joy of poplars, swallows, -

bless one woman's brows, her lips  
and their salt, bless the roundness  
of her shoulder. Her face, a lantern  
by which I live my life.

You can find us, Lord, she is a woman dancing with her eyes closed  
and I am a man arguing with this woman  
among nightstands and tables and chairs.

Lord, give us what you have already given.



---



---



## ИЛЬЯ КАМИНСКИЙ

Илья Каминский 1977 йилда Одессада туғилган. 1993 йилда у оиласи билан Америка Қўшма Штатларига кўчиб келади. Илья Жоржтаун Университетида таҳсил олган. У “Шеърлят” журналининг “Рут Лили” стипендияси соҳиби, шунингдек, адабиёт соҳасидаги қатор бошқа мукофотларга сазовор бўлган. Унинг “Одессада рақс тушиб” шеърый тўплами Тупело Пресс Дорсет мукофотига лойиқ кўрилган. Илья Каминсий шеърлари ўзбек тилига ҳам таржима қилиниб, нашр этилган.

### *Бағишлов*

(«Сен Ялтадан Одессага кетаётган кемада вафот этасан»  
фолбиннинг сўзи – 1992 йил)

Мени ерга боғлаган нима? Массачусетсда,  
Қушлар мен томонга талпинар нукул –  
Дарё такрорлайди ўзини, такрорлар қайта.

Ялтадан Одессага кетаётган кемани  
ундаги ҳар йўловчи ва бор матоҳин,  
унинг ичидаги осмонни шарафлайман,  
само менга дори, само – Ватаним.

Балиқчи қушларнинг мамлакатига,  
улар тартибининг баҳсига шараф.  
Устозим – шамол  
терақ ва қалдирғочларни айлайди хушбахт, -

бир аёлнинг қошу лабини,  
ундаги шўрликни, елкасининг юмалоклигин  
шарафлайман мен. Унинг юзи - фонус  
соясида кечади умрим.

Худо, бизни топишинг мумкин,  
у – кўзини юмиб ўйнаётган аёл  
мен – у билан талашган эркак  
жавон, хон ва ўриндиқ аро.

Худо, бизга берақолгин, аллақачон берган нарсангни.



---

## SAMMY OKE AKOMBI

Sammy Oke Akombi is Cameroonian, born in Tinto, Manyu division, Southwest Region. He went to the teacher's college in Batibo. In 1981 he improved upon his horizon, when he enrolled at the Faculty of Education, University of Lagos, Nigeria. He graduated in 1984 with a B.A (Honours) Education, and started a career in teaching. In 1989 he went to the University of Warwick in the U.K. and graduated in 1990 with an M.A in English Language Teaching. Today he is the Director of the Southwest Regional Linguistic Centre, Buea. He is an alumnus of the 2004 International Writing Program of the University of Iowa, U.S.A. His published literary works include: *Grandma's Daughter*, *The Raped Amulet*, *The Woman Who Ate Python*, *Beware the Drives*, *The Wages of Corruption*. He has contributed in several anthologies including *The Spirit Machine and other stories from Cameroon*, *Fish and Snake Poetry Anthology*, published in Tashkent, Uzbekistan.

### Forlorn Sparrow

Up on a topmost twig of an eucalyptus tree  
Perched a forlorn sparrow  
Watching the furrows of a vegetable garden  
Sink under the burden of water.  
And then whole fields sank.  
Fields that had been laboriously attended to.  
Fields that had had many a mouth depend on.  
All gone! All gone under the burden of water.

The perching sparrow stirred, flapped its wings  
as if to fly off, but it saw it surge,  
the dirty brown liquid, turn into furrows and eat up  
human homes, as they crumble under its force.



## САММИ ОКЕ АКОМБИ

Самми Оке Акомби Камеруннинг Тинто вилоятида таваллуд топган. Муаллимлар коллежида, Нигериядаги Лагос Университетида, Буюк Британиядаги Уорик Университетида таҳсил олган. 1984 йилдан буён ёшларга сабоқ бериб келмоқда. Айти пайтда Жануби-ғарбий минтақавий тилшунослик марказининг директоридир. 2004 йили у АҚШнинг Айова штатидаги халқаро ижодий дастурда иштирок этган. “Бувисининг қизи”, “Зўрланган тумор”, “Илон ютган аёл”, “Коррупция моянаси” каби китобларнинг муаллифи. Ижодидан намуналар қатор антологияларда, жумладан, “Рух машинаси ва Камерун ҳикоялари”, “Илонбалиқ” да босилган.

### Ёлғизгина чумчуқ

Эвкалипт дарахтин баланд шохига  
Кўниб олган кўйи ҳолсиз бир чумчуқ  
Сабзавот экилган жўякларнинг ғилч  
Бўкишин кузатар ёлғиз бир чумчуқ.  
Бус-бутун далалар сувга бўлар ғарқ.  
Бир вақтлар қайнарди бул заминда иш  
Мингларнинг ризқ-рўзи эди далалар  
Энди бари сувнинг остига кирмиш.

Чумчуқ силкинганча жуфтламиш қанот,  
Бироқ таққа тўхтар, кўзин ўнгида  
Ваҳшат ичра лойқа ёпирилари  
Уйларни қўпорар ўлим рангида.



There was desperation, as far as the sparrow  
could see. A family uncannily clings on a floating trunk,  
hoping for the indulgence of hope.  
Even when all's gone, gone under the burden of water.

It was too much, far too much for the forlorn sparrow  
on the twig. It tries to whistle a dirge  
but it's drowned in the noise of a strange bird.

It flies just above the family on a floating trunk,  
making such a disturbing noise as it swings its wings.  
The forlorn sparrow can't stand the noise.  
It stretched out, flapped its wings and flew into space  
wondering why man that boasts big brain  
Should be so vulnerable to the caprices of rain.





Хеч чора йўқ эди. Битта оила  
Ғўлага тирмашиб жон аччиғида  
Оқиб кетаётир – кузатар чумчук,  
Умид ўти ёнар қорачиғида.  
Гарчанд қутулмоққа бирор ишонч йўқ.

Ҳайрат ичра қотди бечора чумчук  
Чалмоққа шайланди мотам куйини  
Аммо айри бир қуш товуши босди  
Гўё ул учарди жондан қуюниб,  
Худди ғўла қучган оила – дўсти.  
Унинг оҳ-воҳига чидолмас чумчук  
Қаддин ғоз тутару учар фалакка.  
Ўйлар: мақтанчоғу ақлли инсон  
Нечун шу ёмғирга бўлар калака.



## TIBOR KOČIK

Slovak poet Tibor Kočík was born on 5th of December 1952 in Košice. He had studied special pedagogy and journalism. He worked as a teacher, publishing editor and journalist. Slovak literature perceived him as a poet, essayist, journalist and editor. He had debuted with a collection of poetry called „Inland“, in which is also found the poem “Birds”. Afterwards he issued various collections such as *The Variable Bottom*, *The Postcards and The Sketches*, *The Meeting of Free Fall*, *The Long Journey/ The Rose Garden*, *The Copperplate of Soul*, *To Be Instead of To Have* and *The Zone*. He is also the author of the fine art essays entitled *The Fragments Between The Times*.

### Birds

Childhood dreams snapped in an alley of trees  
We've ejected us from the nest  
And we don't fly to the south.  
Chains, clamped above the eyes of the bread and the love, rattle  
Oh, what a love  
It is already discolored to Blondine  
Already waiting at the stations  
Where the farewell stands between us  
It will shake the motors  
It will assuage the pains  
And it will spread out the wings.



## ТИБОР КОЧИК

Словакиялик шоир Тибор Кочик 1952 йилнинг 5 декабрида Косике шаҳрида туғилган. Педагогика ва журналистика соҳалари бўйича таҳсил олган ҳамда муаллим, журналист ва муҳаррир вазифасида фаолият юритган. Бадиий ижод билан 80-йиллардан бошлаб шуғуллана бошлаган. Замонавий словак адабиётида шоир, журналист ва эссеист сифатида шуҳрат қозонган. Шеърларида инсоннинг ички кечинмалари, майший ва ижтимоий масалалар ифода этилади. Биринчи шеърий тўплами “Она юртим бағрида” деб номланган. “Ўзгарувчан туб”, “Откритка ва очерклар”, “Мис кўнгил”, “Узоқ сафар” каби шеърий тўпламлари ҳам нашр этилган. “Вақтлар оралиғидаги онлар” номли эсселар тўплами адабиёт ихлосмандларига манзур бўлган.

### Қушлар

Болалик орзулар дарахтзор аро,  
Ўзни уямиздан қувиб соламиз  
Бироқ учмагаймиз жанубга томон  
Нону севги кўзларига қистирилган ул  
занжирлар титрар  
Оҳ, севги не ўзи?  
У бизни заъфарон тусга кирганча  
Бекатларда кутаётир аллақачонлар  
У ерда-чи “хуш қол” ажратар бизни  
Тезликни оширар  
Бир оз малҳам бўлар оғрикка  
Кенг очиб юборар қулочларини.



The days whiz along the cleaned highway  
We go home with a spilled milk  
It isn't time for anything  
Nor for the words that creak in hinges  
In a concrete plate  
The underwear hangs at the stove  
The notes of a weekday  
Where a dust settles down like on the piano.

The stars are shining at the blue paper  
In which I'll pack the primer for my son tomorrow  
Morning a dozer barks cholericly.



Кунлар тоза йўллар устидан учар  
Томиб турган сут-ла қайтамиз уйга  
Бирон нарса учун фурсатмас ҳозир  
На темир товада михланган ўша  
Ғийқиллаган сўзлар онимас  
Ёғочга осиглиқ ички кийимлар  
Пианино устига қўнган чанг мисол  
Қакқайиб туради ҳафталик қайдлар.

Юлдузларнинг нури  
Эртага ўғлимнинг алифбесини  
Ўрайдиганим зар қоғозга тушар.

Мудраган тонг увлар жиззаки.



---

## RAJEEVAN THACHOM POYIL

Thachom Poyil Rajeevan was born and raised in Paleri, a rural hilly village in the district of Kozhikode, Kerala, South India. He writes poetry, fiction and essays in Malayalam and in English. He published several books of poetry. His poetry is represented in various anthologies and his poems have been translated into Italian, Macedonian, Bulgarian, Rumanian, Tamil, Hindi, Marathi and Uzbek languages. Currently, he works as the Public Relations Officer of the University of Calicut. He attended many international creative writing programs and poetry festivals worldwide.

### From Love Cantos

I didn't tell even myself  
About coming to this islet  
At the estuary of this unknown river  
Where birds come holidaying.  
But, you are here before me,  
Preening in the sea-breeze

\*\*\*

The moment I thought of you  
The doves daydreaming on the rooftop flapped,  
And the bungalow I'm staying in  
Soared into the sky like another dove.

\*\*\*

Somebody is watching us from somewhere;  
Ask those doves cooing idly on the rooftop  
To peck at those pupils.



## РАЖИВАН ТАЧОМ ПОЙИЛ

Раживан Тачом Пойил Ҳиндистон жанубидаги Керала штатида туғилган, шу вилоятда таълим олган. У малаялам ва инглиз тилларида ижод қилади. Бир неча шеърӣ китоблари нашр этилган. Шеърлари халқаро антологияларда ҳам босилган ва италян, македон, болгар, румин, тамил, ҳинд, марати ва ўзбек тилларига таржима қилинган. У Каликат Университетида жамоатчилик билан алоқалар бўлмини бошқаради. Қатор халқаро адабий дастурлар, шеърӣят фестивалларида иштирок этган.

### “Ишқ қўшиқлари”дан

Базму жамшид учун кушларга макон –  
Куйилиш қисмида номсиз дарёнинг  
Келишим бу митти оролга, жонон,  
Ўзимга ҳам айтган эмасдим ҳатто.  
Ажаб, мендан аввал унда ҳозирсан  
Бериб шаббодада ўзингга оро.

\*\*\*

Сен ҳақда ўй суриб турганим лаҳза  
Хаёлчан каптарлар кўзгалар томда.  
Менга ошён бўлган шу қулбача ҳам  
Кўкка парвоз қилган каптар мақомда.

\*\*\*

Бизни кимдир зимдан кузатаётир  
Айтайлик дангаса кабутарларга  
Чўқиб-чўқиб олсин қорачиқларин.



\*\*\*

I came this way  
Just to walk along a path  
That doesn't bear your memory.  
But then, a drongo on that *ashoka* tree  
Turned into you.

\*\*\*

I don't have anything to sing to the nightingales  
Nothing to entrust the west wind with;  
I just need the shade of my birth-tree  
Not there when I reach,  
Isn't the shrine of the sorrowing there?





\*\*\*

Қайрилгандим асли бу томон  
Сени эслатмас-ку дея бу сўқмоқ  
Ашока дарахти шохига қўнган  
Қушча бирдан сенга айланди бироқ.

\*\*\*

Булбулни ром этар бирор куйим йўқ,  
Ҳеч вақом шамолни ишонтиришга;  
Кўз очган дарахтимнинг соясига зорман  
Қўлим етмас жойдаги  
Андухнинг қабрими хув у ёқдаги?



---

## Yael GLOBERMAN

Yael Globberman was born in Tel Aviv to Holocaust survivor parents that came to Israel from Poland. She is the author of the novel *Shaking the Tree* (1996) and numerous short stories. Her debut book of poems, *Alibi*, was published by Helicon Press in 2000 and received the ACUM Award for Poetry and the PAIS Award. Her new poetry book, *Same River Twice*, was published last year to great acclaim. She was awarded a Fulbright fellowship in 2008. Her poems have been translated into 11 languages and published in magazines and anthologies in Israel and abroad.

Globberman translates a wide range of poetry from the English. She is the editor and translator of *A Soul's History: Selected Poems by Stephen Spender* (2007).

Yael studied film at Tel Aviv University. She lives in Tel Aviv, serves on the editorial board of *Helicon* poetry journal and teaches the poetry workshops in the Creative Writing Programs at Oranim College and at Haifa University.

### Blue

I'm the bird that slows down, thus  
losing her place in the cool flock  
that rises like a large hand  
and passes over the city

Feverish as a face,  
for an instant she is at one with the sky –  
smaller and smaller in the dizzy distance  
between her and the rest,  
lost to the other birds

a drunken bird swirling in the air  
swigging sky in tiny, tiny sips

I'm the clumsy bird  
who turns around mid-flight  
and plucks a feather from her tail,  
to write a few words  
on the life of birds



## ЙЕЛЬ ГЛОБЕРМАН

Йель Глоберман Тель-Авивда таваллуд топган ва ўша ерда билим олган, унинг ота-онаси оммавий қирғин пайтида Польшадан Исроилга кўчиб келишган. Шоиранинг “Оғоч тебранганда” романи ва қатор ҳикоялари эл орасида машҳур. “Алиби” номли илк шеърӣ тўплами 2000 йилда нашр этилган бўлиб, ушбу тўплам учун у “ACUM” ва “PAIS” мукофотларига сазовор бўлган. Янги шеърӣ китоби “Яна ўша дарё” ҳам китобхонлар томонидан илиқ кутиб олинди. 2008 йилда у АҚШ ҳукуматининг Фулбрайт стипендиясини қўлга киритган. Шеърлари 11 та тилга ўгирилган ва Исроилда босиладиган адабий журналлар, халқаро антологияларга киритилган. Глоберман таржима соҳасида ҳам фаол бўлиб, Стефан Спендернинг танланган асарларини инглиз тилидан таржима қилган, ҳозирда В. Х. Ауден шеърлари устида ишламоқда. Айни пайтда Глоберман шеърӣ асарлар чоп этиладиган «Геликон» журнали тахририятида ишламоқда ҳамда Ораним коллежи ва Ҳаифа Университетида бадиий ижод сирларидан ёшларга сабоқ бериб келмоқда.

### Кайфу сафо

Шаҳарнинг устидан  
кенг қулоч мисоли  
бамайлихотир учаётган  
қушлар галасида ўрнин йўқотиб  
пастга шўнғиётган қушдирман

Ҳароратга тўлиқ чехрадай,  
лаҳза ўтмай қучар осмонни –  
тобора кичрайиб борар ўртада  
бош айланар масофа,  
кўздан ғойиб бўлади гала

қуш ҳавода кезар мастона  
самони ҳўплайди оз-моздан

парвоз ўртасида чекинган  
ўша нўноқ қушман беодоб  
қушлар ҳаётидан сўзловчи  
ҳикоя ёзишни кўзларкан  
думимдан битта пат оламан юлиб



---

## FATHIEH SAUDI

Fathieh Saudi was born in Jordan, completed medical studies in France and worked as a doctor in Jordan and Lebanon. She has been involved for more than 30 years with the defense of human rights, peace and justice, in particular in the Middle East. Since moving to the UK, she has been particularly interested in writing as a tool for personal development and healing process. Her previous publications include *l'Oubli rebelle* in French and *Days of Amber* in Arabic. She has translated several books from English and French into Arabic. Recently she published her first collection of poetry in English: *The Prophets - A Poetic Journey from Childhood to Prophecy*. She is also member of the Society of Authors and English PEN. She gave readings in different locations in the UK and abroad, including France and Morocco. She is recipient of several awards for her humanitarian and cultural work including the award *Chevalier de L'Ordre du Merite de France*.

### *Crossroads*

*The Nightingale lies at a crossroads.  
At dawn life left him, his  
wings collapsed, his  
heart shrunk.*

*He was lucky to die at a crossroads.  
maybe there, someone passing by  
will carry him to  
his favorite tree.*

### *Invisible wings*

*My shoulders are wasting away,  
It's reality, not illusion,  
my arms can't be my wings.*

*I want to fly,  
to see the world in a new dimensions.*

*The leaves of a tree offer to be my wings,  
my eternal friend blows his breath into them.*

*My fragile wings flutter.  
And I start flying.*





---



---



## ФАТҲИЯ САУДИ

Фатҳия Сауди Иорданияда туғилган, Францияда тиббиёт таълимини олган, Иорданияда ва Ливанда шифокор бўлиб ишлаган. 30 йилдан ортиқ вақт мобайнида асосан Яқин Шарқда инсон ҳуқуқлари, тинчлик ва адолат ҳимояси билан шуғулланиб келмоқда. Айни пайтда Буюк Британияда истиқомат қилаётган Фатҳия Саудининг француз, инглиз ва араб тилларида чоп этилган китоблари сирасига “Исёнли унутиш”, “Қўғ кунлар”, “Болаликдан пайғамбарликка шеърий саёҳат” киради. У инглиз ва француз тилларидан араб тилига ҳам бадиий таржималар қилган. Адиблар Уюшмаси ва машхур “PEN” ташкилоти аъзоси. Ф. Сауди Буюк Британия, Франция ва Морокко каби мамлакатлардаги адабий анжуманларда фаол иштирок этган. У маданият ва санъат соҳасидаги қатор мукофотлар, жумладан, Франциянинг *Chevalier de L’Ordre du Merite* мукофотининг соҳибидир.

### **Чорраҳа**

*Чорраҳада ётар бир булбул.  
Эрта тонгда узилмиш жони  
Қанотлари шалвираганча  
Юраги пуч, қотибди қони.*

*Чорраҳада ўлгани – бахти.  
Биров уни олмасдан малол,  
Ўзи севган дарахт остига  
Олиб бориб кўмар, эҳтимол.*

### **Ғойиб қанотлар**

*Елкаларим бўм-бўш, этолмас  
Кўз ўнгимда ўзин идора,  
Кўллар қанот бўлмас, на чора.*

*Дунёни кўрмоқ-чун янги ўлчамда  
Бир учолсам зора.*

*Япроқлар қанотим бўлмоққа шайдир,  
Барҳаёт рафиқим унга пуфлайди...*

*Ана, мўрт қанотим ҳилпираёттир,  
Ё раб, учмоқдаман, оҳ, бежавотир.*



---

## W.F. LANTRY

W.F. Lantry received his *Licence* and *Maîtrise* from *L'Université de Nice*, M.A. in English from Boston University and Ph.D. in Literature and Creative Writing from the University of Houston. He is the recipient of the *Paris/Atlantic* Young Writers Award, and was a finalist in the 2009 Fernando Rielo International Award in Mystical Poetry. In 2010, he won the *CutBank* Patricia Goedicke Prize in Poetry, and was commended for his entry to the International Hippocrates Prize for Poetry and Medicine in the U.K. His poems have appeared in *Gulf Coast*, *Prairie Fire*, *Unsplendid*, *Istanbul Literary Review*, *The French Literary Review*, *The Literary Bohemian* and *The Wallace Stevens Journal*. He currently serves as the Director of Academic Technology at The Catholic University of America in Washington, DC.

### Gacela of the Heron's Dream

Calling across the breakers as the dawn  
illuminates the curvatures of earth  
which mimic long ellipses of her wings  
and those short crescents of her early flights,

her voice is drowned by waves sweeping along  
our tidal flats whose broken horseshoe crabs  
reflect in polished surfaces the white  
remnants of all the drowned, her mourning cry

laments each loss, and yet the surface, clear  
before the wind comes up, barely reflects  
the blazing sky, and hides what burns beneath  
groundswells and currents barring her, she wades

along the line between the earth and sky,  
between the earth and water, messenger  
across all three domains, her lonely voice  
drowned by the intersections she invokes.



## В. Ф. ЛАНТРИ

В. Ф. Лантри Ницца, Бостон ва Хьюстон университетларида тил ва адабиёт сирларидан сабоқ олган. Ижодкорларнинг “Париж/Атлантика” мукофоти, шеърят соҳасидаги Фернандо Риэло номидаги ва бошқа қатор халқаро мукофотлар соҳиби. Шеърлари жуда кўп адабий журналларда, жумладан, “Соҳилбўйи”, “Дашт олови”, “Истамбул адабий журнали”, “Валлас Стивенс Жоурнал” кабиларда босилган. Айни пайтда Лантри Америка Католик Университети қошидаги Академик технология директори вазифасида ишламоқда.

### Сақоқуш орзусидаги оху

Қанотларин узун қайрилмаларию  
саҳармардон парвозларин қисқа ярим ойларига  
тақлид қилгувчи ернинг бурмаларин  
ёритган тонг мисол оламини бузувчилар аро

унинг овози синиқ тақали қисқичбақаси  
саёз юзамиз бўйлаб сидирилаётган  
бари бўкканларнинг оппоқ қолдиқлари  
ялтироқ юзаларимизда акс этмиш  
тўлқинлар ичига чўқади, унинг ғамгин йиғиси

мотам қўшиғининг бори йўқотиш  
ҳали юза тоза шамол туришидан бурун  
ёришгувчи кўкни зўрға акс эттириб  
улкан тўлқин остида ёнган ва ўзини тўсгувчи  
оқимларни яширар, у

замин ва само, ер ва сув ўртасидаги  
чизикда тентирар, элчилик қилади  
жами уч ҳудудда, унинг ёлғиз қолган овози  
чўкиб бораверар ўзи тилаб олган кесишувларда.



---

## MARY GRAVITT

Mary Gravitt was born in Philadelphia, Pennsylvania and came to Iowa in 1989 as a graduate student to study at the University of Iowa. This is when she came in contact with the International Writing Program and Peter and Mary Nazareth. These two helped her to enlarge her world by opening up to international writing and writers. She has always been interested in creative writing, but had never seriously considered poetry her forte until she became involved with the IWP. But the most exciting thing in her life occurred in 1999 when she had a chance to spend a year in Saudi Arabia. It taught her many things. Mary's poems have appeared in some magazines and *Fish And Snake* poetry anthology published in Tashkent, Uzbekistan.

### Why does the Caged Bird Sing?

Why does the Caged Bird Sing?  
But I sing *inside* no more  
Because I got a Rocket Launcher  
And I shot down the door.  
Why should I beat my wings and sigh  
When my AK47 will let me fly?  
Freedom is a wonderful thing--  
That's why the *former* caged bird sings.





## МЭРИ ГРЕЙВИТ

Мэри Грейвит АҚШнинг Филадельфия шаҳрида туғилган. У 1989 йилда Айова Университетига ўқишга киради. Мазкур билим даргоҳида у Халқаро ёзувчилар дастури фаолияти билан яқиндан танишади, дастур ва унинг ташкилотчилари Петр ва Мэри Назарет кўмагида дунёқарашини кенгайтириб боради, ўзи учун жаҳон адабиёти ва дунё ёзувчиларини янгидан кашф этади. 1999 йилда у Саудия Арабистонига боради, ушбу бир йиллик сафар унга кўп нарсаларни ўргатади, ижодий камолотида муҳим аҳамият касб этади. Мэри ижодидан намуналар ўзбек тилида ҳам босилган ва Тошкентда нашр этилган “Илонбалиқ” шеърий баёзига киритилган.

### Нечун сайрайверар қафасдаги қуш?

Нечун сайрайверар қафасдаги қуш?  
Мен-чи ичкарида куйламам қайта,  
Сабаб: ракетадай зўр қуролим бор,  
Истасам эшикни портлатгум шартта.  
Нечун хўрсинганча қайирай қанот?  
Бемалол-ку учгум автомат ушлаб.  
Озодлик ажиб бир мўъжиза, шундан –  
Сайрайверар собиқ  
ул тутқун қушлар.



## NIKOLA MADZIROV

Nikola Madzirov (poet, essayist, translator) was born 1973 in Strumica, Macedonia, in a family of Balkan Wars refugees. His poetry has been translated into more than twenty languages and published in collections and anthologies in Macedonia and abroad. For the poetry from his book *Relocated stone* (2007) he received the European *Hubert Burda* poetry award and the most prestigious Macedonian poetry prize *Miladinov Brothers*. For the book *Locked in the city* (1999) he was given the *Studentski Zbor* award for the best debut, while for the collection of poems *Somewhere nowhere* (1999) the *Aco Karamanov* prize. Nikola Madzirov has participated in many international poetry festivals in Germany, USA, Spain, Austria, Norway, France, Sweden, Lithuania, Slovakia, Nicaragua, Turkey and all other Balkan countries and has received several international awards and fellowships. He is Macedonian coordinator of the world poetry network *Lyrikline*.

### I don't know

Distant are all the houses I am dreaming of,  
distant is the voice of my mother  
calling me for dinner, but I run towards the fields of wheat.

We are distant like a ball that misses the goal  
and goes towards the sky, we are alive  
like a thermometer that is precise only when  
we look at it.



## НИКОЛА МАДЗИРОВ

Шоир, носир ва таржимон Никола Мадзирев 1973 йилда Македониянинг Струмика шаҳрида туғилган. Унинг шеърлари йигирмадан ортиқ тилларга таржима қилинган, Македония ва чет мамлакатларда нашр этилган. “Кўчирилган тош” номли шеърӣ тўплами учун 2007 йилда Европанинг шеърӣят соҳасидаги “Хюберт Бурда” ҳамда Македонияда энг нуфузли саналмиш “Ака-ука Миладиновлар” мукофотиға лойиқ кўрилган. Николанинг “Шаҳардаги тутқун”, “Қаерда ҳеч қаерда” номли китоблари ҳам босилган ва “Студентски Збор” ҳамда “Ако Караманов” мукофотини кўлға киритган. У Германия, АҚШ, Испания, Австрия, Норвегия, Франция, Швеция, Литва, Словакия, Никарагуа, Туркия ва бошқа кўпгина мамлакатлардаги шеърӣят байрамларининг фаол иштирокчисидир. Айни пайтда у “Лириклайн” номли халқаро шеърӣят тармоғининг Македониядаги координатори вазиғасида ишламоқда.

### Билмайман

Орзумдаги бари уйлар йироқда,  
элас эштилади тушликка чорлаган онам овози  
аммо мен бугдойзор бўйлаб чопаман.

Олисмиз  
дарвозани соғиниб осмонға сапчиган копток мисоли,  
тирикмиз  
нигоҳимиз тушсағина аниқ ҳароратни  
кўрсатувчи ўлчағич каби.



The distant reality every day questions me  
like an unknown traveler who wakes me up in the middle  
of the journey

saying "*Is this the right bus?*",  
and I answer "*Yes*", but I mean "*I don't know*",  
I don't know the cities of your grandparents  
who want to leave behind all discovered diseases  
and their prayers.

I dream of a house on the hill of our longings,  
to watch how the waves of the sea draw  
the cardiogram of our falls and loves,  
how people believe so as not to sink  
and step so as not to be forgotten.

Distant are all the huts where we hid from the storm  
and from the pain of the does dying in front of the eyes of the hunters  
who were more lonely, than hungry.

The distant moment every day asks me  
"*Is this the window? Is this the life?*", and I say  
"*Yes*", but I mean "*I don't know*", I don't know will  
birds begin to speak, without uttering "*A sky*".



Саёҳат ярмида мени уйғотиб  
“манзилга элтувчи автобус шуми?”  
деб сўровчи нотаниш ҳамроҳдай  
ҳар кун сўроқлайди олис ҳақиқат,  
“Ҳа” дейман-у, назарда тутганим “билмасам” бўлар,  
билмайман,  
барча маълум касалликлару шифо дуоларни  
ўтмишда қолдириб кетишни истаган  
ота-бобонгизнинг юртларини билмайман.

Соғинчимиз чўққисида бўлса битта уй,  
қоқилишлар, эҳтиросларимизни  
қандай тасвирлашин денгиз тўлқини,  
одамларнинг чўқмасликка бўлган ишончин  
унут бўлмаслик-чун ғимирлашини  
кўрмокни истайман.

Бўрондан,  
очмас, кўпроқ ёлғиз бўлган овчиларнинг  
кўз ўнгида ўлаётган оҳу талвасасидан  
яширинган кулбаларимиз олис-олис.

Олис лаҳза ҳар кун мени сўроқлар:  
“Бу ойнами? Шу эканми ҳаёт дегани?”  
“Ҳа” дейман-у аслида “билмайман”ни англатади бу,  
билмайман  
“осмон” дея овоз чиқармай туриб  
гапиришни бошлаб юборармикин кушлар.



---

## USHA AKELLA

Usha Akella was born in 1967. She spends time between India and the USA and is currently based out of Austin, Texas, USA. She has been published widely and has been a participant in many international poetry festivals. She is the founder of the Poetry Caravan, an organization in Greenburgh, New York that takes poetry to people at a disadvantage.

### **Botero's doves**

Can there be a dove of peace,  
And a dove of war?  
Can a country stick out two tongues?  
Its wounds bloom like roses  
Or explode as rifle fire,  
Can there be two dawns?  
A dawn of the sun,  
A dawn of the night.  
Humans, we have two hearts,  
One black and one white,  
But to see it so exposed...

*(Botero's doves are installed at the entrance of church of St. Antonio. Botero donated the dove of peace to the city of Medellin which was subsequently bombed. He donated another on condition that the former dove will remain as it is. The two doves stand next to each other, a chilling symbol of Medellin's history.)*



## УША АКЕЛЛА

Уша Акелла 1967 йилда туғилган. Ҳозир у АҚШнинг Техас штатида яшайди. “Кали рақслари”, “Мулокот” каби шеърий китоблари Ҳиндистон ва Америкада нашр этилган. Уша кўплаб халқаро шеърият байрамларида иштирок этган. Унинг ижодида тасаввуф мавзуси етакчи ўринни эгаллайди. У Нью-Йорк яқинидаги Гринбург шаҳарчасида “Шеърият карвони” номли адабий ташкилотга асос солган. Ушанинг шеърлари ўзбек тилига ҳам таржима қилиниб, “Илонбалиқ” антологиясига киритилган.

### Ботеронинг кабутарлари

Тинчлик кабутари бўлиши мумкинми?  
Қирғин кабутари-чи?  
Бир мамлакат чиқаролармикин икки тил,  
Атиргулга ўхшар унинг яралари  
Ё портлайди милтиқ ўтидай,  
Отмоғи мумкинми икки тонг?  
Куннинг тонги  
Ва туннинг тонги.  
Одамлар, бизда ҳам мавжуд кўш юрак,  
Бири қора, бири оқ,  
Аmmo буни кўриш хатарга юз тутишдир...

(Ботеронинг кабутарлари Авлиё Антонио ибодатхонаси бўсағасида ўрнатилган. Ботеро битта тинчлик кабутарини Меделлин шаҳрига совға қилганди, бироқ у кейинчалик портлатиб юборилган. Ботеро аввалги кабутар қандай бўлса шундайлигича қолиши шарти билан яна битта кабутарни совға қилади. Икки кабутар Меделлиннинг машъум тарихи рамзи сифатида ёнма-ён туради.)

1961 yılında Ankara’da dünyaya geldi. Çocukluğu Diyarbakır ve Akhisar’da, gençliği Konya’da geçti. 1978 yılında, Türkiye’nin en çalkantılı döneminde, siyasi bir ortamda tanıştığı eşi ile evlendi. Konya’dan İstanbul’a kaçış, İstanbul’da bir yıla yakın her an yakalanma gerginliğinin ardından hem siyasi mücadele hem de evli bir çift olarak hayata tutunma mücadelesine İzmir’de devam etti. Bu sık adres ve iş değişikliği, biraz da şans, 12 Eylülün etkilerinden az hasarla çıkmasını sağladı. Sonraki yıllarda siyasi faaliyetler ve sosyal etkinliklerde bulundu. Altı yıl amatör olarak müzikle uğraştı.

Şiirlerini herhangi bir şiir akımının doğrultusunda yazmıyor. Şimdiye kadar şiir ya da genel anlamda edebiyat üzerine okuduklarının etkisini ve kendisinde bıraktığı izleri yadsımasa da, asıl amacını “bu topraklarda yaşamış, bu toprağın seslerine kulak vermiş bir insan, bir kadın olarak, bu sesleri, anlayıp, düşünüp, hissedip biriktirdiği her şeyi, kendi özgün sesine çevirmek ve bu toprakların şiirine kendi özgün sesini katmak” olarak tanımlıyor.

Ressam Nodira İbrahim Jumaniyazova’nın Gizli Kapı ve Öte-Den-İzler adlı resim sergilerinde şiirleri sergilenen Atılğan’ın *Sözcükler*, *Kıyı*, *Ihlamur*, *Berfin Bahar* ve *Yurtık Sayfa*, *Deliler Teknesi* gibi edebiyat dergilerinde yayımlanan çok sayıda şiiri bulunmaktadır. Atılğan’ın *Zahiri* adlı ilk şiir kitabı Eylül 2010’da yayınlanmıştır.

### Masal Bu

Kumrucuk da derler  
Gukuk kuşu biliriz biz  
Bir Yusuf peygamberle  
Hikayesi vardır  
Bir de yağ bal döken  
İki kardeşle  
Yusuf peygambere o haber vermiş  
Guguuuk guk  
Diye ölse de  
Yusuufçuk





## ХУЛЯ АТИЛГАН

Хуля Алтай Атилган 1961 йилда Туркиянинг Анқарашаҳрида дунёга келди. Болалиги Диёрбакир ва Оқшаҳарда, ёшлиги Коняда кечди. 1978 йилда турмушга чикиб, 6 йил давомида Измирда ҳаваскор сифатида мусиқа билан шуғулланди. Шеър ёзишдан асл мақсади “бу тупроқларда яшаган, бу тупроқнинг оҳангларига кулоқ тутган бир инсон, бир аёл сифатида бу оҳангларни англаб, ҳис этиб бириктирган ҳамма нарсани ўзига хос оҳангга таржима қилиш ва бу тупроқларнинг шеърига ўзига хос оҳангини қўшмоқ” эканлигини таъкидлайди у. Мусаввир Нодира Иброҳим Жуманиёзованинг “Сирли эшик”, “Бошқа денгизлар”, Само қатламлари” номли расм кўرғазмаларида ўз шеърлари билан иштирок этган Хуля Атилганнинг “Сўзлар”, “Қирғоқ”, “Ихламур”, “Берфин Баҳор” ва “Йиртиқ саҳифа”, “Телбалар кемаси” каби адабиёт журналларида нашр этилган асарлари мухлислари томонидан илиқ кутиб олинди. Хуля Алтай Атилганнинг “Зоҳирий” номли китоби 2010 йилда нашр этилган.

### Эртак бу

Кумрижон ҳам дерлар  
Кукук куши биламиз биз  
Юсуф пайғамбар ила  
Бир ҳикояси бордир  
Бирда ёғ, бол тўккан  
Икки оға-иниси ила  
Юсуф пайғамбарга у хабар бермиш  
Кукууук кук  
Дея сайраса-да  
Юсуууфжон





Dermiş  
Yağla balı döken  
İki kardeş korkudan  
Kuş olup ermiş  
O gün bugündür kumrucuklar  
Yağ döööktüm  
Bal döööktüm  
Diye ötermiş  
Kızına masal anlatacak kızım  
Kızımın kızına ulaşacak sesim  
Guguuuk guk  
Yusuuufçuk  
Yağ döööktüm  
Bal döööktüm

### Savaş Alanı

iki ay  
iki gün-eş  
metalik şehir  
mekanik-leş  
su-ateş-ten  
ateş ödünç güneş-ten  
tavus kuşu kanadından gemi  
alevlerin ortasında  
meleklerin evi  
görü-yorum  
ve şimdi  
gözlerimle  
ateş içiyorum



Дермиш  
Ёғ ила бол тўккан  
Икки оға-ини кўрқувдан  
Қушга айланиб қолмиш  
Ўша кундан бери қумрилар  
Ёғ тўўқдим  
Бол тўўқдим  
Дея сайрармиш  
Қизига эртак айтажак қизим  
Қизимнинг қизига етишар сасим  
Кукууук кук  
Юсуууфжон  
Ёғ тўўқдим  
Бол тўўқдим

### **Жанг майдони**

икки ой  
икки қуёш  
темир шаҳар  
механик-лаш  
Сув-оташ-дан  
оташ қарз қуёш-дан  
товус қуши қанотидан кема  
оловларнинг ўртасида  
фаришталарнинг уйи  
кўряпман  
ва энди  
кўзларим билан  
оташ ичяпман



## TOZAN ALKAN

Tozan Alkan is a Turkish poet, translator, and a board member of Turkish Writer's Syndicate and editor of Turkey's sole literary magazine called ÇN (Translator's Note). He translated world classical and contemporary poetry from English into Turkish. He is also acclaimed as a distinguished translator of Turkish poetry into English. He participated in many international poetry festivals in Turkey and abroad.

### Kuş falı

Gökyüzünde kuş falı  
Bakan bulutsuz çocuk  
Kim üşüttü rüzgarı  
Bir küçücük kumrucuk

Gökyüzünde kuş falı  
Bakan tomurcuk çocuk  
Kim tıklattı camları  
Bir küçücük kumrucuk

Gökyüzünde kuş falı  
Bakan umutsuz çocuk  
Kim susturdu kalbini  
Bir küçücük kumrucuk

Gökyüzünde kuş falı  
Bakan ağıtsız çocuk  
Kim gömdü seni göğe  
Böyle gepegencecik



---



## ТОЗАН АЛКАН



Шоир ва таржимон Тозан Алкан Туркияда туғилган. Ёзувчилар уюшмаси кенгашининг аъзоси, “Таржимонлар шарҳи” (ЅN) номли адабий таржима журнали муҳаррири. У қатор чет эллик мумтоз ва замонавий шоирларнинг асарларини инглиз тилидан турк тилига ўгирган, шу билан бирга у турк адабиёти намуналарини инглиз тилида жаранглатган мохир таржимон сифатида машҳур. Тозан Алкан халқаро шеърият байрамлари ва бадиий таржимага бағишланган анжуманларнинг фаол иштирокчиси ҳамдир.

### Куш фоли

Кўк юзида куш фоли  
Бокқан булутсиз бола  
Ким совқоттирди шамолни  
Кичкина бир қумрижон

Кўк юзида куш фоли  
Бокқан жажжи болакай  
Ким чертди ойналарни  
Кичкина бир қумрижон

Кўк юзида куш фоли  
Бокқан умидсиз бола  
Ким тинчитди қалбингни  
Кичгина бир қумрижон

Кўк юзида куш фоли  
Бокқан мотамсиз бола  
Ким кўмди сени кўкка  
Бундай керагичалик



---

## FERNANDO RENDON

Poet and journalist Fernando Rendon was born in 1951 in Medellin, Colombia. He is the founder and editor of *Prometeo*, an international literary magazine published in several languages. Now he is the Director of the Medellin International Poetry Festival, one of the biggest festivals of WORD throughout the world. Also, the head of the organization “Poetry in Art and Prometeo”, Fernando Rendon conducts master classes, trainings and symposiums for creative circles, young poets and children. He organized a Network of Poetry Festivals of Latin America.

\* \* \*

With an impassible purpose we organize under a radiant project of the ulterior world. We possess the keys of a new life in construction. Anything may happen but it is forbidden to fear.

It is not what is yours, what is ours is a constant. Remember the bisons. Only sick buffaloes stray from the herd. You are blinking, eye. You are talking too much, mouth.

Only poetry can be felt. Therefore be wary of dogma. Be wary of slang in bars. We shall talk only when it is necessary. It is necessary to renew oneself, but not seen by everyone. Do not get ahead of others, much or even a little. Be wary of the weakening of the dream. Do not speak when you are alone. The more you know and the less you know about all of this sweet matter, the better. In an irrational scene we observe one another. We love and understand this absurd pleasantness in which we converse without fully understanding one another. In which the Medusa can petrify us for a word we said, or for a word we did not say.



## ФЕРНАНДО РЕНДОН

Шоир ва публицист, йирик жамоат арбоби Фернандо Рендон 1951 йилда Колумбиянинг Меделлин шаҳрида туғилган. Эркпарвар шоир “Прометео” номли адабий журналга асос солган ва ушбу журналга муҳаррирлик қилган. Айни пайтда Фернандо Меделлин Халқаро Шеърият Фестивалининг директори вазифасида самарали фаолият олиб бормоқда. Бу шеърият анжумани дунёдаги энг йирик ва нуфузли шеърият байрамларидан бири саналади. У 1991 йилда Жанубий Америкада жойлашган Колумбия мамлакатининг Меделлин шаҳри ер куррасидаги энг хавфли ва даҳшатли шаҳарга айланган бир даврда ташкил этилган. “Санъат ва Прометеода шеърият” деб номланган ташкилот раҳбари сифатида Фернандо Рендон “Гулливер лойихаси” ҳамда болалар учун шеърий маҳорат мактабини ҳам бошқаради. У талабалар, ўқувчилар ва кенг жамоатчилик учун кўплаб адабий ўқув курслари, анжуманлар, маъруза ва симпозиумлар ўтказган. Қолаверса, у Лотин Америкаси Шеърият Фестивали Тармоғини ташкил қилган.

\* \* \*

Бетаъсир мақсад-ла кўринмас дунёнинг кўзни олувчи ғояси остида тизиламиз биз. Қурилиши кетаётган янги ҳаётнинг очкичлари бор қўлимизда. Бирор кор-хол бўлиши мумкин, фақат кўрқиш этилмиш тақик.

Сеники эмасдир сенинг нарсалар, бизники-чи ўзгармас, содиқ. Кўтосларни бир эсингга ол. Ёлғиз касал кўтос ортда қолиб кетар подадан. Қарочўғим, пирпираяпсан. Вайсаяпсан бунча кўп, оғиз.

Фақат шеъриятни ҳис қилса бўлар. Шу боис эътиқоддан ҳазир бўл. Қовокхонадаги сўзлашув услубидан бўлгил эҳтиёт. Зарурат туғилган маҳалгина сўзлашмоқ лозим. Вақти билан ўзни янгилаш даркор, ҳамманинг кўриши шарт эмас лекин. Бошқалардан кетмагил ўзиб, кўпроқ ёки ҳатто озгина. Хаёлнинг панд беришидан тушгил ташвишга. Ёлғиз қолганингда гапирма асло. Бу лазиз нарса ҳақида қанча кўп ва қанча кам билсанг, шунча яхши эрур. Мавҳум шароитда кузатамиз бир-биримизни. Бир-биримизни тўлиқ тушунмасдан суҳбат курадиган бу кулгили ёқимтойликни севамиз ва яхши англаймиз. Бу ёқимтойликда айтган ё айтмаган сўзимиз учун бизни тошга айлантириб кўйиши мумкин Медуза.



## GLORIA GABUARDI

Gloria Gabuardi nace un primero de febrero de 1945 en Managua, Nicaragua. Doctora en Derecho. Poeta y pintora. Ganadora del Premio de la Unión de Escritores de Nicaragua (UEN) 1982, en el concurso Ricardo Morales Avilés, por el libro de Poesía EN DEFENSA DEL AMOR, editorial Nueva Nicaragua 1986. Su último libro es MÁSTILES Y VELAS, Editorial, CIRA, 2002. Miembro del Centro Nicaragüense de Escritores; Miembro de la Asociación Nicaragüense de Escritoras. Secretaria Ejecutiva del Festival Internacional de Poesía de Granada, Nicaragua. Traducida a diversos idiomas entre ellos el alemán, el portugués, el inglés, el italiano . Vivió cinco años en el Exilio en México para los años 70. Asesor de la Vice-Presidencia de la República durante el gobierno Revolucionario. En los 90, Asesor en la Asamblea Nacional de la Comisión de Derechos Humanos y de Comisión de Justicia., en diferentes épocas.

### A LOVER'S CONFESSION

I confess I love her.  
she is the tiny gold seashell in my mother's nursery rhyme,  
the miniature horse of my father's tale,  
tears my mother spilled  
tortures my father suffered  
my sons' toy guitar,  
crashing sea waves in San Juan del Sur,  
the world's portent of the San Juan River  
Lake Granada's eight thousand square kilometres of history  
lapping at the resplendent city  
It's my house, my children, the man I love.  
It is the land that lives in me,  
and I confess I love her.

This is why, when I leave, I am like a bird torn asunder.  
It grew within me like the zensontle's song  
just like a flowing river  
like a lush tree in the center of my heart  
there where my tears have come to rest.  
It grew like tangled branches  
coiled in my veins  
like a lashing of the wind  
like dawn piercing cracks in the window.





## ГЛОРИЯ ГАБУРАДИ

Шоира Глория Габуреди 1945 йилда Марказий Америкада жойлашган Никарагуа мамлакати пойтахти Манагуада туғилган. Шу шаҳардаги Марказий Америка Университетида докторлик унвонини олган. 1974-1979 йилларда у Мексикада яшаган. Кейинчалик она юртига қайтиб, жамоат ишларида фаол иштирок этиш билан бирга бадиий ижодга катта эътибор қаратади. Бир нечта китоблар муаллифи саналган Глориянинг асарлари немис, итальян, инглиз ва румин тилларига таржима қилинган. У 1982 йилда йирик адабий мукофот соҳиби бўлган. 2004 йилдан буён Гранада шеърият анжумани координатори вазифасида фаолият олиб бормоқда.

### ОШИҚ ИҚРОРИ

Тан оламан, севаман уни.  
У онамнинг алласидаги  
Миттигина тилла тангача,  
Отам чўпчагидаги тойчоқ,  
Онам тўккан аччиқ-аччиқ ёш,  
Отам чеккан беҳисоб кийноқ.  
Ўғлимнинг ўйинчоқ рубоби,  
Сан-Хуан-дель-Сурдаги ўшал  
Кучли денгиз тўлқинларидир,  
Дунёнинг Сан Хуанидаги  
Аломати, қайноқ шитоби  
Гранада кўлининг саккиз  
Минг квадрат километрли  
Тарихи ул юрт этагида  
Бул ошёним, болаларимдир  
Ва суйганим халқ эрур шаксиз.  
Бу қалбимда яшар бир чаман,  
Тан оламан, уни севаман.

Шу сабабли ундан кетаркан  
Бўлакланган қушчаман гўё.  
У ичимда ажиб қасида  
Қирғоқ ошиб айқирган дарё  
Юрагимнинг қоқ ўртасида  
Куюк ўсган оғоч каби ул  
Унда ёшим тўкилмас буткул.



My love grew in spite of hunger  
exile, sadness, poverty, notwithstanding  
nor worry, melancholy, or forgetting,  
or the gagged shadow of the just and unjust  
to make me a woman of water and volcanoes.

Nicaragua my land of bloodshed  
birth and death of the rainbow  
with its heavens and hells  
its coffers filled with dreams, the bitter gulps,  
the myth that proclaims it paradise,  
the constant struggle between its inhabitants blood  
and heart  
where after a long walk  
we found the horizon.

She senses me, spreads me  
like a mountain range conquered  
by pirates and buccaneers.  
I have travelled through its rain and foam  
like a winged Minotaur  
a dragon guarding its impossible dreams.

This is why when I die  
I want to be buried with a swath of its sky,  
water from the lake  
I want its soil  
covering my skin,  
her name and my name  
spelled out  
Gloria, Nicaragua.



У томирда кезиб юрган қон  
ҳам киришиб ўсган шох-шабба  
шаббоданинг жўшқин эсиши  
деразада ёриқ очган тонг.

Очлик, қувғин, ғаму қашшоқлик,  
Ташвиш, азоб, унутиш ва ё  
Ҳақ-ноҳақнинг сохта сояси  
Тўса олмас мени севишдан  
Этиб сув ва вулқон дояси.

Қирғин юртим менинг  
Никарагуа  
камалак туғилиб ўлган бир макон  
ўзининг жаннату дўзахи билан  
Ҳазиналари-да хаёлга тўлик,  
аччиқ-аччиқ ютум, ёник хўрсиниқ,  
фирдавсга менгзайди уни ривоят,  
халқларнинг доимий уруш-жанжали  
қон  
ва юрак мавжуд бир маскан  
узоқ юришдан сўнг ниҳоят  
биз уфқни топдик беомон.

У мени тушунар, қароқчилару  
Йиртқичлар забт этган тоғ тизмасидай  
Кенгликлар мисоли ёяди мени.  
Унинг ёмғирлари, кўпиги оша  
Қанотли Минотавр устига миниб  
Бўлмағур хаёлни кўриқловчи ул  
Аждаҳо сингари қилдим томоша.

Шу боис ҳам ўлган чоғимда  
Унинг осмони-ла кўмилсам қани,  
Теримни чайишса кўлнинг сувига  
Тупроғи қопласа қанийди таним,  
Унинг номи менинг исмим-ла  
Ёнма-ён жўр айтилсақу-я:  
Глория, Никарагуа.



## FRANCISCO DE ASÍS FERNÁNDEZ

Francisco de Asís Fernández nació en Granada, Nicaragua, el 3 de mayo de 1945. Ha publicado los libros de poemas, *A Principio de Cuentas*, 1968; *La Sangre Constante*, 1974; *En el cambio de Estaciones*, 1982; *Pasión de la Memoria*, 1986; *Friso de la Poesía*, *El Amor y la Muerte*, 1997; *Árbol de la Vida*, 1998; *Celebración de la Inocencia*, Poesía Reunida, 2001; *Espejo del artista*, 2004. Presidente de la Junta Directiva del Festival Internacional de Poesía de Granada, Nicaragua. Miembro de la Academia Nicaragüense de la Lengua.

### **Crimen perfecto**

Pon tu mano cerca de mi corazón  
que es capaz de cometer un crimen perfecto,  
que es capaz de mirar hacia atrás y desear otro pasado,  
haber sido sin ser y soportar lo que viene,  
que es capaz de olvidar lo que amó.  
La culpa de mis tropiezos y mis traspies  
la tiene mi corazón que olvida.  
Alma andrajosa la mía  
que deshace, en lo íntimo de la noche,  
todo lo que amó, sin poner fin a mi vida.  
En un mundo toco el piano y en otro rompo las cuerdas.  
Mi rosa es vagabunda pero es mi carcelera.  
Cuando alzo los puños es cuando me doy por vencido.  
Muchas islas abandonadas son mi agonía  
y ya no tengo la ansiedad de perder  
ni la inspiración de ganar.



## ФРАНЦИСКО ДЕ АСИС ФЕРНАНДЕЗ

Шоир ва маданият тарғиботчиси Франциско де Асис Фернандез 1945 йилда Никарагуада туғилган. “Шеърият, мухаббат ва ўлим”, “Ҳаёт дарахти”, “Санъаткор ўйлари”, “Тинмай оқиб турар қон” каби ўнга яқин китобларнинг муаллифи. Асарлари бир неча тилларга таржима қилинган. Франциско кўплаб халқаро адабий ташкилотларнинг аъзоси ва шеърият байрамларининг фахрий иштирокчисидир. Айти пайтда у Марказий Америкада жойлашган Никарагуанинг Гранада шаҳрида йирик шеърият анжуманини бошқаради.

### Комил жиноят

Жиноятга мойил,  
Ортга тисарилиб, ўтмиш қўмсаган,  
Бўлиб ё бўлмаган,  
Чидаган бошига келса аза, тўй,  
Суйгани неки бор унута олган –  
Шу бир юрагимга қўлларингни қўй.  
Қоқилишларим ва хатоларимни  
Бир муддат сақлар-у унутар дилим.  
Кемирилган қалбим  
Ҳаётга йўлатмай ўлим шивирин  
Суйганим кечанинг шарофати-ла  
Очади сирин.  
Бир оламда чалгум мусиқа,  
Бирида ҳеч тополмам кўним.  
Атиргулим – дайди тутқуним.  
Таслим бўлиш учун кўтараман мушт.



¿Cómo puedo creer en mi corazón  
si es capaz de olvidar pedazos de vida tan grandes,  
el dulce tono que tuvo la voz de mi juventud,  
el fraseo y el temperamento de sus versos?  
¿Cómo puede olvidar la edad de cuando gastaba la vida  
Y pagaba con versos?  
Francisco de Asis era un pájaro expresivo  
con el corazón descuadernado,  
con una hermosa cara de tristeza y otra de alegría.  
El olvido es un crimen perfecto  
pero hace que las paredes de la vida se derrumben  
y que el mago se quede sin pájaro oculto.  
El olvido es una miserable cuerda de violín  
que perturba mi sueño y no logra despertarme.  
El olvido es un crimen perfecto  
que hace que mi amor no haga par con mi amor propio  
y deja huellas imborrables para perseguir al asesino.



Унутилган минглаб ороллар  
Ўлимимни этар ифода,  
Ҳатто ғолибликнинг илҳоми  
Юз ўгириб кетса ҳам асло  
Синдиrolмас энди иродам.  
Юрагимга ишонай қандоқ  
Унутолса турмуш ранжини,  
Ёшликдаги мусиқий овоз  
Ва шеърларнинг тиниқ авжини?  
Ашъор бериб ҳисоблашганим  
Умрим ўтган қутлуғ асрни  
Қандай қилиб унутолар у?  
Франциско де Асис асли  
Маънодор бир қуш эди озод,  
Гоҳо юрса ғамгинлик ичра,  
Гоҳ юргувчи бахтиёр ва шод.  
Унутмоқ - бу комил жиноят,  
Лек кулатар умр деворин,  
Ҳам яширин қушсиз қолдирар  
Сехргарнинг ажиб диёрин.  
Унутмоқ – бу аянчли тордир,  
Ширингина уйқумни бузган.  
Унутмоқ – бу комил жиноят,  
Ўзлигимни севгидан узган.  
Лек қолгайдир ундан ўчмас из,  
Одамқушни чўктирмоқ-чун тиз.



---

## EASTERINE IRALU

Easterine Iralu is a poet and short story writer from Kohima, Nagaland in North-East India. She lives in Norway and has published a novel with Zubaan India, *A Terrible Matriarchy*, which is now translated into Norwegian. Easterine has published the first book of poetry in English from Nagaland as well as the first novels. She has a PhD in Literature.

\* \* \*

Out in the falling snow  
a seagull glides  
silently over  
a woman in a lemon and green  
windswept coat  
snowswept both.

.....

### **night poem**

late last night  
a bird, startled  
fluttered out of the shrubs  
and flew far from me  
how like my heart  
startled by love for you  
fleeing from fear...





## ИСТЕРИН ИРАЛУ

Истерин Иралу шоира ва ҳикоянавис бўлиб, шимоли-шарқий Ҳиндистонда жойлашган Нагаланд штатининг Кохима шаҳарчасида туғилган. Айти пайтда Норвегияда яшаётган ижодкорнинг “Даҳшатли матриархат” номли романи Ҳиндистондаги “Зубаан” нашриётида чоп этилган. Ушбу роман норвег тилига ҳам таржима қилинган. Истерин Иралунинг инглиз тилидаги биринчи шеърий тўплами Нагаландда босилган. У адабиёт соҳасида фан доктори унвонига эга.

\* \* \*

Паға-паға тушар экан қор  
шамол ҳилпиратган  
сарик-яшил пальтоли  
жувонининг нақ устида  
сирғалиб-сирғалиб учади чорлоқ  
иккисини ҳилпиратар қор.

.....

### тунги шеър

кеча кечаси  
чўчиб кетди бир куш  
қалтираган кўйи бутадан  
учиб кетди мандан узоққа  
сенга бўлган севгидан худди  
чўчигани каби юрагим  
яшириниб олар ваҳмадан...



---

## RANU UNIYAL

Ranu Uniyal was born in Lucknow, India, educated in Lucknow, New Delhi and Hull University, U.K, where she worked as a Commonwealth scholar. She teaches English at Lucknow University. She is the author of book on Anita Desai and Margaret Drabble. Her poetry collection *Across the Dived* was published by “Yeti Books” in 2006. Her poems appeared in Northern Poetry Two Lancashire, Femina, Manushi, Indian Literature publications, as well as *Fish and Snake* poetry anthology published in Tashkent, Uzbekistan. She participated in many poetry festivals and scientific conferences in India and abroad.

### Untold Story

To be able to write  
you must have a story.

She burns his comments  
with her smacking thighs  
as if telling a story is a crime.  
Birds on the raft hear her growl  
and moan for the last page.  
Somewhere in between  
are the sheets full of  
blood that she once swore  
was nutritious as milk.  
But has now turned  
sour and blue  
as if it was Putna’s milk  
rushing through her veins.  
Afraid to offend  
she lets him read  
and reject the lines.

She is not prepared to write.

Рану Униял Ҳиндистоннинг Лакнав провинциясида туғилган, Ҳиндистон ва Буюк Британия олийгоҳларида таҳсил олган, илмий ходим бўлиб ишлаган. Илк шеърый тўплами “Тириклик ортида” деб номланади. Ҳозир у Лакнав Университетида инглиз тилидан сабоқ бермоқда. Рану Униял Анита Дезай ва Маргарет Драбл ҳақидаги китобнинг муаллифидир. Шеърлари Ҳиндистон ва чет мамлакатлардаги адабий нашрларда, жумладан, Тошкентда чоп этилган “Илонбалиқ” антологиясида босилган.

### **Сир тутилган қисса**

Бирор нарса қоралаш учун  
тузукроқ бир қиссанг бўлсин экан.

Бу аёл-чи  
сонларига уриб  
айтмоқчи бор будин йўқ қилар  
гўё қисса сўйлаш – жиноят.  
Дорходада ўтирган қушлар  
эшитади унинг оҳини  
сўнгги саҳифага қўйиб инграшин.  
Қаёқдадир оралиқ жойда  
осиғлиқ қон қотган чойшаблар  
қонки қачонлардир шу аёл  
сутдай тўйимли деб онт ичган.  
Энди эса бижғиб  
қўкимтир тус олган  
аёлнинг томирларида  
жўшиб-тўлиб оққан ул  
Путнанинг сути бўлган гўё.  
Хафа қилиб қўйишдан қўрқиб  
аёл рухсат берар ўқишга  
сатрларни чикитга  
чиқаришга беради изн.

Тайёргарлик кўрмаган у ҳали ёзишга.



---

## CHRISTOPHER MERRILL

Christopher Merrill has published four collections of poetry, including *Brilliant Water* and *Watch Fire*, for which he received the Peter I. B. Lavan Younger Poets Award from the Academy of American Poets; translations of Aleš Debeljak's *Anxious Moments* and *The City and the Child*; several edited volumes, among them, *The Forgotten Language: Contemporary Poets and Nature* and *From the Faraway Nearby: Georgia O'Keeffe as Icon*; and four books of nonfiction, *The Grass of Another Country: A Journey Through the World of Soccer*, *The Old Bridge: The Third Balkan War and the Age of the Refugee*, *Only the Nails Remain: Scenes from the Balkan Wars*, and *Things of the Hidden God: Journey to the Holy Mountain*. His work has been translated into twenty-five languages, his journalism appears in many publications, and he is the book critic for the daily radio news program, *The World*. He has held the William H. Jenks Chair in Contemporary Letters at the College of the Holy Cross, and now directs the International Writing Program at The University of Iowa.

### West Window

for W. S. Merwin

Green as the palm that fans the hill and hides  
Flames at its base, the lizard slides or falls  
From frond to flower, a raindrop disappearing  
Into the ferns below. The island's mimics—  
Mynas and mockingbirds—sing when the cardinal  
Flies from the hutch to the mango and beyond.  
The bamboo creaks. Doors open. No one's home.

---

The cardinal preening in the palm transplanted  
from Indonesia is not the island's  
sentry nor the sea's ambassador  
winds waves and wings whirl at the sound of the last  
door closing in the leper colony  
below the bluff where the *brilliant water* is  
wearing down the wreckage from the war



---



---



## КРИСТОФЕР МЕРРИЛ

Америкалик шоир Кристофер Меррилнинг тўртта шеърий тўплами босилган. “Олмос сув” ва “Оловни кузатиш” тўпламлари учун Америка шоирлар Академиясининг мукофотига сазовор бўлган. “Унутилган забон”, “Замонавий адабиёт ва турлар”, “Олисдан ва яқиндан: Жоржия Окиф бут сифатида” каби китобларга муҳаррирлик қилган. Унинг “Ўзга мамлакатнинг майсазорлари”, “Футбол олами бўйлаб саёҳат”, “Эски кўприк”, “Учинчи Болқон уруши ва қочоқлар асри”, “Яратганнинг ишлари: Муқаддас тоққа саёҳат” каби публицистик асарлари ҳам нашр этилган. Ижодидан намуналар дунёнинг йигирма бешдан ортиқ тилларига таржима қилинган, халқаро антологияларга киритилган. Айни пайтда Кристофер Меррил АҚШдаги Айова Университети Халқаро Ёзувчилар дастурига раҳбарлик қилмоқда.

### Ғарб даричаси

*В. С. Мервинга*

Тепаликни елпиб-елпиб остидаги ўтти яширган  
Пальма дарахтидай ям-яшил калтакесак сирғалиб  
Ёхуд аста тушар каттакон баргдан ёмғир томчисидай  
Папоротник остида кўздан йўқолган  
Гул устига. Оролнинг таклидчилари –  
Майнаю тўтилари – қуйлашни бошлайди  
кардинал қуш тузоқдан қочаркан манго ва ундан нарига.  
Бамбук қисирлайди. Эшик очилар. Уйда ҳеч ким йўқ.

---

Пальма дарахтидаги Индонезиядан келтирилган  
ўзига оро бераётган кардинал қуш на оролнинг  
қоровули ва на денгиз элчиси  
насимлар тўлқинлар ва қанотлар  
олмос сув уруш келтирган вайроналарни тиклаётган  
қоя пастидидаги моховхонадаги энг охириги  
ёпилаётган эшикнинг товушига гир-гир айланар



The dying man was still drawing up plans, this time for a prison. Candles flickered, and outside his window songbirds fell like rain; choristers trapped them in the cisterns to roast them over a spit. A priest opened a book and recorded the statesman's final words: *Who are the enemies of France? The German princes? Their lands are burning. The Holy Roman Empire is a leper colony. Open the window on the West. We shall leave seeds and feathers everywhere.* The Master of Royal Fireworks was in the courtyard, tasting sauces for the songbirds. Courtesans poured wine for the choristers. *The blows from a sword are easily healed. Not so the blows of a tongue...* The priest scribbled in the margins: *Delirium has set in.* Fireworks rained down on the city, like songbirds. The cisterns were filled with burning oil. Soon the swollen empire would split in two. Lepers were at the door. But just before he closed his eyes the cardinal heard the poet's voice: *Where are the snows of yesteryear?* And that is why it is said he died peacefully in his sleep.



Ўлаётган одам хануз режа тузмокда эди, бу сафар камок учун. Шамлар милтиллайди, унинг деразаси ортида ёмғир бўлиб ёғар сайроқи қушлар; хор қўшиқчилари ховончада ковуриш учун тузоқ қўйиб тутган уларни. Роҳиб китобни очиб баёнотдаги сўнгги сўзларни ёзиб олди: *“Франциянинг душманлари ким? Немис шаҳзодаларми? Уларнинг ватани олов ичинда. Муқаддас Рим Империяси моховхонага айланди. Ғарб томондаги даричани очинг. Биз уруғ ва патларимизни ҳаммаёққа ташлаб ўтажакмиз”*. Шохона мушакларнинг хўжайини ховлида сайроқи қушлар учун қайлаларни татиб кўрмокда эди. Соқийлар хор қўшиқчилари учун май куйиб узатишди. *“Қилич зарби тез тузалар. Тил захрининг битиши қийин...”* Роҳиб дафтар хошиясига алмойи-жалмойи қилиб ёзди: *“Шукр, алаҳсираш тугади”*. Мушаклар сайроқи қушлардай шаҳар устига ёғилди. Идишлар чироқ мойига тўлдирилди. Ҳадемай ёрилай деб турган салтанат иккига бўлинади. Моховлар шундоқ остонадайди. Аммо у кўзини юмишидан сал олдинроқ кардинал қуш шоир овозини эшитди: *“Ўтган йилги қорлар қайдадур?”* Шунинг учун ҳам демишларки у уйкусида тинчгина омонатни топширибдур.



---

## ADAM RADFOLD

Adam grew up in Hong Kong and received his literature and religion degree in the University of Southhampton. He has been writing for about 15 years in journals. He writes mainly about the small facets of life, simple connections, human experience of the inside and outside world. He is a strong exponent of formed poetry and tends to write in both free and sculpted verse.

### For the Rumour of Icarus

There is a commotion in my kitchen  
Like inventors in top secret laboratories  
Who tinker at Daedalian engines, then freeze  
At the murmur of a spy or sense  
Of a cat burglar.

A burst of motion in my room,  
A streak of mottled brown, a furore of feathers  
God's notice lapsed for a second and you  
Whacked your head against the window pane  
And fell there on the table, on your back  
With your little legs up like bare brambles.

You woke just in time to see me stalk toward  
And made a frantic pass, but this time you went black.

I worried that you had cracked your skull  
And damaged some vital inner mechanism  
I gathered you up in my massive human hands  
That must have stank of carnivore, a god's hunger!  
The hand's blood-walls about you like despair  
Into which I murmured a hot humid prayer  
To ward off children or those who mistake wax  
For wings.  
Then, I placed you alone;  
Unmasked in the sun  
To long for the rumour of Icarus.





## АДАМ РАДФОЛД

Адам Радфолд Гонг Конгда вояга етган, Саутхемптон Университетида адабиёт ва диншунослик бўйича сабоқ олган. 15 йилдан буён турли нашрларда фаолият олиб бормоқда. У асосан ҳаётдаги кичик воқеа-ҳодисаларни, оддий боғланишларни, инсоннинг ички ва ташқи оламда ўзлаштирган тажрибасини қаламга олади. У маълум бир шаклга бўйсунадиган шеърият тарафдори, ўзи эса сарбаст шеър ҳам, қофияли, жилвакор шеър ҳам ижод қилади.

### Икар ҳақда уйдирмани деб

Дедал матоҳини тузатаётган, сўнг  
Жосус пичири ё ўғри мушукнинг  
сезганин билиб муздайин қотган  
Энг махфий лаборатория ихтирочилари каби  
Бесар бўлиб ётар ошхонам.

Хонамда қизийди ҳаракат,  
Тим доғ-дуғ йўл, патларнинг исёни  
Худонинг буйруғи бир лаҳзага чекинди ва сен  
Бошингни ойнага қарсиллатиб урдинг  
Стоннинг устига тушдинг ағанаб, чалқанчасига  
Митти оёқларинг кўтарилган яланғоч маймунжон мисол.

Писиб-пойлаб туришимни кўриш учун айна вақтида уйғондинг  
Телбаларча йўл очдинг, аммо бу галгиси чиқди бешафқат.

Ёриб олдингмикин бош чаноғингни  
Ички муҳим аъзоларинг бутми деб кўйдим  
Сени қайсидир худонинг очлиги бўлмиш  
Йиртқич ҳиди анқиб турган одамий  
каттакон кўлларим билан сидириб олдим!  
Кўлдаги қон

Мен гўдақлар ёхуд қанотлар-чун  
нобоп мум танлаганларни пичирлаб  
аччиқ ва нам дуо қилган умидсизликдай  
ўрайди сени.

Кейин эса ўзингни ёлғиз  
Ниқобсиз қолдирдим куёш тиғида  
Икар ҳақда уйдирмани соғинсин дея.



---

## ALICE THERESA

ALICE M. SUN-CUA is an obstetrician-gynecologist who practices in Manila, Philippines. She has an MFA in Creative Writing from the De La Salle University, Manila, and has published five books: *Riding Towards the Sunrise and other Travel Tales* (National Book Award, 2001), *Charted Prophesies and other Poems*, (2002) and *The Transition Years: Perimenopause in Filipino Women* (2008), and with the ALON Collective, two anthologies, *What the Water Said* (2004) and *WaterShed* (2009). Her poems had been translated into Spanish, Chinese and Hiligaynon. She recently finished a translation project with Instituto Cervantes de Manila, rendering Spanish poet Jaime Gil de Biedma's *Las Personas del Verbo* into English. She is also preparing her collection of travel narratives, *Calle Miguel Ángel in my Mind*. She writes and speaks English, Filipino, Chinese, Spanish, Hiligaynon and Cebuano.

### With words

*(for Madeleine, who taught me the magic of sign language)*

Because the sounds  
were caged within  
a voiceless void,  
she speaks to me  
of joy this morning  
with eager gesticulations,  
hands darting like sparrows.



## ЭЛИС ТЕРЕЗА

Элис М. Сун-куа Филиппин пойтахти Манилада яшайди. Де Ла Саль Университетида бадий ижод соҳаси бўйича сабоқ олган. “Кунчиқар сари ва бошқа ҳикоялар”, “Чизма пайғомлар”, “Филиппинлик аёллар ўтиш даврида” каби китоблари нашр этилган. 2001 йилда “Миллий китоб” мукофотиغا сазовор бўлган. Испан, хитой ва ҳилигайнон тилларига ўгирилган асарлари турли баёзларга киритилган. Маниладаги Сервантес институти билан ҳамкорликда испан шоири Жейм Гиль де Биедма асарларини инглиз тилига ўгирган. У олти тилда равон сўзлашади ва ижод қилади. Асли шифокор бўлган Элис Тереза сўз санъатидан мижозларнинг муаммолари, дарду ситамларини бўлишишда, уларни даволашда энг яхши қурол сифатида фойдаланади.

### Сўзлар ила

*(Имо-ишора сирларини ўргатган Маделейнга бағишлов)*

Товушлар  
сассиз бўшлиққа  
қафаслангани боис  
у менга бу тонг  
кувонч тўғрисида  
тўлиб-тошганича  
қўлларини чумчуқлардай  
чаққон тебратиб  
имо-ишоралар ила сўзлайди.



Last night, draped  
in starched sterile greens,  
she clutched at straining bars  
under the harsh lights  
of an antiseptic cubicle  
eerily quiet. It woke  
to her small sharp screams.

Her waters broke  
as a fuzzy head slid out  
with its wet waxy vernix.  
Her tears were sounds  
scrabbling at the hollow  
of my throat, bird wings  
brushing against glass panes.

Today we look at each other  
across this expanse of clean sheets,  
laughter tumbling out of our  
quick wrists: splayed fingers,  
open palms. Her fingers  
touch her heart, circle the air.  
I hear the burst of wings.



Ўтган кеча оҳорли  
яшил кўйлагин кийиб  
топ-тоза бўлманинг  
нохуш нурлари остида  
чўзилган панжарани  
мақкам тутди  
ҳаддан ортиқ сокин.  
Бўлма унинг майин  
чинқириғидан уйғониб кетди.

Мумсифат ёғли  
юмшоққина боши  
энкайгани учун  
ичидаги суви кўзғалди.  
Ёшлари –  
томоғим тубига  
тиқилган товушлар,  
дераза ойнасига суркалган  
қуш қанотлари.

Бугун тикиламиз бир-биримизга  
оппоққина тоза чойшаблар узра,  
кулги тушиб кетар  
кўлларимиздан: бармоқлар ёйилган,  
кафтлар очикдир. Унинг бармоқлари  
юралка тегар, айлантларар ҳавони.  
Қанотлар патиллагани  
Қулоғим остида жаранг-жаранглар.



---

## KLAUS MERZ

Geboren 1945 in Aarau, lebt als freier Schriftsteller in Unterkulm/Schweiz.

Zuletzt erschienen: *Aus dem Staub*, Gedichte 2010; *Der Argentinier*, Novelle 2009; *Der gestillte Blick*, Sehstücke 2007; *LOS*, Eine Erzählung 2005.

Für sein Werk wurde er u.a. mit dem Hermann-Hesse-Literaturpreis, dem Aargauer Kulturpreis und dem Gottfried-Keller-Preis ausgezeichnet.

### **Günstiger Augenblick**

Um die Hochsitze

ziehen Nebel auf.

Vögel nisten in den Trieb-

werken geparkter Jets.  
Neben dem Anspielpunkt  
liegt ein Fussballschuh.



## КЛАУС МЕРЦ

Клаус Мерц 1945 йил Аарау шаҳрида дунёга келган, бугунги кунда у эркин ёзувчи сифатида Швейцариянинг Унтеркулм шаҳрида ижод қилиб келмоқда.

Сўнги йилларда чоп этилган асарлари қаторига “Губордан”, “Аргентиналик”, “Маъюс нигоҳ”, “Қисмат” китобларини киритиш мумкин. Клаус Мерц Ҳерманн Хессе номидаги адабий мукофот, Ааргау маданияти мукофоти ҳамда Готтфрид-Келлер мукофотига сазовор бўлган.

### Тўзғиган манзара

Юқори чўққиларни  
Маҳв этмиш туман.

Электр уйларида хушсиз пўлат лочиндан  
Қушлар ҳамон топмишлар макон.  
Тўзғиб ётган майдонда-чи чарчаган маҳзун  
Ётар бугун бир пой спорт пойабзали.



## JAN WAGNER

Jan Wagner wurde 1971 in Hamburg geboren. Er studierte Anglistik in Hamburg, Dublin und Berlin lebt dort seit 1995 als Lyriker, Übersetzer englischsprachiger Lyrik und freier Rezensent. Bis 2003 war er Mitherausgeber der internationalen Literaturschachtel „Die Aussenseite des Elementes“. Preise, u.a.: Mondseer Lyrikpreis (2004), Anna-Seghers-Preis (2004), Ernst-Meister-Preis (2005), Wilhelm-Lehmann-Preis (2009). Buchveröffentlichungen u.a.: „Probebohrung im Himmel“ (2001), „Guerickes Sperling“ (2004), „Achtzehn Pasteten“ (2007) und „Australien“ (2010) sowie Übersetzungen von James Tate („Der falsche Weg nach Hause“, 2004) und Matthew Sweeney („Rosa Milch“, 2008). Zusammen mit Björn Kuhligk publizierte er die Anthologien „Lyrik von Jetzt. 74 Stimmen“ (2003) und „Lyrik von Jetzt zwei. 50 Stimmen“ (2008).

### moorochsen

die dommel sah ich nie, versteckt  
im schilf wie sich das schilf in ihr versteckte,  
nie eines ihrer kunstsinnigen nester,  
genäht aus licht und schatten, dachte stattdessen

erneut an wriggers' herde,  
die eines abends durch ihr gatter  
gebrochen war und sich im moor verirrte,  
das brüllen, das erst stunden später matter

und mutlos wurde, sich am ende legte,  
dachte an all die körper, die versunken  
unter dem trügerischen boden schwebten  
wie zeppeline, groß und stumm, noch als die jungen

die nester längst verlassen haben mußten,  
so daß ich, wenn wir uns am tor versammel-  
ten, fröstelnd in das dunkel lauschten, wußte  
oder nicht wußte: da, das war sie, die dommel.



Ян Вагнер 1971 йил Гамбургда туғилган. У инглиз тили ва адабиёти йўналиши бўйича таҳсил олган. Ҳозирги кунда Ҳамбург, Дублин ва Берлинда эркин ижодкор, инглиз тилида сўзлашувчи мамлакатлар шеърляти таржимони ҳамда эркин тақризчи сифатида яшаб, ижод қилиб келмоқда. “Самодаги туйнук тамғаси” (2001), “Гюрик чумчуғи”(2004), “18 дона паштет” (2007), “Австралия” (2010), Жеймс Тейт асарларидан таржималар тўплами (“Уйга элтувчи чалкаш йўл”, 2004) ва Мэтью Свини ижодидан таржималар (“Малҳам сут”, 2008) каби китоблари чоп этилган. Бёрн Кулиг билан ҳаммуаллифликда замонавий шеърлят антологиясини нашр этган. Ян Вагнер шеърлят йўналишидаги Мондзееер адабий мукофоти, Анна-Зегерс мукофоти, Эрнст Майстер мукофоти ҳамда Вильхельм Лееманн мукофотини қўлга киритган.

### **Ботқоқ зубрлари**

Кўлнинг буқаларин кўрмадим юзин,  
Уларнинг фарқи йўқ камиш поядан.  
Кўркам инларига тушмади кўзим,  
Лойи қорилгандай нур ва соядан.

Бу жонлар қачондир ажраб подадан  
Девор оша бузиб туннинг тинчини  
Кетган-у, ботқоқда адашиб қолган,  
Ўқирган, билмасдан миллар кечини.

Охир-оқибат лек кўрқоқлик қилиб,  
Лойга ўхшаб олган бариси бирдай  
Алдамчи тупроқнинг қаърига сингиб  
Кетишган улкан ва соқов пуфакдай.

Улар-ку кетишди инларин ташлаб  
Ботқоқ бўйларига жуда ярашар,  
Зулматни тингласак жунжикиб, бунда  
Биз билган, билмаган зубрлар яшар.



---

## MICHAEL AUGUSTIN

Michael Augustin: geboren 1953 in Lübeck. Schriftsteller und Rundfunkredakteur in Bremen, wo er das internationale Literaturfestival „Poetry on the Road“ leitet. Er ist Honorary Fellow in Writing der Universität Iowa und wurde mit dem Friedrich-Hebbel-Preis und dem Kurt-Magnus-Preis ausgezeichnet. Seine Bücher wurden ins Englische, Irische, Spanische, Italienische, Griechische und Polnische übersetzt. Zuletzt erschien in Deutschland 2007 ein Auswahlband seiner Gedichte und Kurzprosa: *Nur die Urne schwimmt – Das Beste und Neueste* und 2009 *Geklautes Licht – Dreizeiler*. 2010 ist eine DVD mit Verfilmungen seiner literarischen Miniaturen erschienen: *Augustins Miniaturen*

### **Dort draußen**

In freier Natur. Mit durchgeweichten Schuhen. Der Kuckuck läßt sich hören. „Kuckuck“, ruft er, „Kuckuck!“ Der einzige Vogel, der seinen Namen kennt, denke ich und ahne nicht, wie falsch ich damit liege. „Elster!“ kreischt die Elster, „Elster!“ Und hört gar nicht wieder auf.

„Lerche, Lerche, Lerche!“ trillert es von oben. „Amsel, Amsel!“ fällt die Amsel ein. „Spatz, Spatz, Spatz, Spatz!“ knattert es aus dem Unterholz. „Großer Brachvogel, Großer Brachvogel, Großer Brachvogel!“ Ich halte mir die Ohren zu und horche in mich hinein: „Kuckuck,“ macht es, „Kuckuck!“

### **Der Dichter im Käfig**

Nach seiner Festnahme wurde der amerikanische Dichter in einem Käfig gehalten. Da saß er nun Woche um Woche und schaute den Vögeln zu, die über den Feldern ihre Kreise zogen. Als man endlich nach Monaten die Tür seines Käfigs öffnete, flog



## МИХАИЛ АВГУСТИН

Михаил Августин 1953 йилда Любекда туғилган. Ҳозирда у Бременда ёзувчи ва радио муҳаррири лавозимида фаолият юритиб келмоқда. У Айова университети ёзувчилар Кенгаши фахрий аъзоси ҳамда Фридрих Ҳеббел ва Курт Магнус мукофотлари соҳиби. Унинг асарлари инглиз, ирланд, испан, италян, грек ва поляк тилларига таржима қилинган. Германияда адибнинг кейинги йиллардаги ижод намуналаридан шеърӣй ва кичик насрий тўплами - “Кулдонгина сувга қалқийди - энг сара ва янгилари” ҳамда “Ўғирланган зиё – учликлар” китоблари чоп этилган Унинг “Августин миниатюралари” деб номланган бадиий миниатюраси суратга олинган.

### Олисларда

Она табиат бағридаман. Жиққа хўлдир пойафзал. Какку куши куйин тинглашга ундайди. “Как-ку”, - дея таъкидлайди у, - “Как-ку!” Ўз номини айта олар нодир куш бу, ўйга толаман, ҳа худди шу, икром бўлгим келмас сира янглиш хаёлга. “Зағизғон!”, - дея чинқирарлар бунда, такрор “Зағизғон!”. Тўхтатмас кўшиғин у сира шу он.

“Тўрғай, тўрғай, сўфитўрғайжон!” келар овоз кўкдан чириллаб. “Қораялоқ, қораялоқ куш!” тушар ёдга унинг саси ҳам. “Чумчук, чумчук, чумчук, эй, сен сайроқи чумчук!” чирқиллайди у ҳам бутазорлардан. “Узунбурун балиқчи куш, узунбурун куш!” Етар, кулоқларимни маҳкам ёпаман шу он, кулоқ солмоқ бўламан фақат ўз туғёнларимга, унда-чи какку куш бир зум ҳам тинмайин солар нолишин яна қайта менинг ёдимга.

### Банди шоир...

Тақдир тузоғига илинган ожиз бир шоир,  
Темир қафас зиндонга маҳкум этилиб, қилинди шунга мойил.  
Ҳафта кетидан ҳафта ўтди, асирликда эди у ўша чоғ,  
Боқди поёнсиз далалар узра қайтаётган хур кушлар кўкка  
солганида арғимчоқ.  
Кун келиб, ойлар ўтиб кўрганларида унинг қафасин эшигин очиб,  
Кетди унинг ҳам руҳи гўё кушлар томон кўкларни кучиб.



## RIFAT GUMEROV

Rifat Gumerov was born in Ferghana, Uzbekistan. He graduated from Ferghana Pedagogical Institute and Literature Institute named after M. Gorky in Moscow. Later he worked at Moscow Writers' Organization under the Writers Union of Russia and taught at the faculty of philology in Ferghana. Editor of the "Molodost" (Youth) anthology, he published the first collections of young authors. R. Gumerov is a co-founder of the Centre of New Arts. He is an active member of the Academy of Spiritual Traditions (Vienna, Austria). He is also editor-in-chief of the almanac, "ARK". He writes poems in Russian.

\* \* \*

A bird, apparently, a tit flew,  
And it swept up,  
Having chirped at apricot guiltily

The old apricot-tree stands and  
Gazes after the bird  
Waving its branch like a hand.

The tree watches the bird  
With a screaming melancholy  
As if it bids farewell for eternity.  
My mother says goodbye to me like this.



## РИФАТ ГУМЕРОВ

Рифат Гумеров родом из Ферганы. После окончания Ферганского пединститута, Литературного института им. А.М.Горького (Москва), продолжил учебу в аспирантуре Ташкентского университета. Работал в правлении Московской писательской организации Союза писателей России, преподавал на филфаке Ферганского пединститута, редактировал альманах «Молодость», издавал первые сборники молодых авторов. Соучредитель Центра Нового Искусства «Визуально-Пластическая Антропология». Действительный член Академии Духовных Традиций (Вена, Австрия). Главный редактор литературно-художественного альманаха «ARK».

\* \* \*

Вспорхнула птица, кажется, синица,  
И улетела вдаль куда-то,  
Урючине чирикнув виновато+

И старая урючина осталась+  
Она стоит и птице вслед глядит,  
И веткой птице машет, как рукой.

И смотрит вслед с пронзительной тоской,  
Как будто бы прощается навеки+  
Так мать моя прощается со мной.



## ALVARO MIRANDA

Nació en Santa Marta, Colombia. Recibió el Premio Nacional de Poesía Universidad de Antioquia por su libro *Los escritos de don Sancho Jimeno*. Ha publicado las siguientes obras: Simulación de un reino (poesía), La risa del cuervo (novela), León de Greiff en el país de Bolombolo (biografía), Jorge Eliécer Gaitán el fuego de una vida (biografía), Un cadáver para armar (novela), Crónicas para olvidar la historia. Algunos de sus poemas y ensayos han sido traducidos al ruso, al catalán y al inglés. En temas de literatura e historia ha sido colaborador de revistas nacionales e internacionales. El XVII Internacional de Poesía lo declaró en el 2009 como el Poeta homenajeado.

### EL DÍA ES LIVIANO COMO SUS PLUMAS

El viajero del cielo  
ha tocado la guitarra que el viento  
ha dejado sobre la luz.  
El amanecer se encarga de filtrar el canto  
del ave, el canto de ese viajero que traspasó  
el sueño de las nubes y la furia  
de las bestias más pesadas de la tierra.  
El ave canta sobre la noche espesa,  
sobre los círculos que han dejado los bueyes  
y sin embargo, el día es liviano  
como sus plumas.  
Un jinete que viene del más allá de una misteriosa lluvia,  
ha dicho que el pájaro ha cosido  
su canto a las hojas de los árboles.  
¿Qué jinete sin caballo cabalga sobre  
la estepa suspendido en un canto fantasmal?  
Una mujer abandonada al silencio  
toca las notas que el pájaro dejó en el aire.  
Gracias a ello los espejos se duplican sobre el mar  
y se hunde en la noche la invisible levedad  
de los seres dotados de alas y picos sonoros.



## АЛВАРО МИРАНДА

Алваро Миранда Колумбиянинг Санта Марта шаҳрида дунёга келган. Унинг “Санчо Химено битиклари” номли китоби Антиокия университетининг шеърият бўйича миллий мукофотига сазовор бўлган. Алваро Миранданинг ижодий ишлари сирасига “Муғомбир қирол” (назм), “Қарға табассуми” (роман), Леон Де Грейф Боломболо мамлакатида (биография), “Хорхе Элизер Гайтан бир ҳаёт олови” (биография), “Қуроллантириш учун мурда” (роман), “Тарихни унутиш учун далиллар” кабилар қиради. Унинг ишлари рус, каталан ва инглиз тилларига таржима қилинган. Алваро Миранданинг адабиёт ва тарихга оид ишлари миллий ва халқаро журналларда чоп этилган. XXVII Халқаро шеърият анжумани уни 2009 йилнинг энг ҳурматли шоири сифатида тан олган.

### КУН ҲАМ ЕНГИЛ УНИНГ ПАТЛАРИ КАБИ

Само сайёҳи

Гитарани шамол каби чалиб

Нурга ташлади.

Тонг сайроқи қуш қўшиғини саралайди,

Булутлар туши ва ернинг энг залворли жонзотлари

ғазабини кесиб ўтган бу сайёҳнинг қўшиғини.

Қўшдан қолган доиралар бўйлаб қуш

сокин тунда сайрайди

Ва албатта кун ҳам енгилтак

Худди унинг патлари каби.

Узоқлардан, сирли ёмғир томондан келаётган чавандознинг

Айтишича, қуш дарахтларнинг баргларига

ўз қўшиғини тикиб қўйибди.

Чавандоз руҳлар қўшиғига лол қолганча отсиз йўртиб бормоқдами?

Қуш хавода қолдирган ишорага

Сукунатда ташлаб кетилган аёл қўл теккизади.

Унинг ҳиссаси билан ойналар денгизни акс эттиради

Ва қаноту тумшукчаларга эга мавжудотларнинг илганмас нафислиги

Сокин тунга чўмади.



## ANTONIO TRUJILLO

Antonio Trujillo nació en San Antonio de los Altos, Venezuela, en 1954. Artesano y poeta, Cronista Oficial del Municipio Los Salias, San Antonio de los Altos, estado Miranda, Director-fundador de la revista literaria *Trapos y Helechos*. Ha publicado los poemarios *De cuando vivían los pájaros*, 1984; *De cuando vivían los pájaros y otros poemas*, 1990, Premio Municipal de Poesía del Municipio Guacaipuro estado Miranda, *Vientre de árboles*, 1996; *Taller de cedro*, 1998; *Alto de las yeguas*, 2002, Premio Municipal de Literatura en el Municipio Libertador de Caracas 2003; *Blanco de orilla*, 2003; *Unos árboles después*, 2005, Premio Ramón Palomares del Ateneo de Escuque, 2005; *Parte del aire* Antología Poética, 2008; *Ballestía*, 2009. También es autor del Cuaderno de *Historia Regional* “Gulima, San Antonio de los Altos”, 1992, y de *Testimonios de la niebla, voces de los altos mirandinos*, 2001.

\*\*\*

Un pájaro antes de morir  
insiste a pico y sonido

cruzar no la fronda  
sino el árbol que lo sostiene

esta obsesión  
lo vuela a otra verdad

y su nervio  
ya no mira los campos

ni espera el oro  
de aquellos árboles

un pájaro antes de morir  
vuela por dentro

hasta la rama  
de su propio destello





## АНТОНИО ТРУХИЛИО

Антонио Трухилио 1954 йили Венесуэланинг Сан Антонио шаҳрида туғилган. У ерда мунтазам нашр этиб келинаётган “Пардалар ва папоротниклар” номли адабий журналга асос солган. Унинг “Кушлар яшар манзиллар”, “Бошқа шеърлар” каби тўпламлари босилган. Бир қатор адабий мукофотларнинг соҳиби бўлган Антонио Труихилло Жанубий Америкада ўтказиладиган адабий анжуманларнинг фаол иштирокчисидир.

\*\*\*

Бир қуш ўлимидан олдин  
Тумшукчасини очишга ва сайрашга интилади

Баргни эмас  
уни қўллаб турган дарахтни  
кесиб ўтмоқчи

Бу телбалик учиб  
бошқа ҳақиқат келади

Ва унинг нигоҳи  
энди далаларга қадалмайди

Анави дарахтлардан  
Олтин ҳам кутмайди

Бир қуш ўлимидан олдин  
ўз дунёсида учади

Ичида товланаётган  
Ўша шохгача.



\* \* \*

Otra ave  
demasiado ave

se niega  
a entrar en la página

mientras cruza  
le ofrezco

lo blanco  
de este espacio

y elige el vacío



\* \* \*

Бошқа куш  
Чинакам куш

Саҳифага тушишдан  
Бош тортмоқда

У учиб ўтгунча  
Таклиф қиламан

Мана шу жойдаги  
Оқликка

Ва у бўшлиқни танлади



---

## BLANCA ANDERSON

Blanca Anderson, from Puerto Rico, lives in the city of New Orleans, LA (USA) and teaches Spanish American Literature at Loyola University New Orleans. She has published two collections of poems, *Ecos arañados* (Madrid 1996) and *Poemas de amor y de alquimia* (New Jersey, 2003), and her poetry has been included in anthologies in Mexico and Spain. In 2003 she published a novel, *La edad del arrepentimiento*. She is also the author of three collections of short stories, *Cuando los heraldos piden tregua* (Madrid, 1996), *La última noche* (Madrid, 2006) and *Entre la magia y el conjuro* (Costa Rica 2009).

### Premonición

El pájaro antes luminoso  
cayó de entre las ramas  
de un sueño oscuro  
a mis brazos donde yacía  
muriendo.



## БЛАНКА АНДЕРСОН

Бланка Андерсон асли Пуэрто Риколик. Ҳозирда АҚШнинг Нью Орлеан шаҳрида яшайди ва Лойола университетида Америка-испан адабиётидан дарс беради. Унинг “Тирналган акс-садо” (Мадрид, 1996) ва “Муҳаббат ва алкимё ҳақида шеърлар” (Нью Жерси) номли шеърӣ тўпламлари нашр этилган. Шунингдек, унинг шеърлари Мексика ва Испанияда чоп этилган антологиялардан ўрин олган. Муалифнинг “Жарчилар қачон тинчлик сулҳини сўрашади”, “Сўнгги кеча” ҳамда “Жоду ва дуо оралиғида” номли учта ҳикоялар тўплами ҳам нашрдан чиққан.

### Эҳтиёткорлик

Илгари товланган куш  
Шоҳлар орасига қулади  
Қоронғу тушдан  
Менинг қўлларимга  
Шу ерда жон талвасасида.



## Moría

En vano buscaba yo  
quien pudiera darle aliento  
En vano buscaba un juego de azar  
que detuviera su agonía.

Sólo carroña al parecer había  
Alimentada por manos inocentes pero ciegas  
a su dolor  
Ciegas aún a su propio espanto.

Bullicio de cuerpos estáticos  
Conglomerado de oscuridad  
Olor a muerte sobre muerte  
Terminada muerte.

El pájaro entre nosotros yacía  
Su lenguaje de luz era dorado  
y se deslizaba por las alas caídas  
el mensaje secreto.

Un posible encuentro  
que acaso nos hubiera a todos salvado.



## Ўлим талвасаси

Мен бесамар кидирар эдим  
Кимдир унга нафас беришин,  
Мен бесамар кидирар эдим  
Бирон қимор, жон ютуғига.

Жасад гўё  
Беғубор лекин оғриқдан ожиз  
Қўлларда қолди  
Кўпроқ ўз кўркувидан ожиз қўлларда.

Қотган таналар ғовур-ғувури,  
Қоронғулик жамоати  
Жасад устида жасад иси  
Охири ўлим.

Қуш бизнинг орамизда ётарди  
Унинг нурли тиллари зархал  
Ва узилган қанотлар оралаб  
Яширин мактуб сирғалиб борарди.

Балки барчамизни  
Қутқаришга қодир топилма.



## EUGENIA SÁNCHEZ NIETO (Yuyín)

Eugenia Sanchez Nieto nació en Bogotá, Colombia. Título de Filósofa de la Universidad Nacional, de Bogotá, Especialista en Administración y Planeación del desarrollo regional Universidad de los Andes, Bogotá, Colombia. Premio Nacional de Poesía Hormiga Editores en 1984. Finalista en el Concurso Internacional de Poesía Nicolás Guillén, 2003 “Escritores Hispanoamericanos en el Mundo” (Editorial Bellvigraf – Argentina - Libro Digital ). Ha publicado los libros: Que Venga El tiempo Que Nos Prenda, Ulrika Editores, 1985, Con La Venia De Los Heliotropos, Ulrika Editores, 1990 y los cuadernos “Las Puertas De Lo Invisible”, Departamento de Publicaciones del centro Colombo Americano, 1993 y “Visibles Ademanos”, colección viernes de poesía, Universidad Nacional de Colombia, 2004. *eugeniasancheznieto.blogspot.com*

### Pájaros

Una bandada de pájaros multicolores vuelan sobre mi ciudad  
se posan sobre árboles inmensos  
un bello canto alegra la tarde  
a mi balcón llegan uno tras otro con su sonido delicado  
su vuelo incita al viaje  
viaje largamente postergado  
como pájaro quiero remontar mi ciudad  
trazar un arcoiris en el cielo ante las malas noticias  
elevarme y deshacerme en lluvia  
su pico, su cuerpo liviano y ágil ante el menor movimiento  
pájaros multicolores son la señal del viaje.





## ЭУХЕНИЯ САНЧЕС НИЕТО

Эухения Санчес Нието 1953 йил Колумбиянинг Богота шаҳрида туғилган. Богота миллий университетининг файласуфлик дипломига эга. Худудий тараққиёт ва бошқарув бўйича ихтисосликни Боготанинг Анд университетида эгаллаган. “Ормига” нашриёт уйининг шеърият бўйича миллий мукофотиغا сазовор бўлган. Шунингдек, у “Американинг испан ёзувчиларини дунёдаги мавқеи” га бағишланган Николас Гилен танловининг финалидир. Эухения Санчеснинг “Биз севган вақт келсайди”, “Гелиотроплар ташрифи” каби китоблари ҳамда “Кўринмас эшиклар”, “Илганган ишоралар” каби рисоалари эълон қилинган.

### Қушлар

Рангдор қушлар галаси шаҳрим узра этарди парвоз  
Баланд дарахтларга қўниб  
Ажиб қўшиқлари ила кечга мазмун киритарди бот  
Менинг ишқомимга кетма-кет келиб,  
Парвоз билан саёҳатга ундашади  
Узоқ қолдирилган саёҳатга  
Худди қушдек шаҳрим узра парвоз қилгим келар  
Ёмон хабарлардан олдин самога камалакдан тўсиқ қўйгали  
Ёмғирдан чиқиб яна шўнғиш истагим  
Тумшуқчалари, жажжи, аммо чакқон жуссасининг  
биргина ишораси  
Рангдор қушлар сайёҳатга чорлашар эди.



Viajo en un tren de espejos y ventanas  
muchos nos acompañan  
¿Hacia dónde vamos? Nadie lo sabe  
Pero estamos felices de viajar, el tiempo es infinito  
busco un vagón donde no me repita por todos los costados  
los espejos nos multiplican infinidad de veces  
estoy cansada de ver tantos rostros a través del espejo  
todos las caras son amables y sonrientes, es la ventaja  
de no conocerse  
recorremos velozmente innumerables pueblos  
municipios vacíos, pues en cada estación más gente  
quiere unirse al viaje  
no hay estación deseada, nadie se conoce entre sí  
nos une el movimiento y el deseo de continuar  
los pájaros nos guían en un viaje incesante

No hay cansancio ni hambre  
alguien dice que es parte del sueño  
desde el aire viajo sin detenerme, sin un lugar propicio,  
buscando nada  
solo la libertad de ir, los pájaros acompañantes perfectos  
lo cierto es que hay un cierto bienestar en ese pasar veloz  
frente a ciudades nunca visitadas ni vividas  
con sus gentes abismadas en mil obstáculos  
es bueno seguir de largo, con el sonido vibrante de las aves  
como pájaro quiero remontar mi ciudad  
trazar un arcoiris en el cielo ante las malas noticias.  
Una bandada de pájaros multicolores vuelan sobre mi ciudad.



Ойнаванд поездда йўлга чиқаман ҳамроҳларим сероб  
“Борар манзил қаер?” билмайди ҳеч ким  
Саёҳатдан кўнгил чоғ бироқ, вақт дегани беҳисоб  
Бурчаклари бетакрор вагонни қидираман  
Саноксиз аксимиз ойналарда намоён  
Кўзгудаги чексиз чехраларга боқишдан ҳам чарчадим  
Ёқимтой юзлару ажиб табассум, бу нотанишлик бахти  
Сон-ҳисобсиз қишлоқлардан тез-тез ўтиб борамиз  
Биолар бўм-бўшу, саф кенгаяди.

На очлик, на чарчоқдан бор дарак  
Буни туш ҳам дегучилар бор  
Хавода муаллақ кезаман, аниқ бир маконсиз, менга  
керак эмас ҳеч нарса  
Фақат кетиш эрки, қушлар эса энг зўр ҳамроҳлар  
Албатта бир ҳақиқат бор, бу сафар-ла вақтни чоғ қилиш  
Олдинда биз ҳеч қачон кўрмаган ва яшамаган шаҳарлар  
ўзининг минглаб тўсиқлар олдида ожиз халқи-ла  
Бунчалар мароқли бу сафар, қушларнинг титроқли  
овози билан  
Худди қушдек шаҳрим узра парвоз қилгим келади  
Совуқ хабарлардан олдин самога камалақдан тўсиқ қўйғали.  
Рангдор қушлар галаси шаҳрим узра этарди парвоз.



## GRACIELA HUINAO

Graciela Huinao (Garra de tigre) Poeta y narradora mapuche-williche.

Nace en Chaurakawin, en 1956. (Osorno). En 1987 publica su primer poema “La Loika”. Y el año 1994 fue publicada en EE.UU. *Úl: Four mapuche poets* (Antología). El año 2001 publica *Walinto* poesía en mapudungun-español. El 2003 publica *La nieta del brujo*, seis relatos williche. Ha sido antologada en: Francia, Polonia, Suecia, Argentina, México, España, EE.UU. El año 2009 publica su primera novela *Desde el fogón de una casa de putas williche*.

### LOS GANSOS DICEN ADIÓS

A mi abuelo Adolfo Huinao.

En los ojos de mi abuelo *Williche*  
navegaba el miedo.  
Tan solo al morir  
apagó ese brillo tímido.  
Lo que la naturaleza no pudo  
apagar en mi memoria.  
El color de archipiélago  
agarrado en su rostro.  
Abuelo, para serte fiel  
no recuerdo el día exacto.  
Sólo veo a los gansos  
abriendo y cerrando  
sus alas por la pampa.  
Mi corto andar abuelo  
no entendió  
el origen de tus palabras.  
Anciano como eras  
me alzaste del suelo  
y de tu boca nació la muerte  
desembarcando en tu playa.  
Tu padre y tu hermano  
remaron al sacrificio.



## ГРАЦИЭЛА УИНАО

Шоира ва масалнавис Грациела Уинао (йўлбарс панжаси) 1956 йилда Чауракавинда дунёга келган. 1987 йил “Лайка” номли илк поэмаси нашр қилинади. 1994 йили бу поэма АҚШда чоп этилган антологияга киритилган. 2003 йилда Виличенинг 6 та эртагини ўзида мужассам этган “Сехргарнинг набираси” номли китоби элон қилинади. Унинг асарлари Американинг маҳаллий тиллари бўлган мапучи, мапудунгун ҳамда инглиз ва испан тилларида чоп этилган бир қатор антологиялардан ўрин олган. 2009 йилда у “Виличелик фоҳишалар уйида” номли биринчи романини ёзиб тугатди.

### Ғозлар алвидоси

(Бобом Адолфо Уинаога)

Виличелик бувамнинг ҳароратли кўзида  
Сузиб юарди кўрқув.  
Фақат ўлимдан олдин  
Сўнгган эди бу учқун.  
Табиат фақат шу тасвирни  
Хотирамдан ўчиролмади.  
Унинг чехрасини  
Архипелагнинг тафти эгаллаган  
Бобо, сени дадил бўлган  
Бирон кунинг эслолмайман  
Фақат даштда қанот қоққан  
Ғозлар келар кўз олдимга  
Менинг ожиз фаҳмим унда,  
Сенинг сўзинг тушунмабди.  
Кекса бўлсанг ҳам ўшанда  
Мени ердан узар эдинг  
Ҳатто ўлим ҳам ўз забонингдан туғилиб  
Қирғоғингга ўрнашган эди.



Mientras su madre y mi abuelo  
alcanzaron la orilla del hambre.  
No hubo eco en la montaña  
fueron tan calladas tus palabras.  
Pero mi niñez asustada  
se acurrucó al alero de sus años.  
Abracé la pena de tus ojos  
y juntos miramos la pampa:  
Una isla con sus gansos  
en los ojos de mi abuelo se quedó  
en la última mirada.  
Abuelo, hoy sé  
nunca fuiste *Williche*  
tu origen *Chono* o *Kawaska*  
no subió al bote  
el día que robaron tu tierra y tu raíz.  
Ahora entiendo  
la pena de tus ojos.  
De tu origen navegando  
en el gran cementerio  
del Pacífico Sur.



Сенинг отанг, жигаринг  
Қурбон бўлиб кетганди.  
Ўшанда бобом ва онаси  
Очлик қирғоғида қўним топишган.  
Сўзларинг шунчалар мискинлигидан  
Тоғлар ҳатто акс-садони раво кўрмади  
Бирок менинг хуркак болалигим  
У йиллар дардига тўсиқ қўйганди.  
Кўзларингдаги дардни оч  
Ва биз бирга даштга боқамиз.  
Бобомнинг кўзидаги сўнгги нигоҳда  
Бир орол ўз ғозлари билан қотиб турарди.  
Бобо, бугун мен биламан  
Сен вилличелик бўлмагансан,  
Сен ё Чоно ё кавашкаликсан<sup>6</sup>  
Ўз еринг ва томирингни ўғирлашганда  
Сен қайиққа тушмаган эдинг  
Кўзларингдаги армонни  
энди англаб бораётирман.  
Сенинг маконинг Тинч уммони жанубидаги  
Катта қабристонда  
Сайёр кезмоқда.

---

<sup>6</sup> Willi; sur. Che; gente / williche = Gente del sur.



## IVÓN GORDON VAILAKIS

Ivón Gordon Vailakis nació en Quito, Ecuador. Es poeta, crítica literaria y traductora. Obtuvo su doctorado en Filosofía y Letras de la Universidad de California, Irvine. Es catedrática de literatura latinoamericana en la Universidad de Redlands, California. Entre sus libros cuentan: *Barro Blasfemo* (2010), *Manzanilla del Insomnio* (2002), *Colibríes en el exilio* (1997), *Nuestrario* (1987).

### La mirada del águila

La mirada del águila  
aparece en medio de la noche  
encendida por una lámpara  
llena de insectos voladores.

Llega como ave desprevenida de toda distancia.  
Recoge geranios en la oscuridad  
mientras el silencio se extiende hacia un lado.  
Siente la palpitación en el tercer dedo,  
mientras con el aliento recoge a todos los fantasmas de la  
[piel.

En el tercer dedo encuentra al pulgar  
prendido de un higo maduro,  
y siente en la unión de esos dedos  
el palpar del mundo,  
donde no soy yo,  
sino soy el silencio de las estrellas  
el ruido del firmamento  
los brincos de los saltamontes,  
la charla incesante del tronco del naranjo.





## ИВОН ГОРДОН ВАЙЛАКИС

Шоира, адабий танқидчи ва таржимон Ивон Гордон Ваилакис Эквадорнинг Куито шаҳрида таваллуд топган. У АҚШдаги Калифорния Университетида докторлик даражасини олган. Редландс шаҳарчасида Лотин Америкаси адабиёти фанидан талабаларга сабоқ беради. “Шарманда муртад”, “Қувғиндаги колибрилар”, “Бедорлик оғуши” каби китоблари босилган. Шеърларидан намуналар халқаро антологияларга киритилган.

### Бургут нигоҳи

Бургут нигоҳи  
ярим тунга ўхшайди  
гўё чироқ ёник  
минглаб хашоратлар гир атрофида.

Бутун масофани бир нафас ила  
Босиб ўта олган ўктам қушдир у.  
Бир тин олиб атроф сокин маҳалда  
Зулматдан ёронгул олиб келади.  
Учинчи бармоғида титроқ сезилар  
йўл-йўлакай суғуриб олгай,  
теридаги бор-йўқ руҳларни.

Яхши пишган анжирни сиқиб,  
Тутади учинчи бармоғи билан  
Ва ул панжаларнинг исканжасида  
Дунё титроғини ҳис қилиш мумкин.  
Мен бу ерда мен эмас балки  
юлдузларнинг сокинлигиман,  
Осмон шовқини-ю,  
Чигиртканинг сакраши,  
Пўртана шоҳининг бетиним шивирлаши.



El águila pone sus garras en el vidrio de la ventana,  
sus ojos miran a los míos transmitiendo el presagio,  
el miedo me hace tambalear esa noche tan bella y temida.

Voy a preguntar por los míos  
que se han ido,  
voy a preguntar por mis alas que me fallan en noches  
[como éstas,  
voy a preguntar por las palabras  
de otros tiempos.

Sus ojos hablan el lenguaje de otros mundos,  
los silencios eternos se hacen presentes  
en el ave de la magia y del presagio  
que aparece detrás del vidrio.



Бургут панжаларин деразага кўйди  
Худди бир гап айтгиси бордек, кўзларимга туташ нигоҳи  
Бу гўзал хавотирли кечада тебратар мени кўрқув.

Кетиб қолган  
Яқинларим ҳақда сўрайман  
Кечалари менда бўлмаган қанотларим сўрайман яна  
Бошқа замонларнинг етиб келмаган забонлари  
Ҳақда сўрайман.

Кўзлар сўзлар ўзга олам тилида,  
Абадият сукунати бўлади пайдо  
Дераза ортида намоён бўлган  
Бу қуш ўта сирли, сермаъно.



## YAMILY FALCON SARKIS

Yamily Falcon Sarkis nació en México. Escritora, p Poeta, columnista, ensayista, con estudios en creación literaria (sogem) Teniendo como profesores al Dramaturgo Hugo Argüelles y la poeta Dolores Castro. Colaborando en revistas: “Meretrices”, “Margencero”, “Avatares”, “Cultura de Veracruz”, “Revista Usura”.

\* \* \*

El calendario a cambiado de color,  
los meses han dejado de correr,  
tu recuerdo es un diluvio que quema,  
ardo en dolor.

Mi sombra ya no tiene aspecto.  
Es una noche de pena,  
el silencio es tenue,  
el aire huele a tu adiós.  
El frío empapa la noche,  
se llena de temor.  
El pensamiento se niega a la aflicción.

Golpe cardíaco,  
paraliza al pájaro,  
que en pleno vuelo  
cáe despedazado.

Ahora vengo arrastrando,  
esta vestidura de dolencia.  
El calendario ha cambiado de color.



## ЯМИЛИ ФАЛКОН САРКИС

Фалкон Ямили Саркис Мексика пойтахти Мехикода туғилган. “Веракрус маданияти”, “Аватар” каби журналларда шеър, мақола ва эсселари билан тез-тез катнашиб туради.

\* \* \*

Йилноманинг ранги ўзгарди  
Ойлар ҳам тўхтади юришдан,  
Сенинг ёдинг азобли бир сел,  
Оғриқ бор куйишдан.

Менинг соям шаклин йўқотган  
Бу қайғу-ғам, андух кечаси,  
Сукунат ҳам ғариб, ҳавода  
фақат алвидоларинг иси.  
Эгаллади изғирин тунни  
атроф эса кўркувга асир  
Тафаккур аразга бетаъсир.

Бу юракнинг тез уришидан  
Куш ҳам қотди самода беун.  
Эркин учиб бораётганди,  
Парчаланиб бўлди-ку забун.

Мен судралиб бораётгирман,  
Тутар мискинликнинг жаранги.  
Йилноманинг ўзгарар ранги.



## JESÚS GÓMEZ

Jesús Gómez nació en Santiago, Putumayo Colombia, en 1978. Perteneció durante cinco años a talleres literarios de la ciudad, asistió a las escuelas de poesía “vanguardia y retaguardia de la poesía latinoamericana “dictada por el poeta Armando Romero y “generación Beat” dictada por el poeta Esteban Moore, ambas enmarcadas dentro de la programación de dos de las versiones del Festival Internacional de Poesía de Medellín. Miembro activo del grupo Satélite con el cual realizó durante varios meses talleres de sensibilización frente a la lectura y la escritura en diferentes instituciones educativas de la ciudad, actualmente termina una licenciatura en humanidades y lengua castellana. Participo en el XIX Festival Internacional de Poesía de Medellín. Sus poemas han sido publicados en una antología de talleres literarios y memorias del festiva XIX Festival Internacional de Poesía de Medellín.

### 1

Ese pájaro que se posa en el muro  
tiene en su pecho y en sus alas  
el azul del cielo  
Su cabeza  
como el segundero de un reloj  
picotazo  
a  
picotazo  
se como el día.



---



---



## ХЕСУС ГОМЕС

Хесус Гомес 1978 йилда Колумбиянинг Сантьяго шаҳрида дунёга келган. Беш йил давомида шаҳарнинг турли шеърият тўғаракларида иштирок этган. Жумладан, шоир Армандо Ромеронинг “Лотин Америкасининг авангард ва арьергард шеърияти” ҳамда Эстебан Мурнинг “Бийт авлодлари” номли мактабларининг тингловчиси бўлган. Ҳар иккала курс Меделлин шеърият фестивали доирасида ўтказилган. У “Satélite” гуруҳи аъзоси сифатида шаҳарнинг қатор таълим муассасалари қошидаги ўқув курсларида иштирок этган. Ҳозирда “Испан тили ва маданияти” йўналиши бўйича бакалавр даражасини олиш арафасида. У ўз ижод намуналари билан Меделлин шеърият фестивалида қатнашган ва улар фестивал солномасида чоп этилган.

### 1

Бу деворда турган қуш  
Ўз қанотлари ва қўкрагида  
Само рангларидан илиб олибди  
Боши эса худди соатнинг  
Сониясин кўрсатётгандек  
Чўкиб  
    Чўкиб  
    Кунни еб қўйди.



## Del aire

1

Con qué silencio  
duerme el pájaro en la noche  
al otro lado de la reja.

2

En el cielo  
los trazos de otras aves  
piruetas hechas en el día.

3

Con qué soledad  
descansa el pájaro  
ahora que su corazón palpita más despacio  
pájaro que tiene alas y no sabe volar  
pájaro sin sol  
pájaro sin aire.





## Ҳавода

1

Қуш ухларди тунда,  
бамайлиҳотир  
Темир панжаранинг у тарафида.

2

Осмонда  
Бошқа қушнинг кундуз тушган рақсларин изи  
Қолиб кетгандек гўё.

3

Қуш шунчалар ёлғиз  
Тин олмоқда  
Айни шу дамда юраги ҳам урар секинроқ  
Учолмас қуш, қанот бўлса ҳам  
Бу қуш нурсиз  
Бу қуш ҳавосиз.



## WALTHER ESPINAL

Walther Espinal nació en Medellín en 1980. Realizó estudios de filosofía y letras en la Universidad de Antioquia. Ha publicado los libros de poesía *La danza de Narciso* (2009) con el que obtuvo una mención de honor en el XX Concurso Nacional Universitario de Poesía Universidad Externado de Colombia y *El pirata y otros poemas* (2010). En su ciudad tuvo contacto con varios talleres literarios. Sus poemas han aparecido en las revistas *Musa Levis*, *Asfódelo*, *Punto Seguido* y *Arquitrave*.

### Aves

las que de noche vuelan  
en triángulo

las mensajeras del dios sombrío

al poste de la luz  
le cantan

las que por los sueños de agua  
turbia  
abren las alas

aves  
como pétalos  
del girasol celeste



## ВОЛТЕР ЭСПИНАЛ

Волтер Эспинал 1980 йилда Меделлинда туғилган. Антиохия университетининг фалсафа ва ижтимоий фанлар йўналишини тугатган. Унинг Колумбия миллий университетининг XX танловида алоҳида эътирофга сазовор бўлган “Наргис гулининг ракси” ҳамда “Қароқчи ва бошқа поэмалар” номли китоблари чоп этилган. У ўз шахрининг мушоираларида мунтазам иштирок этиб туради. Волтернинг шеърлари “Муса Левис”, “Асфодело”, “Аркитраве” каби қатор журналларда чоп этилган.

### Қушлар

Учбурчак бўйлаб  
Тунда учадиганлари

Соялар ҳукмдорининг элчилари

Чирок нурларида туриб  
Унга куйлаб беришади

Хира сувнинг тушларидан келганлари  
Қанотларини очишади

Қушлар  
Худди гуляпроғидир  
Само кунгабоқарин.



## MERCEDES ROFFÉ

Mercedes Roffé es una de las poetas argentinas de mayor reconocimiento internacional. Ampliamente publicada en Latinoamérica y España, su poesía también ha aparecido en traducción en Italia, Quebec, Rumania, Bélgica, Francia, Inglaterra y los Estados Unidos. En 1998, fundó Ediciones Pen Press, Plaquettes de Poesía, un pequeño sello editorial dedicado a la publicación de poesía contemporánea en español y de otras lenguas en traducción al castellano.

Mercedes Roffé es Profesora de Lenguas Modernas por la Universidad de Buenos Aires y Ph.D. en Lengua y Literatura Española por la Universidad de Nueva York.

Ha traducido a poetas de los Estados Unidos y de Canadá, así como una selección de textos indígenas norteamericanos, a partir de sus versiones en inglés. Del francés, ha traducido poemas de Henry Michaux, Lorand Gaspar y Martine Audet.

Ha publicado: *Poemas* (Madrid, 1978), *El tapiz de Ferdinand Oziel* (Buenos Aires, 1983), *Cámara baja* (Buenos Aires, 1987; Sgo. de Chile, 1996), *La noche y las palabras* (BsAs, 1996; Sgo. de Chile, 1998), *Definiciones Mayas* (New York, 2000), *Antología poética* (Caracas, 2000), *Canto errante* (BsAs, 2002), *Memorial de agravios* (Córdoba, 2002), *La ópera fantasma* (BsAs, 2006) y *Las linternas flotantes* (2009). En España se publicó en 2006 la antología de su obra *Milenios caen de su vuelo. Poemas 1977-2003*. La traducción al francés de su libro más reciente, *Las linternas flotantes*, aparecerá este otoño en Montreal, Quebec.

### Situación para atizar el silencio

Toma un retazo de artaud, cualquiera.

Por ejemplo allí donde dice:

*dilatar el yo de mi noche interna,*

*de la nada interna*

*de mi yo*

O:

*el hombre ha caído de su roca imantada.*





## МЕРСЕДЕС РОФФЕ

Мерседес Роффе Аргентинанинг дунёга машхур шоирларидан бири. Унинг шеърлари Лотин Америкаси ва Испания билан бир қаторда турли чет-тилларига таржима қилиниб, Италия, Руминия, Белгия, Франция, Англия ва АҚШда чоп этилган. 1998 йилда у “Pen Press”, “Plaquettes de Poesía” каби нашрларга асос солди. Уларда испан тилидаги замонавий шеърият ва бошқа тиллардаги шеърлар таржимаси ўрин олган. Мерседес Роффе Буэнос Айрес университетининг замонавий тиллар бўйича профессори, Нью Йорк университетининг испан тили ва адабиёти йўналиши доктори. Шоирлик билан бир қаторда у катта таржимонлик тажрибасига ҳам эга. Мерседес АҚШ ва Канада шоирларининг инглиз ва француз тилларидаги қатор асарларини испанчага таржима қилган.

Мерседес Роффенинг чоп этилган асарлари сирасига:

“Поэмалар”, “Фердинанд Озиэл гилами”, “Қуйи Палата”, “Кеча ва сўзлар”, “Мая қабиласи химоячилари”, “Шеърият антологияси”, “Арвоҳ операси”, “Оқаётган қўлчиноқлар” ва бошқа китоблар киради.

### Тинчликни ёювчи воқеълик

Битикни исталган қисмини танлади  
Унда жумладан, шундай дейилган:  
Ичимдаги тунда тарқалар  
Ҳечам ичимда эмас,  
Балки менинг ўзимда  
О:  
Инсон ўзи тиралиб турган қоядан қулади.





Empieza a hilar.  
Empieza desde el silencio a hilar.  
No es una imagen.  
Toma una hebra de hilo,  
de lana, seda, esparto, metal candente.  
Borda, urde, teje.  
Piensa en la hebra como en una voz.  
La voz de un pájaro.

Borda, teje.  
Presta atención.  
Escucha el ritmo.  
Escucha el ritmo del canto que te sigue.

Deja que habite el hilo  
que se teje en tus manos, el telar.

Tradúcelo.  
El ritmo, el canto, la hebra de esparto  
o seda o hilo --quizás de espanto,  
el hilo de metal rebelde y frío.  
Ya la trama iniciada, interrumpida.  
¿La oyes?  
Es tu voz ahora.  
No la voz con que hablas, sino  
*la voz con que se habla en ti.*

Toma ahora un retazo de alguno  
de los que enloquecieron de sus voces.

Por ejemplo:

*Aúlla el frío blanco  
cual los gritos helados de un espejo.*

O:

*Pero quién habla en la habitación llena de ojos.*

*Quién dentellea  
con una boca de papel.*

Marídalos con los hilos.

Téjelos.





У тикишни бошлади  
Тинчликдан бошлади тикишни.  
Бу фараз эмас  
Ғалтақдан ипни олиб,  
Жун, ипак, ковил, металдан.  
Тикади, ўрайди, тўқийди.  
Ипни овоз деб ўйлар,  
Худди қушнинг овози.

Тикади, тўқийди.  
Диққати жам.  
Маромни тинглайди.  
Тинглар сенга эргашган куй мақомини.

Ипни ўз маромига қўйгани холда  
Тикарди қўлларинг ҳам худди тикув цехидек.

Таржима қил.  
Мақомни, куйни, ковил ипларини,  
Ё ипак, ё қўрқув ипларини,  
Ё ҳиссиз ва совуқ метал ипларни.  
Аллақачон бошланган, бўлинган сюжет.  
эшитдингми уни сен?  
Сеникидир бу овоз.  
Бу сен гапирадиган овозмас, балки  
Сен ҳақингда сўзловчи ички бир сасдир.  
Хозир бирон нарса бўлагини ол  
Ўз овозларига телба бўлганларидан.  
Масалан:  
Оппоқ совуқ увиллайди,  
Бу чинқирик деразада музлаб қотган.  
О:  
Бирок, кўзлар тўла бу хонада ким гапирарди.  
Кимнинг оғзи тўла қоғоз  
Ғичирлатар тишини.  
Иплар билан боғлаб ташла уларни.  
Тикиб ташла.



¿Se va poblando la tela?  
¿Va floreciendo la noche  
en ella?

Entra. Hábitala. Haz un hogar de leños  
en un rincón cualquiera  
y siéntate allí.  
Sigue tejiendo, urdiendo, traduciendo  
el crepitar de la llamas.

(de *La ópera fantasma*,  
Buenos Aires, Argentina,  
Ediciones Bajo la luna, 2005)





Мато тўлиб қолдими?  
Унда тун ҳам гулга тўлдими?  
Кир. Эгалла. Тўнкада жой ҳозирла  
Қандай макон бўлмасин  
Ўша ерда ўрнашгин.  
Давом эт, тикишда, тўқишда ҳамда  
Хиссиёт титроғин таржимасида.

(“Рух операси”дан олинган)



## RODOLFO HASLER

Rodolfo Häsler nació en 1958 en Santiago de Cuba y desde los diez años reside en Barcelona. Tiene editados los siguientes libros:

*Poemas de arena* (Editorial E.R., Barcelona, 1982),

*De la belleza del puro pensamiento* (beca de la Oscar B. Cintas Foundation de Nueva York 1993, Editorial El Bardo, Barcelona, 1997), *Poemas de la rue de Zurich* (Miguel Gómez Ediciones, Málaga, 2000), *Paisaje, tiempo azul* (Editorial Aldus, México D.F., 2001), *Cabeza de ébano* (Ediciones Igitur, Barcelona, 2007) y *Antología poética* (Editorial Pequeña Venecia, Caracas, 2005).

Ha sido incluido en las antologías poéticas de diferentes países.

Ha traducido la poesía completa de Novalis, minirelatos de Kafka y es codirector de la revista Poesía080 de Barcelona.

### La urraca lúcida

Tengo una urraca que todo lo mira.  
Aunque huidiza, ahí está, quizá un azar,  
tira de la hebra, un deslizamiento al caer  
sobre un montoncito de hierba de Ibirapuera.  
En territorio agreste, lejos de mantener la calma  
la urraca se manifiesta, insiste en un vuelo sin laberinto,  
atraviesa el éter y anula el deseo yéndose por el costado,  
se esfuma por el mejor lugar, su juicio en la fronda.  
Repite un salto que es una línea, y abarca más,  
embauca temprano a su adiestrador.  
Celebran ambos la vez, bordea el refrán  
siempre a punto de perder la ocasión,  
hurgando en tierra mansa, sobre hojas húmedas,  
un hondo sentimiento de abandono.



## РОДОЛФО ЭСЛЕР

Родолфо Эслер Кубанинг Сантьяго шахрида дунёга келган. 10 ёшидан буён Испаниянинг Барселона шахрида истиқомат қилади. Унинг чоп этилган асарлари сирасига: “Кум дostonлари”(Барселона, 1982), “Тоza фикр гўзаллиги”(Нью Йоркнинг Оскар В. Синтас фонди грантига сазовор бўлган, 1993), “Цюрих шеърлари”(Малага, 2000), “Манзаралар, мовий давр” (Мехико, 2001), “Қорағат боши”(Барселона, 2007), “Шеърый антология” (Каракас, 2005) ва бошқа асарлар киради. Бундан ташқари унинг шеърлари турли давлатларда чоп этилган антологиялардан ўрин олган.

Шунингдек, Родолфо Эслер Навалис шеърятини ҳамда Кафканинг кичик ҳикояларини таржима қилган. У ҳозирда Барселонадаги “Шеърыйт080”журналининг ижрочи директори саналади.

### Ялтироқ Ҳакка

Ҳамма нарсага қизиқувчи бир ҳаккам бор  
Қочоқ бўлса ҳам бирдан ўша жойда пайдо бўлади.  
Ипдан ўзини ташлаб, йиқилади сирғаниб  
Яшил ўтлар ғужумчаси устига.  
Ёввойи худудда, осудалиқдан узокда  
Ҳакка талаб кўяди, нияти тўсиксиз учмоқликда.  
Фазо орқали ўтиб, четдан юриш хоҳишини йўққа чиқаради.  
Энг зўр жойда кўздан йўқолар, бу унинг танлови.  
Ўша узун чизикдан яна қайта сакради, яна чуқурроқ  
Ўз ўргатувчисини бу гал эрта алдади.  
Иккаласи бирдай шод, қонуният бузилган.  
Доим вақт қўлдан кетай деганда,  
чап берганча, юмшоқ ерга, ҳўл барглар устига,  
ҳиссиёт жарига кулаб борарди.



## ROGELIO SAUNDERS

La Habana, 13 de enero de 1963. Poeta, cuentista, novelista y ensayista. Ha publicado cuentos y poemas en diversas antologías. En 1996 se publicó en La Habana su libro de poemas *Polyhimnia*, y en 1999, la plaquette de poesía “Observaciones”. La editorial Aldus (México, D.F.) publicó en septiembre de 2001 su libro de cuentos *El mediodía del bufón*. Otro libro de cuentos, *La cinta sin fin*, apareció en abril de 2002 en la Colección Calembé (Cádiz, Andalucía). La editorial suiza teamart ha publicado en 2006 el libro *Fábula de ínsulas no escritas*, una antología de sus poemas en edición bilingüe. Otro libro de poemas, *Sils Maria*, ha sido publicado por la editorial Aldus en 2009. En la actualidad reside en Barcelona, España.

### El pájaro de oro

cerdos sacrificados a la luna  
 copos de nieve lloviznando sobre un péndulo  
 alas aisladas e irisados matices  
 gatos jaspeados [semejantes] a un jarrón chino

asa	}	(que concluye en) (como lados de)
porcelana		
pájaro		
pincel		

**volutas de azafrán y trenes elevados en la sombra**

**desnudo perfil**

ocelote      dama      juglar      secretario



muslo de cereza  
de ámbar  
de almendra  
de durazno  
de sílex

pétalo frío de loto

el óvalo de óleo  
su rostro, su cabello  
el ladrido del pájaro de chile

almeja bermellón

pick up    pick up    pick up    pick up    pick up    pick up  
me

from the grass  
from the heaven  
au fond du ciel

la espada y el relámpago: un muro un hombre con sombrero  
un dibujo de tiza un automóvil  
amarillo una zapatilla de tercio  
pelo incienso de jazmín un  
corset un cigarrillo una luneta  
de ópera

don't and weather  
weather and don't

versos inundados por la sombra

estasis es éxtasis



salto de las ocas en el blanco y el azul  
ojos abiertos de la inteligencia, nudos

círculos de ocarina  
olas de arena

dispersión del iris:

vuelo de hojas de tilo

suspensión del arco:

hojaldre doloroso

doncellez sencilla  
tintineo del sembrador

manzana suspendida  
cuchillo de hojalata

pájaros sacrificados a la luna  
sálvame del hospital  
no de los ojos laqueados  
de los ojos laqueados no

cabeza en forma de jarrón chino



disforma — no



novia  
sinfonía

galope en la nieve o cuchillo ocre  
golpe de gong  
sueño de leche

dispersión de la noche en la boca del pez  
mar batiendo contra la ventana de papel  
urinario en forma de gato jaspeado  
el espejo de cera con un doble perfil  
la boca del escriba es una moneda

destellos de bronce sonidos de marfil



destellos de marfil sonidos de bronce

quítame este chaleco de fuego  
sonríe a mis ojos laqueados  
hiéreme con ese cuchillo

¡oh tú, Ermitaño!

la huella de los caballos

la sombra de la oca

púrpura y gris





el universo transgredido  
el tiempo transparente

los globos  
los paseantes  
los niños mudos  
la bailarina

el guía lento y arqueado señala al templo  
¿dónde está el sol?

sordo el pianista ríe  
como un idiota

collar de la reina  
flauta de jade

¡OH TÚ!

tap tap tap que se aleja  
muslo negro en la escarcha

*Amazing* —dice

Se ha roto el arco iris.  
Se ha quebrado la lira.  
Se han descarrilado los trenes.  
El pincel está seco.

Yo estoy loco muerto estoy dormido estoymuertoestoy

*the key is in the grace*

risa del pájaro de oro  
fin de la sinfonía







## РОХЕЛИО САНДЕРС

Рохелио Сандерс 1963 йил 13 январда Гаванада дунёга келган. У шоир ҳикоянавис, романчи ва эссечидир. Унинг ҳикоялари ва шеърлари турли антологияларда чоп этилган. 1996 йилда “Дунё мадҳияси” деб номланган шеърлар китобини эълон қилди. 1999 йилда эса “Кузатиш” номли шеъррий тўплами дунё юзини кўрди. 2001 йилда “Алдус” нашриёт уйи Рохелио Сандерсни “Найрангбознинг ярим куни” номли эртақлар тўпамини нашр қилди. Унинг яна бир эртақлар китоби “Чексиз лента” деб номланади. Шунингдек, Рохелио Сандерснинг “Ёзилмаган ороллар масали” номли китоби икки тилда эълон қилинган. У ҳозирда Испаниянинг Барселона шаҳрида истиқомат қилади.

### Олтин қуш

Ойга қурбон қилинган чўчкалар  
 Маёқ узра тушган қор парчалари  
 Узилган қанотлар ва камалак жилолари  
 Хитой кўзчасидек чипор мушуклар

панжа  
 чинни  
 қуш  
 мўйқалам

} (унинг ичида)  
 (ён тарафидек)

зафарон гажаги ва соядан чиққан поезд

яланғоч сиймо

оцелот<sup>7</sup>      хоним      кўзбойлоғич      котиб

<sup>7</sup>Жанубий Америкада бўладиган йирик ёввойи мушук



гилос банди  
қаҳрабоники  
бодомники  
шафтолиники  
чақмоқтошники

Нилуфарнинг совуқ гулбарги

зайтуннинг юзаси  
унинг чеҳраси, сочлари  
қалампиркуш акиллаши



қизғиш моллюска

териб ол териб ол териб ол териб ол териб ол териб ол

мени

майсадан  
фалақдан  
осмоннинг қатидан

қилич ва чақмоқ: бир девор бир шляпалик одам  
бўр билан чизилган расм бир автомобил  
учли сариқ шиппак  
ясмин кафтининг туки бир  
корсет, бир сигарет, бандсиз кўзойнак

абас ва об-ҳаво  
об-ҳаво ва абас

сояда қолган шеърлар

Тўхташ бу чекиниш





Оқ ва кўк ғозлар орасида сакрайди  
Ақл кўзлари очик, яланғоч

дўмбира гардиши  
Қум тўлқинлари

Гулсафсар сочилиши:

Жўка дарахти баргларининг учиши

Аркада тин олиш:

Оғрикли қатлам

Беғубор бокиралик  
Тарқатувчининг жаранги

Илинган олма  
Ишора пичоғи  
Ойга қурбон қилинган қушлар  
Мени касалхонадан қутқар  
Лакланган кўзлардан эмас  
Кўзларданмас лакланган

дўмбира айланаси  
Қум тўлқинлари



Хитой кўзачаси шаклидаги бош

бешакл — йўк



қаллиқ  
симфония

қорда сакраш ё охра<sup>8</sup> пичоқ  
бонг уради  
сутли туш

тунни балиқ оғзида ёйилиши  
денгиз қоғозли деразага қарши турмоқда  
писсуар ола була мушук шаклида  
мумдан ясалган икки томонлик ойна  
ёзгувчининг дудоғи танга

бронза йилтираши фил суяги товуши

фил суяги йилтираши бронзанинг овози

мени бу оловли нимчадан қутқар  
мени лакланган кўзларимга кул  
бу пичоқ билан мени жароҳатла

Эҳ, сен, қаландар!

От излари

ғоз сояси



Қип-қизил ва кулранг

коинотда бузилиш  
шаффоф вақт

<sup>8</sup>Сариқ ёки қизил тусли минерал бўёқ



шарлар  
ўткинчи  
соқов болалар  
раққоса

сокин ва ёйсимон кўрсаткич черковга ишора қилмоқда

Куёш қаерда?

Соқов пианист кулади  
Худди телбадек

Қиролича тақинчоғи  
Нефритдан най

ЭҲ СЕН!

тақ тақ тақ узоқлашмоқда  
Изғириндан оёқлар қора

*Ғаройиб* — деди

Камалак синди.  
Лира ёнди.  
Поездлар релсдан чикди.  
Қалам куриди.

Мен телбаман, ўликман, ухляяпман, мен ўлганман

*калит шафқатда*

олтин куш табассуми  
симфония тугади





---



---



## RODRIGO VERDUGO

Rodrigo Verdugo: Nace en Santiago de Chile el 9 de enero de 1977. Es Coeditor y articulista de la Revista Derrame. Sub Director de la Revista Rayentru y Coeditor de la Revista “Labios Menores”. Su obra se encuentra publicada en diversas revistas y antologías chilenas y extranjeras siendo traducida parcialmente al francés, italiano, portugués, polaco y árabe. Es autor del libro “Nudos Velados” Ediciones Derrame 2002. Ha participado en exposiciones colectivas en España y Portugal. Actualmente trabaja en su libro inédito “Anuncio”.

### DOMINGO

A Miguel Arteche

Una gaviota se lanza contra el gallo, para extinguir su canto  
Corta su cuello cualquier mañana de lluvia y de neblina  
Donde avanzamos trastocando un vínculo empavonado  
La sangre gotea de aquel cuello, ayer una pagana armazón  
Ahora ese declive enardecido  
O tan solo la urgencia para alcanzar el último barco tras toda  
esa lluvia y neblina.

El oxido conquista temblores de sangre  
¿Que haremos si de pronto se revive ese canto?  
¿Que seria de nuestra usurpación sobre los cierres?  
Córtame del cielo, me has dicho y veras vuestra ceniza inferior  
No es a nosotros a quienes corresponde hurgar en ese cuello,  
bajo aleteos victoriosos

Es ha aquellos que habrán de desangrarse sobre las  
magnolias venéreas

Y estampar el rayo combinatorio sobre el lienzo.  
Ayer sangre, oxido, hoy ese gran espejo naranja donde  
te peinas con dientes de hienas

Avanzando hacia el último barco  
Con el desbocamiento de rodear con alambres esa copula de laberintos  
Como quien ve por primera vez el mar  
¿Que haremos si alguien pone a pelear a la gaviota y al gallo  
sobre los cierres?

Córtame del cielo, me has dicho pero en esa mañana  
de más lluvia y de neblina

Después conquista mi temblor de sangre.



## РОДРИГО БЕРДУГО

Родриго Бердуго Писаро 1977 йил 9 январда Чили пойтахти Сантьяго шаҳрида туғилган. Бир неча йилдан буён испан тилида нашр этиладиган “Оқим” ва “Ақиқ лаблар” журналларининг ҳаммуҳаррири вазифасида ишлаб келмоқда. Илк шеърый тўплами “Парда ортидаги яланғочлар” деб номланади. Шеърлари италян, португал, поляк, араб ва француз тилларига ўгирилиб, турли антологияларда босилган. Родриго “Шеърят дўстлари” номли уюшма ташкил этган танлов ғолиби бўлган. Жаҳон шоирлари уюшмаси аъзоси сифатида у чет мамлакатларда ўтказиладиган шеърят байрамларида фаол иштирок этиб келмоқда.

### ЯКШАНБА

Мигел Артечега

Чағалай сайрашда хўроздан ўтай дейди  
 Ҳар қандай ёмғирли, туманли кунда уни бўғзидан олади  
 У ерда лаллайиб қорайган ипдан янада олдинга силжийверамиз  
 Қон томади ўша томоқдан, кеча бир динсиз суяклари  
 Ҳозир бу оловли қиялик  
 фақат шошилиш керак, бу туман ва ёмғирда кемага етмоқ учун  
 ишқор қон титроғини забт этади  
 Бу куй тезда қайта тирилса биз нима ҳам қила оламиз?  
 Бизнинг тасаввуримиз бу қафасда нима қилади?  
 Осмондан узиб бер, дегандинг менга ва сен пастда  
 чангни кўрасан  
 Айнан биз мағрур қанотлар остида, ўша бўйинга  
 осилиб турамиз  
 Уларнинг қонлари зуҳал магнолиялари устига томчилайди  
 Ва метода жиловланадиган чизикни муҳрлайди.  
 Кеча қон, ишқор, бугун катта пўртана ойна олдида  
 қашқирлар тишлари ила сочингни тарайсан  
 сўнги кема томон илдамлай туриб  
 лабиринтлар туташмаси орасида ночор қоласан  
 кимдир биринчи марта денгизда бўлганидек  
 не қиламиз агар бир киши бу қафасда чағалай ва  
 хўрозни жангга туширса?  
 Осмондан узиб бер, дегандинг менга лекин бу тонг  
 янада ёмғирли ва туманли  
 Кейин мени қонимдаги титроқни забт эт.



## URIEL MARTINEZ

Uriel Martínez (Tepetongo, Zac, mayo, 1950) Estudió letras españolas en la UNAM. Ha publicado los poemarios «Primera comunión», «Vengan copas» y «La noche de Hugo (y otros poemas)», también una traducción de «Tres mujeres», de Sylvia Plath y la obra de teatro «Tres de José Alfredo (melodrama para cabaret)», que se montó en Torreón, Coahuila. Actualmente posee los blog «Los Lavaderos» y «mi saliva todo locura». Vive en Zacatecas.

### Vine al palenque

Vine al palenque a ver de cerca  
cómo dos animales entrenados para  
exterminar al contrario, muestran al cabo  
sus vísceras humeantes.  
Quise luego prever el futuro  
del tahúr pero el corazón palpitante  
y expuesto me mostró los misterios  
de la baraja, la ruleta y las cenizas al alba.  
Deseé entonces olvidar los secretos  
develados y la neuralgia me permitió  
azotarme contra la desgracia.  
Desde entonces sigo el curso de las aves  
y con el índice recorro el mapa  
escrito en mi cerebro.





## УРИЭЛ МАРТИНЕС

Уриэл Мартинес 1950 йилда Тепетонгода дунёга келган. Испан филологияси мутахасислигига эга. Унинг ижодий ишлари сирасига: “Биринчи кўшимча”, “Қадахлар келмоқда”, “Уго кечаси” каби поэмалар, Силвия Платнинг “Уч аёл” асари таржимаси, “Хосе Алфредо” номли театр сценарийлари қиради. Ҳозирда интернетда “Кир ювувчилар” ва “менинг телбаликларим” номли блоглари бор.

### Мен тўсикқа яқинлашдим

Менга энг яқин турган тўсикқа яқинлашдим  
худди ўргатилган икки хайвондек  
бошқача курашиш ўрнига, кўрсатиб кўя қолишади  
ички бир туғённи.

Келажакни билмоқ истадим

Шунчаки қизиқиш, аммо юрак дукурлар

Ва менга сирларни оча бошлади

Карталардан, рулеткадан ва кукундан заррин.

Унутмоқ истадим сирларин шу тоб

айтилган сўзлар ва руҳий чарчоқ изн берди

дардга қарши туриб сувга шўнғишга.

Шундан бери бораман кушлар ортидан

Ва фикримга ёзилган бир харитадан

Ўзимча ҳар сафар қайта ўтаман.



## DANIEL FRINI

Daniel Frini nació en Berrostarán (Córdoba, Argentina) en 1963. Es Ingeniero Mecánico Electricista Fue redactor y columnista en revistas humorísticas del interior del país. En 2000 publicó en libro “Poemas de Adriana”. Colabora en varios blogs, en publicaciones digitales y diversas revistas y periódicos en papel. Sus poemas han sido publicados en diversas antologías nacionales e internacionales. Es Coordinador del Taller Literario Virtual “Máquinas y Monos” de la revista digital “Axxón”. Es Corresponsal en Argentina de la Revista Literaria brasileña “Lit!”

### La ciudad rota

Miró el horizonte  
—cada vez más lejos, cada vez más bajo—  
Cerró sus ojos, agitó sus alas, entreabrió su pico.  
Inspiro, con energía, el aire azul de la mañana.  
El sol recién nacido besó las plumas de su pecho.  
Cambió la quieta calidez del nido  
por la conocida sorpresa de otro vuelo. Se lanzó al vacío.  
Allá  
la ciudad sin hombres, muerta, lo llamaba.  
Los padres de los padres de los padres de sus padres  
lo contaban:  
«muchos soles atrás en ella había vida,  
hombres, comida, árboles y ruidos.»  
Ahora no. Él voló muchas veces por sus calles vacías  
La conoce y sabe  
de paredes quemadas, herrumbre de hierros,  
y silencio de ruinas. ¿Dónde están todos? ¿dónde han ido?



## ДАНИЕЛ ФРИНИ

Даниел Фрини Берротаранда (Кордоба, Аргентина) туғилган. У инженер электромеханик. Мамлакатда тарқатиладиган юмористик журналларда муҳаррир ва мухбир лавозимларида фаолият юритган. 2000 йилда “Адреана поэмалари” номли китобини чоп эттирди. У бир қатор блоглар, электрон нашрлар ва турли журналлар ва газеталар билан ҳамкорлик қилади. Унинг асарлари бир қатор халқаро ва маҳаллий антологияларда эълон қилинган. Ҳозирда Даниел Фрини “Машина ва маймунлар” номли электрон адабий машғулотларнинг координатори ва Бразилиянинг адабий журнали “Лит”нинг Аргентинадаги мухбири саналади.

### Хароба шаҳар

Уфққа қаради

- ҳар сафар узокрок, ҳар сафар пастрок-

Кўзларини юмди, қанотларини қокди, тумшукчасини очиб  
ёпди.

Куч билан тонгги кўк ҳавони ютди.

Куёш чиқиши билан кўксидаги патларни ўпди.

Иннинг иссиқ харорати ўзгарди

Парвознинг қутилмаган совғаси учун. У бўшлиққа шўнғиди

У ерда

Шаҳар одамсиз, ўлик дейишади уни.

Оталарнинг оталарининг оталарининг оталари

Шундай дейишган:

“Кўплаб куёшлардан аввал бор эди унда ҳаёт,

Инсонлар, егулик, шовқин ва дарахт.”

Ҳозир йўқ. У учганди кўп бора бўм-бўш кўчалар бўйлаб

Танийди ва билади

Куйган деворларни-ю, занглаган темирларни

Ва хароба сукунатини. Хамма қаерда? Кетишгандир қаёққа?



Los padres de los padres de los padres de sus padres  
lo contaban:

los cegó una gran luz,  
un trueno atroz les robó el sonido,  
un viento ardiente les quemó la vida.  
Los hombres y los pájaros volaron ese día,  
hechos cenizas.

El ama la ciudad, aunque la sueña distinta.

Vuela entre paredes. Busca no sabe qué.

No conoce a los hombres. ¿eran como él?

¿tenían alas? ¿plumas? ¿esta ciudad rota

era su nido? ¿contaban historias

a sus crías? El le cuenta a los suyos,

cuando cae la noche y a cobijo:

«recuerden y cuéntenlo a sus hijos

y a los hijos de los hijos de sus hijos.

Muchos soles atrás, allá en la ciudad había vida,

hombres, comida, árboles y ruidos».



Оталарнинг оталарининг оталарининг оталари

Шундай дейишган:

Қотирганди уларни буюк бир нур,

Ўғирлаган овозларини қаҳри қаттиқ момоқалдирок,

Хаётига ўт қўйган шамол қайноқ.

Одамлар ва қушлар учганди ўша кунда,

Кулга айланиб.

У шаҳарни севади, бошқасин орзу қилса ҳам.

Деворлар бўйлаб учади. Нима излар, билмайди.

Одамларни танимас. Ўхшармиди улар унга?

Бўлганмикин қанотлари? Патлари-чи? Бу харобага айланган  
шаҳар

Унинг инимиди? Ҳикоялар айтишармиди

Ўзларининг гўдақларига? Ўзиникиларга сўзлаб беради

Тун чўкканда ўз маконига:

Буни ёдда тутинг ва айтиб беринг

Болангизга, болангизнинг боласининг болаларига

Кўп куёшлардан аввал ўша шаҳарда бор эди ҳаёт,

Инсонлар, егулик, шовқин ва дарахт.



---

## LUIS GÓMEZ

Luis H. Gómez Ordóñez, estudié psicología y estudios latinoamericanos. actualmente investigo para la Universidad Nacional de Costa Rica, y he publicado un artículo recientemente en la revista de lenguas modernas de la Universidad Costa Rica. Mis áreas de trabajo tienen que ver con el tema de la cultura, las narrativas y el desarrollo.

### Andenes

Los hay para ideas, para resguardar  
Del rocío o del sol aquellas aves de metal,  
Que presumen su vuelo en pompas de ruido,  
Al compás de turbinas, de pañuelos que ya no  
Se tiran cuando alguien viene o va en ese mar  
Alado que es el viento, pero la espuma del aire,  
Aún recoge en cada gesto de bienvenidas, de adioses,  
De ensoñaciones, de cuentos dromedarios, de poemas  
Nómades que tan lindos se ven en bancas, paredes de baño,  
Pero que se escriben anónimos y silenciosos,  
Como aquel del anden de flores, ese en que invernaban verdes,  
Vivas, a pesar de la orquesta de vientos de otros andenes,  
De los áridos inventarios mercantes,  
De las fotos que las llevaban volando en el rumor de bits  
E imágenes a lugares tan distantes como diversos,  
Y así estaban ellas inmortales en cotidianas postales,  
Y estaba ella sonriéndoles a fuerza de sol, conversando  
Entre risas con ellas, el botánico de plantas confiscadas,  
Que tanto pueden ser imaginarias como biográficas.

Луиз Гомес психология ва Лотин америкашунослик фанларидан сабоқ олган. Айна пайтда Коста Рика Миллий Университетида илмий иш олиб бормоқда.

### Қирғоқлар

Улар мавжуд ғоялар учун, ва асраш учун  
Шудринг ё куёшдан анави темир кушлар,  
Мўлжаллар ўз парвозин шовкин дабдабасида.  
Турбиналар<sup>9</sup> ёнганда, рўмолчалар энди йўқ  
Денгизга кимдир келса ёки кетаётганда ташланарди қирғоққа  
Шамолдек парвоз, лекин ҳаво кўпиги  
жам қилади ҳаракатида “хуш келибсиз” ва “алвидо”ни,  
орзуларни, ҳаяжонли ҳикоялару гўзал шеърларни  
эски ўриндиққа ва ҳаммом деворига қолдирилган номаларини  
лекин фақат эгасиз-у маҳзунларини,  
Худди анов гуллар боғи бутун қишда яшил бўлгандек,  
Яшайсан, бошқа қирғоқларнинг шамол оркестри

хамрохлигида

Қуруқ савдо айланмаларида  
Эшитилган маълумотлардан учиб келган суратлардан  
Бутунлай бошқа ҳудудлар ҳақидаги тасаввурлардан  
Шундай барҳаёт эди улар, кундалик откриткаларда  
Ва у куёшнинг кучига табассум қиларди, гаплашганча  
Улар-ла қулишаётиб, дарахтсиз қолган боғ,  
Таржимаи ҳолидагидек сароб бўлиши мумкин.

---

<sup>9</sup>Кеманинг сув, буғ, газ кучи билан ишлайдиган двигатели. (тарж)



## ZOFIA BESZCZYŃSKA

Zofia Beszczyńska is a poet, author of fantasy tales for adults and children, translator from French and Spanish and book reviewer working for literary magazines. Member of Association of Polish Writers and Polish IBBY Section. Scholar of Children's Library in Munich, Germany (1996) and Baltic Centre for Writers and Translators in Visby, Sweden (2003). She took part in poetry festivals in Sarajevo, Bosnia and Herzegovina (1998), Struga, Macedonia (2002, 2003), Havana, Cuba (2007), Calicut, India (2007), Granada (Nicaragua, 2009), and Paris (France, 2009). Her most important poetry collections are: *Window in a Tree* (1992), *Tea Cat* (1999), *Language of Birds* (2001), *Magic Places* (2003), *Island of Lights* (2004), *Helter-Skelter Down the Hill* (2005), *Strange Land* (2007), *Witch House* (2010), *Los sitios mágicos*

\* \* \*

I saw something I should not have seen  
a bird falling head down  
a white faced woman  
blood spurting out of the artery

I turned into an animal

a dance round the fire:  
I am excluded  
stones in the water:

I cross over lightly  
to the other side

every time he leaves  
a trace behind him: a stone  
or a bone or a feather; a smell.  
Is he a fish or  
a bird? or rain? or a wave? Someone dead  
maybe. This smell is a scent  
of a soul. It stays when you are in love and next  
disappears.  
Love might die  
then. But always  
some feathers are left





## ЗОФИЯ БЕЗЖИНСКА

Зофия Безжинска шеърлар, масаллар, болалар учун эртақлар ёзади, француз ва испан тилларидан таржималар қилади, адабий журналлар учун бадиий китобларга тақризлар битади. У Польша Ёзувчилар уюшмасининг аъзоси. Мюнхен болалар кутубхонаси ва Швециянинг Висби шаҳрида жойлашган Болтқбўйи ёзувчи ва таржимонлар марказида фаолият олиб борган. Сараево, Босния ва Герцеговина, Македония, Куба, Ҳиндистон, Никарагуа, Франция каби мамлакатлардаги шеърят байрамларида иштирок этган. “Оғочдаги дарича”, “Қуш тили”, “Муъжаз қадамжолар”, “Нурлар ороли”, “Алвастихона” каби китобларнинг муаллифи.

\* \* \*

Кўзим кўрмаслигим керак бўлган нарсага тушди  
боши билан пастга қулаётган куш  
рангпар аёл  
томирларда жавлон урган қон

аллақандай ҳайвонга дўндим

олов атрофида шўх рақс:  
камина истисно  
сув ичинда донг қотар тошлар:

осонгина ўтаман ҳатлаб  
нарги кирғоққа

\*\*\*

қачон қарама кетаётиб қолдиради из:  
тош ё ўнгал ё битта пат; ис.  
Балиқми у  
ё бирор куш? ёмғирмикин ё?  
тўлқинми ё тошган қўққисдан?  
Бирор кимнинг мурдаси балки.  
Жоннинг ҳиди келар бу исдан.  
Анқиб турар севги онида  
сўнгра эса кетади учиб.  
Севги маҳв бўлар эҳтимол  
Ўша пайтда. Аммо ҳар сафар  
Бир неча пат қолади увол.



## ESHUR ETWEBI

Eshur Etwebi was born in Tripoli, Libya in 1952. He teaches at School of Medicine, Zawia University, Libya. He is the author of six books of poetry including *Poems of The Terrace*, *Box of Old Laughter*, *The Knowledge of Creatures and Things*. He also published an anthology of international poetry (translation into the Arabic language). He was included in the “Anthology of modern Arabic poets”, “Literature from the axis of evil”, and “Language for new century”.

### A bird

Bird perching on my shoulder:  
you rest a little.

I carry your favorite food and my hand doesn't tire.

I clean the dust from your feathers and my other hand doesn't tire.

With my eyes, I protect you from hidden traps.

In my heart, I cradle your bed so you sleep calmly.

With my ears, I tune in to footsteps of hunters in the distance;

with my foot, I brush the scent of you from tender

branches and stems.

And my shoulder is your seat in the sky.

Bird perching on my shoulder:

did you know about this before now?

The bird says:

Life is not worth living for a bird who hates decay.



## АШУР ЭТВЕБИ

Ашур Этвеби 1952 йил Ливия пойтахти Триполида туғилган. У Завиа университети тиббиёт мактабида дарс беради. “Айвон шеърлари”, “Кўхна кулгу кутиси”, “Яралмиш ва буюмлар илми” каби шеърый китоблари нашр этилган. У араб тилидаги халқаро шеърят антологиясини ҳам тайёрлаган. Шеърлари замонавий араб шоирлари баёзига, “Ёвуз шарпа чизгилари”, “Янги давр тили” сингари тўпламларга киритилган.

### Қуш

Елкам сендек қушга қўналға:  
бир оз тин ол.  
Энг севимли таомингни келтирган қўлим  
чарчоқ нелигини билмайди.  
Бошқа қўлим патларингнинг артар гардини.  
Кўзларим билан  
яширин тузоқлардан сақлайман.  
Қалбимда бешикдай тебратгум ётоғингни  
ором олсин хотиржам дея.  
Узоқдаги овчиларнинг қадамин пойлаб  
кулоқларим динг;  
оёқларим ила исингни  
митти шохчалардан қўрийман.

Елкам сенга самодаги ўриндиғингдир.

Ҳов, елкамда ўтирган қушим  
аввал шундан хабардормидинг?

Қушча айтур:  
Чиришдан нафратланган қуш учун  
Бул ҳаётда яшамокнинг ҳеч қиймати йўқ.



## АЛЕКСАНДР УЛАНОВ

Поэт, переводчик, прозаик, критик. Родился в 1963 году. В настоящее время живет в Самаре, работает в Самарском аэрокосмическом университете и Самарской Гуманитарной академии (в т.ч. курс современной русской поэзии). Доктор технических наук. Автор 4 книг стихов и малой прозы, около 50 статей о современной русской и зарубежной литературе (публикации в «Ех Libris НГ», «Знамени» и др.), переводов с английского (современная американская поэзия), французского (Поль Валери), немецкого («Сонеты к Орфею» Р.М.Рильке). Лауреат Премии Андрея Белого в номинации «Литературная критика» (2009).

### Птицы, травы, камни

Чуть касаются крыльев звезды,  
Раскрывая над морем тени.  
Чтобы птиц не покинул воздух,  
Нужен медленный мозг растений.

И терпенье камней шершавых,  
Разделенных гордыней граней, -  
Чтобы тихо шагали травы  
И встречались весной ранней.

И пока невесомы крылья,  
Для которых всей ночи мало, -  
Не расплющит, равняя с пылью,  
Ежечасная ноша скалы.



## АЛЕКСАНДР УЛАНОВ

Александр Уланов 1963 йилда Россиянинг Самара шаҳрида дунёга келган. Шоир, ёзувчи, адабий танқидчи ва таржимон. Самара Давлат Авиация ва Космонавтика муҳандислик Университетида ишлайди. Фан доктори, доцент. Александр Улановнинг 4 та шеърий китоби эълон қилинган. Замонавий рус ва жаҳон адабиётига оид мақолалари “Экс Либрис”, “Знамени” нашрларида босилган. У ҳозирги замон америка, француз, немис адабиётидан рус тилига таржималар қилган. Андрей Белый номидаги мукофотнинг “Адабий танқид” номинацияси бўйича лауреати.

### Қуш, майса ва тошлар

Қанотлари тегиб ўтар ситорага,  
Денгиз узра ёйилади кўлкалари.  
Қушчаларим, кетманг ўзга сайёрага,  
Тутиб турсин гиёҳларнинг елкалари.

Дағал-дағал тошчаларнинг матонати,  
Ёрилмишдир қирраларин димоғида,  
Бўлсин дея майсаларнинг ҳаловати,  
Униб-ўссин навбахорнинг кучоғида.

Хали қанот деганлари ҳарир-ҳарир,  
Камлик қилар экан ялдо тунлари ҳам, -  
Губор мисол текислолмай қотар ғариб  
Гунг қоянинг ҳар соатлик мунглари ҳам.



---

## ARTHUR SZE

Educated at the University of California, Berkeley Arthur Sze is the author of nine books of poetry, including *The Ginkgo Light* (Copper Canyon Press, 2009), and he is also the editor of *Chinese Writers on Writing* (Trinity University Press, 2010). He lives in Santa Fe, New Mexico (USA). “Pig’s Heaven Inn” is from *The Ginkgo Light* by Arthur Sze (Copper Canyon Press, 2009).

Other collections by Sze include *River River* (1987), *Dazzled* (1982), *Two Ravens* (1976; revised, 1984), and *The Willow Wind* (1972; revised, 1981).

### Pig's heaven inn

Red chiles in a tilted basket catch sunlight  
we walk past a pile of burning mulberry leaves  
into Xidi village, enter a courtyard, notice  
an inkstone, engraved with calligraphy, filled  
with water and cassia petals, smell Ming  
dynasty redwood panels. As a musician lifts  
a small xun to his mouth and blows, I see kiwis  
hanging from branches above a moon doorway:  
a grandmother, once the youngest concubine,  
propped in a chair with bandages around  
her knees, complains of incessant pain;  
someone spits in the street. As a second  
musician plucks strings on a zither, pomelos  
blacken on branches; a woman peels chestnuts;  
two men in a flat-bottomed boat gather  
duckweed out of a river. The notes splash,  
silvery, onto cobblestone, and my fingers  
suddenly ache: during the Cultural Revolution,



## АРТУР ЖЕ

Артур Же 1950 йилда Нью-Йоркда туғилган. “Архипелаг”, “Кипу”, “Дарё-дарё”, “Кузгун”, “Мажнутол шабадаси” каби тўққизта шеърий китобнинг муаллифи. Шунингдек, у мохир таржимон бўлиб, хитой тилидан кўплаб асарларни инглиз тилига таржима қилган. Шеърият бўйича бир нечта мукофот, шунингдек, адабиёт соҳасидаги Ланнан мукофоти соҳиби бўлган Артур Же АҚШнинг Санта Фи шаҳрида истиқомат қилади.

### Тўнғизнинг жаннатий маъвоси

Қийшиқ саватдаги қизил гармдори тобланади куёш нурида  
биз кетиб борамиз бурқсиётган тутбарглар аро  
Шида қишлоғида бир ҳовлига суқамиз бошни  
акас гулбарглари ва сувга тўла ўйма  
нақшинкор бўёқтошга тушар кўзимиз, анқир  
Минглар авлодидан мерос қарағай ҳиди. Мусиқачи  
Кичик найни тутиб оғзига пуфлар экан кўргум  
Ой эшиги устидаги шохчларга осилган кивиларни:  
Бир нуроний буви, қачонлардир энг кичик кундош бўлган,  
Курсига михланган тиззаси боғлик, тинчлик бермас оғрик  
зорланар;  
биров туфлаб ташлар кўчага. Бошқа бир мусиқачи  
тор тортар цитрага, грейпфрут қораяди шохларда; бир аёл  
каштан пўчоғин арчар; икки нафар эркак ясси тубли  
қайиқда бақатўнлар йиғар дарёдан. Қайдларга нур сачрар,  
ложувард, харсанг тош устина, бармоқчаларим  
бирдан оғрий бошлар: Маданий Инқилоб пайтида,  
учинчи қават ойнасидан ўзин ташлаган холамнинг эри;



my aunt's husband leapt out of a third-story window; at dawn I mistook the cries of birds for rain. When the musicians pause, Yellow Mountain pines sway near Bright Summit Peak; a pig scuffles behind an enclosure; someone blows his nose. Traces of the past are wisps of mulberry smoke rising above roof tiles; and before we too vanish, we hike to where three trails converge: hundreds of people are stopped ahead of us, hundreds come up behind: we form a rivulet of people funneling down through a chasm in the granite.





тонгда кушлар сайрашини ёмғир шивири деб адашдим.  
Муסיқачилар соз чалишни тўхтатган маҳал  
Ёрқин Чўкки тепасида қалкиб кетади  
Сарик Тоғнинг қарағайлари; тўнғиз ғимирлайди девор ортида;  
кимдир бурун коқар. Ўтмиш излари томга ўрлаётган  
тут тутунининг қолдиқларидир; кўздан ғойиб бўлишдан олдин  
сайрга чиқамиз учта из учрашур жойда:  
юзлаб одам биздан аввал тўхтатилган, яна юзлаб келаверар  
ортимиздан: дарё бўлиб оқади халқ куйи томон  
гранит парчасидаги кичик оғиз туйнук аро.



---

## CAROL MOLDAW

Carol Moldaw is the author of four books of poetry, *The Lightning Field*, which won the 2002 FIELD Poetry Prize, *Through the Window*, *Chalkmarks on Stone*, and *Taken from the River*, as well as a novel, *The Widening*. Her work is published widely in journals, including *AGNI*, *Antioch Review*, *Boston Review*, *Chicago Review*, *Conjunctions*, *Denver Quarterly*, *FIELD*, *The New Republic*, *The New Yorker*, *The Paris Review*, *Parnassus*, *Threepenny Review*, and *Triquarterly*. It has also been anthologized in many venues, including *Western Wind: An Introduction to Poetry*, and *Under 35: A New Generation of American Poets*. A recipient of a Lannan Foundation Marfa Writer's Residency, an NEA Creative Writing Fellowship, and a Pushcart Prize, Moldaw lives outside of Santa Fe, New Mexico with her husband and daughter.

### Timetable for Birds

Days I've spent brooding over this timetable--  
a schedule for birds I can't identify  
in Kansas City, a place I've never been.

According to it, a cedar waxwing's routine  
is irregular, but a catbird can be clocked:  
arrival 4:30, departure 9:25 (date unspecified).

Where the birds come from--where the birds go--  
vagaries of wind--velocity--fate--how much  
food (sleep) they need--are matters the timetable

doesn't address. Even what's relatively simple,  
like who choreographs the interplay  
of multiple flight paths across the sky,



## КЭРОЛ МОЛДОУ

Кэрол Молдоу АҚШнинг Нью-Мексико штатида яшайди. Шоиранинг «Бунча олис, бунча яқин», «Чақмоқ водийси», «Дарича оша», «Дарёдан томчи», «Тошдаги излар» каби китоблари нашр этилган. Асарлари Чикаго, Бостон каби штатларда чиқадиган кўплаб адабий журналларда, «Ғарб шамоли: Шериятга кириш», «Америка шоирларининг янги авлоди» сингари антологияларга ҳам киритилган. Кэрол Молдоу бадиий ижод соҳасидаги қатор мукофотларга лойиқ қўрилган. У Ҳоллинс Университетида ташкил этилган ёзувчилар дастурининг иштирокчисидир.

### Қушлар учун жадвал

Термулиб кунларни ўтказганим бу жадвал  
Ҳали мен бормаган Канзас шаҳрида  
яшовчи нотаниш қушларга мосдир

кедр чумчуғининг ҳаракат пайти  
одатий эмас, аммо қораялоқ вақти бўлакча:  
учиб келиш соат 4:30 да, кетиш 9:25 (куни номаълум)

қушлар қайдан келиб қайга кетади -  
шамол инжиқлиги, тезлиги, ризқи  
каби ёзғиликлар унда акс этмас

Ҳатто арзимас деб ўйлаганимиз  
осмондаги минглаб учиш йўлларин  
режалаштирувчи бирон кимса, на  
йигирма уч турли қушнинг 5:01 да  
бирдан ерга қўнишини йўлга солувчи



or how twenty-three species all due to land  
at 5:01 coordinate their simultaneous descents,  
is beyond its scope. (What can't be answered

often goes untouched.) A few of the sightings--  
of cardinal, kingbird, red-headed woodpecker,  
chimney swift, goldfinch, meadowlark--

are confirmed by someone's light pencil mark.  
Five out of six catalogued owls--great horned,  
long-eared, barred, barn, and screech--

are residents who never leave. The short-eared owl  
arrives at 10:10 (am? pm?), departs at 3:15.  
The least bittern, the short-billed marsh wren

arrive together (4:10) and stay the summer,  
while the lapland longspur and arctic towhee  
winter over. Some birds--the shoveller,

the blue-winged teal--were seen leaving  
but no one knows what time they came;  
others, like the coot, duly checked in

(2:30) but managed to lift off undetected.  
And you? Will your arrival, your crowning,  
be clocked? A penciled note, a bracelet

of red thread twining your fledgling wrist?



кўзда тутилганмас ушбу жадвалда  
(жавоби йўқ савол эътибордан четда)  
Қизил қанот кардинал, кўркинак, қизилиштон,  
Кўкиш игнадум, саъва ва сўфитўрғайнинг

айрим юмушлари қизил чизилган.  
Бургутсимон, узун қулоқ, юрак бошли  
йўл-йўл, қўнғир тусли олти дона уккиларнинг

Беш донаси ўтроқ бунда. Ботқоқ уккиси  
10:10 да (эртами ё кеч?) келар, кетар 3:15 да.  
Ҳинд бизбизаги ва ботқоқ бигизтумшуғи

Бирга кўнар (4:10 да), ёзлаб қолар,  
Лапландия биргизуби ва Арктика тўтиси  
қишлаб кетади. Баъзи қушлар – кенг тумшукли ўрдак,

кўк қанот чурракни кўчиб кетаётганини кўришган  
аммо қачон келганидан ҳамма беҳабар  
қашқалдоқ кабилар не замон келганин

маълум қилгану ( 2:30) лек хайри насия.  
Сиз-чи? Келиш-кетишингиз вақти мавжудми?  
Қизил ипли билагузук, янги пат чикқан

Қўлингизга тақиларми қалам чизик хат?

---



---

## DANIEL KUNENE

Daniel Kunne is a Professor Emeritus, University of Wisconsin, B.A. (University of South Africa, 1949), M.A. and Ph.D. (University of Cape Town, 1951 and 1961 respectively), Awarded D.Litt. et Phil. (honoris causa) (University of South Africa, 1999), Author of: *Heroic Poetry of the Basotho* (OUP, 1971; UNISA, 1983); *Thomas Mofolo and the Emergence of Written Sesotho Prose* (Ravan Press, 1989); *Dithoko, Dithothokiso le Dithoholetso tsa Sesotho* (OUP, 1996); *A Seed Must Seem To Die* (Ravan Press, 1981); *From the Pit of Hell to the Spring of Life* (short stories: Ravan Press, 1986); *The Zulu Novels of C.L.S. Nyembezi: A Critical Appraisal* (The Edwin Mellen Press, 2007).

### Snapshot

#### The Vulture

Frozen in a posture of impending pounce  
To feast on carrion, a life thrown away

#### The Child

Taut skin protruding bones  
Eyes bulging in a dull indifferent gaze

#### The Photographer

Eye squeezed on infallible camera for prize-winning shot  
Finger poised for final click that would tell the world

#### A Child died

The ultimate sacrifice to power gone mad



## ДЭНИЕЛ КУНЕНЕ

Африкалик шоир Дэниел Кунене Жанубий Африка Университети ва Кейптаун Университетида таҳсил олган. У «Уруғ нобуд бўлишга маҳкум», «Жаҳаннам қаъридан ҳаёт ифорларигача», «Басуто эли дostonлари», «Томас Мофоло ва сесото насрининг юзага келиши», «Зулу романлари» каби китобларнинг муаллифидир. Хусусан, у Жанубий Африкадаги ирқий камситишга қарши қаратилган асарлари ва маърузалари билан шуҳрат қозонган. Кўплаб шеърлари куйга солиниб, кўшиқ қилиб куйланган. Дэниел Кунене асарлари қатор хорижий тилларга таржима қилинган ва чет мамлакатларда ҳам нашр этилган.

### Лаҳзали кадр

Калхат

Ўткир панжа билан кўкқисдан  
кераксиз матоҳдай улоқтирилган  
тирик жасад сари ташланишга шай  
бир алфозда қотмиш

Гўдак

Эти билан туртиб чиққан суяги айни  
Косасидан қочган қавариқ кўзлар  
Хира бирор маъни топилмас нигоҳ

Сураткаш

Хато кетмасин-чун аппаратига  
Синчков қарар мукофот илинжида  
Бармоқ тугма босгач таралар донги

Гўдак сабил кетди

Куч-қудратга келтирилган сўнгги қурбонлик  
Озди ақлдан



## FADHIL AL-AZZAWI

Fadhil al-Azzawi (born in Kirkuk, Iraq) is one of the leading poets and writers in the Arab World. He has published more than 30 poetry collections, novels, books of criticism and translations of German and English literary works into Arabic. He edited several newspapers and magazines and founded the poetry magazine *Shi'r 69*. He writes also in English and German and is a contributing editor of London based Banipal Magazine. Al-Azzawi participated in Iraq's avant-garde Sixties Generation. His early work was critiqued and lauded with great enthusiasm. His writing blends the Arabic literary tradition with western modernism and postmodernism. Al-Azzawi studied English literature at Baghdad University. In 1977 he left Iraq to Germany and earned a PhD in the cultural theory. His works had been translated into more than 20 languages. 4 of them published in America and Britain. He is currently a full-time writer living in Berlin.

### Misunderstanding

The poet stood at the podium  
And introduced himself:  
“My poems are birds!”

The birds floated over our heads  
and sang:  
“We are poems!”

So you could say  
That, yesterday in a café,  
I wrote a bird  
And before that I dined on a poem  
in a lyric pub.





## ФАДҲИЛ-АЛ-АЗЗАВИЙ

Араб дунёсида кўзга кўринган ижодкорлардан бири Фадҳил-ал-Аззавий Ироқда туғилган. У Боғдодда инглиз адабиётидан сабоқ олган. 30 дан ортиқ шеърий, насрий, публицистик ва таржима асарлари нашр этилган. Немис ва инглиз тилларидаги бадиий асарларни араб тилига моҳирона таржима қилган Фадҳил-ал-Аззавий “Шеър 69” номли шеъриятга бағишланган журналга асос солган, шунингдек, у Лондонда чоп этиладиган “Банипал” журнали таҳририятида муҳаррир бўлиб меҳнат қилади. Асарларида араб адабий анъналарининг ғарб модернизми ва постмодернизми билан уйғунлашиб кетганини кўриш мумкин. Адибнинг асарлари 20 дан ортиқ тилларга таржима қилинган, Америка, Буюк Британия, Германияда босилган.

### Англашилмовчилик

Минбарда ғоз тураркан шоир  
Таништирар элга ўзини:  
“Қушлар эрур менинг шеърларим!”

Учиб ўтар экан бош узра  
Қушлар шўхчан айтади ялла:  
“Биз аслида эрурмиз ашъор!”

Демак, “кеча куни туш палла  
Бир қуш ёздим хўракхонада,  
Сал олдинроқ туширдим пакқос  
назм уйида бус-бутун шеърни”,  
дея айтса бўлади тақрор.



---

## PASCALE PETIT

PASCALE PETIT was born in Paris, grew up in France and Wales and lives in London. She has published three collections and two pamphlets of poetry. In 2004 she was selected as a Next Generation Poet. Both her second and third collections, *The Zoo Father* (Seren, 2001) and *The Huntress* (Seren, 2005), were shortlisted for the T S. Eliot Prize and were Books of the Year in the Times Literary Supplement. *The Zoo Father* was a Poetry Book Society Recommendation and won an Arts Council of England Writers' Awards and a New London Writers' Award. She co-edited the first Poetry School anthology, *Tying the Song* (Enitharmon, 2000), trained as a sculptor at the Royal College of Art and has travelled extensively in the Venezuelan Amazon. She was a co-founding editor of Poetry London and its Poetry Editor from 1989 to 2005.

### Creation of the Birds

*after the painting by Remedios Varo*

I paint birds from starlight.  
The harder my art, the stronger their wings –

Solar or lunar feathered, iris-barbed.  
The ultrasonic syrinx,

Drawn from my violin-brush,  
Starts to hum when i'm lonely.

I release them while still wet, their songs  
Liquid and light, not meant for base ears.

Even the nests they weave in our old forests  
Are harmonies – temporary mouths for our trees.

Restless, they embark on great migrations,  
Beat against the glass of earth's cage.



## ПАСКАЛЬ ПЕТИТ

Паскаль Петит Парижда туғилган, болалик ва ёшлик йиллари Францияда ва Уэлсда кечган. Ҳозир Лондонда яшайди. Унинг учта тўплами ва иккита шеърий памфлетлари чоп этилган. 2004 йилда у “Келажак шоираси” деб тан олинган. Унинг икки тўплами “Ҳайвонот боғи асосчиси” (Серен, 2001), “Овчи аёл” (Серен, 2005) Т.С. Элиот мукофотига лойиқ кўрилган ва “Таймс Литерари Супплемент” нашрида “Йил китоблари” деб эътироф этилган. “Ҳайвонот боғи асосчиси” Бадиий кенгашнинг “Инглиз ёзувчилари” ва “Янги Лондон ёзувчилари” мукофотига сазовор бўлган. Паскаль “Лондон поэзияси” журналининг ҳаммуассиси саналади, ушбу нашрда 1989 йилдан 2005 йилгача шеърият бўлими муҳаррири сифатида фаолият кўрсатган.

### Қушларнинг яратилиши

#### *Ремедиос Варо чизган расмларни кўриб*

Юлдуз нури билан қушлар чизгум бот,  
Иш қанча қийиндир, шунча зўр қанот –

Уларнинг нури ҳам қуёшли, ойли,  
Ғаройиб товушли най бор чиройли,

Ғижжакли чўткада чизилган сурат,  
Танҳолик онда ғўнғирлар фақат.

Кўйиб юбораман қуримай бари,  
Дилгир ва нурлидир ашулалари.

Кўхна ўрмондаги инлари ёлғиз  
Дарахтларимиз-чун вақтинча оғиз.

Буюк кўчиш учун тайёр турарлар,  
Замин қафасига ўзни урарлар.



## PRAYAG SAIKIA

Poet Prayag Saikia has, till date, six collections of poetry, a novel, a short-story collection and a novelette in verse to his credit. His poems have also been published in Indian Literature, Chandrabhaga, Poet International, The Statesman's festival issue, Chicago Poetry online anthology, Gulistan (literary journal of Uzbekistan).

### Wings on the arms

In these very woods he had  
Embraced obscurity;  
He'd come fleeing from a faith,  
That seized from one's view  
The telescope  
And ended horizon at the naked eye's range.

This man had in these very woods,  
Like a bird soaring over the world,  
Put on two wings on his arms,  
He belonged not to those days,  
He was today's.

If you too yearn to turn your back  
Against the many rigid faiths,  
Come to these woods.

These woods exist not in the present  
But in the distant years after.

(Translated from original Assamese by Krisna Dulal Barua)



---



---



## ПРАЯГ САЙКИА

Праяг Сайкиа, шоир, таржимон, 1958 йилнинг 7 октябрида Ҳиндистоннинг Ассам штати Нагаон шаҳрида таваллуд топган. Дибругарх Университетида таҳсил олган. Ёшлигидан адабиётга катта меҳр қўйган Праяг Сайкианинг биринчи шеърий тўплами “Притҳиви преози” 1997 йилда нашр этилган. 2000 йилда адибнинг инглиз тилидаги “Тонгни интиқ кутиб” китоби босилган. Шундан кейин ўз она тилидаги “Каикханман Надир катҳаре” (2003), “Сурия котҳа” (2004) номли ҳикоялар тўплами ва шеърий қиссаси нашрдан чиққан. У 2007 йилда ўзбек шеърияти антологиясини ассам тилига таржима қилиб, Ҳиндистондаги шеър ихлосмандларига тақдим этди. Шеърлари Ўзбекистонда чиқадиған «Гулистон» журналида ҳам босилган.

### Елкадаги қанотлар

Айнан ушбу дарахтзорларда  
Қучганди у қоронғиликни;  
Эътиқоддан келганди қочиб,  
Асир қилган дунёқарашни  
Устурлоб  
Яланғоч нигоҳнинг кенгликларида  
Ёйиғликдир уфқнинг чети.

Айни ушбу дарахтзорларда  
Қушдай қанот қоққан бу одам  
Кифтига қўндирди икки қанотни,  
Ўтмиш кунлар бегона унга,  
Бугунники эди у асли.  
Сиз ҳам агар шундай бешафқат  
Ақидага берсангиз қўнгил,  
Келингиз шу дарахтзорларга.  
Тополмассиз уларни бугун  
Бироқ мавжуд йиллар сўнггида.

---



## RASHIDAH ISMAILI

Rashidah Ismaili Abubakr is a poet, playwright, essayist and short story writer. She was born in 1941 in Cotonou, Benin. Her life has taken her from the Benin port city of Cotonou to the artistic hub of New York's Lower East Side in the 1960s. Although retired from academia, she still works diligently as a writer and supporter of African and African diasporic artistic expression. She is widely anthologized and has four collections of poems. Her plays have been performed internationally as well as national. Ms. Ismaili has read her poetry solo and with musical instrumentation. She has been a writer in residence at many colleges and art centers in the country. She is an art and culture critic and has published essays on Langston Hughes and Mariama Ba.

### Ti Oiseau

Silence  
no breeze  
tension  
taught wires  
stretch  
across the land.

Stray dogs bray,  
cats slink  
under bush,  
under cars,  
hair raised,  
they claw the earthl.

Overhead  
yellow birds  
against  
greying skies  
shriek, shrill.



## РАШИДА ИСМОИЛИЙ АБУБАКР

Рашида Исмоилий Абубакр, шоира, драматург ва хикоянавис, 1941 йилда Ғарбий Африкада жойлашган Бенинда туғилган. 60-йилларда у киндик қони томган порт шахри Котонудан Нью-Йоркка кўчиб ўтган. Африка санъати ва маданиятини кенг тарғиб қилиш баробарида Рашида Исмоилий бадий ижод соҳасида ҳам сезиларли ишлар қилган, тўртта шеъррий тўплами, америкалик адиб Ленгстон Хьюз ва сенегаллик ёзувчи Марияма Ба тўғрисидаги очерклари нашр этилган. Асарлари чет мамлакатларда ҳам босилган, кўплаб пьесалари саҳналаштирилган. У шеърларини мусикий асбобларга жўр оҳангда ифодали ўқишни йўлга қўйиб, санъат даргоҳларида мунтазам равишда ёшларга ижод сирларидан сабоқ бериб келмоқда.

### Читтак

Ҳар ёнда сукунат  
йўқ қилт этган шабада  
кескинлик  
ўқитилган симлар  
кенгликда чўзилар

дайди итлар изғир,  
мушуклар ўғринча кезинар  
шоҳ-шаббаю  
улов остида  
хурпайганча  
таталайди ер.

Бош устида  
Сарғимтир кушлар  
Туссиз осмон  
Тинчини бузар  
Чинқириб.



A cup slides.  
The floor hits it.  
Tante Marie-Fleure  
grabs her knee,  
a chill  
shivers her back  
and she shudders.

Tante Marie-Fleure  
walks to her door  
steps out  
slithers  
down a hole.

Overhead  
yellow birds  
against  
greying skies  
disoriented  
circle a tree  
that moves.





Чил-чил бўлар пиёла  
полга урилиб.  
Мари-Флора хоним  
букар тиззасин,  
совуқ  
чимчиларкан кетини  
қўнишиб олар.

Мари-Флора  
излар эшигин  
ташқарига чикмоқчи бўлиб  
тойилиб кетар  
чукур ичига.

Тепада хануз  
сарғимтир қушлар  
талпинади хира самога  
эсанкираб  
кулаётган дарахтни  
олади қуршаб.



Silence  
no breeze  
stilled air  
and then  
screams  
enveloped  
in gaping  
gashes.  
The earth moves  
and people  
confused  
turn,  
run,  
jump  
here  
and there.

The birds  
are lost.  
Without wind  
they flail  
and drop  
below  
eye sight.



Жимжит-жимжит  
насимдан ном йўқ  
ҳаво қотиб қолган  
бўғиқ кичкирик  
оғриқларга  
чирмаб ташланган.

Замин силкинади  
одамзод  
не қиларин билмай  
кўтариб  
уради  
ўзини.

Қушлар  
дарбадар.  
Шамолсиз  
чайқалиб-чайқалиб  
қулайди  
пастга.



---

## MUHAMMAD GHAFFOR

Muhammad Ghaffor, freelance Uzbek poet, was born in 1955 in Kashkadarya region of Uzbekistan. He has several books of poetry to his credit, including *The Black Smile*, *The Swimming River*, and *The Bank Of The Silence*. His poems have been translated into English and German languages.

### One moment

At night  
An owl sings  
As a poet  
Reading a poem  
About motherland  
The sky  
Trembles again and again  
Suspicion splashes  
To the face of the moon  
How the moon that has  
neither hands nor legs  
And is consisted  
of belly only  
Can be beautiful



## МУҲАММАД ҒАФФОР

Муҳаммад Ғаффор 1955 йилда Қашқадарё вилоятида туғилган. Унинг “Қора табассум”, “Чўмилаётган дарё”, “Сукунат соҳили” каби шеърӣ китоблари нашр этилган. Шеърлари инглиз ва немис тилларига ҳам таржима қилинган.

### Бир лаҳза

Тунда  
Сайрайди бойқуш  
Ватан ҳақида  
Шеър ўқиётган  
Шоирга ўхшаб

Осмон  
Қалқиб-қалқиб тушар  
Гумон сачрайди  
Ойнинг юзига

Қўллари йўқ ой  
Оёқлари йўқ ой  
Қориндан иборат ой  
Қандай гўзал  
Бўлиши мумкин



---

## SAYED GOUDA

Sayed Gouda was born in Egypt. Majored in Chinese. Winner of a first prize in poetry at college. Writes poetry, novels, and essays in Arabic, English, and Chinese. Translated hundreds of poems from and into the three languages. Editor of a literary website in four languages ([www.arabicnadwah.com](http://www.arabicnadwah.com)). Author of four books of Arabic poetry, two novels in English. Participated in several poetry festivals in Egypt, China, Macedonia, and Hong Kong. His poems have been translated in several languages such as English, Chinese, Spanish, Macedonian, Uzbek, Mongolian. They were published in many magazines and anthologies.

### My Sad Sparrow

*(Translated by the author from Arabic into English)*

My sparrow is sad  
The one I've bought from the birds shop  
In a gold-tinted cage  
With plenty of wheat  
And rivers running nearby.

I put her on my balcony  
Wanting her to wake me every morning  
With her heavenly echoing voice  
Like luxurious rich people who live in palaces  
Wanting her to be a messenger of love  
When my girlfriend visits me.

My sparrow is sad  
Dreaming in her corner  
Her feathers are drawn  
Like a wilting flower  
I can almost perceive in her eyes  
Her translucent sadness



## САИД ГОУДА

Саид Гоуда 1968 йилда Мисрда таваллуд топган. Қохира Университетининг хорижий тиллар факультетини ва Пекин тиллар университетини хитой тили мутахассислиги бўйича таъмомлаган. У талабалик давридаёқ факультетда ўтказилган шеърят танловида биринчи мукофотни қўлга киритади ва 1990 йили Қохирада шеърый тўплами босмадан чиқади. Унинг иккинчи ва учинчи шеърый китоблари ҳам 2005 йилда Қохирада нашр этилган. Саид 1992 йилдан бери Гонг-Конгда яшайди. У икки юзга яқин хитой ва инглиз шеърияти намуналарини араб тилига ўгирган ва уларни Мисрда нашр қилинадиган адабиётга оид махсус газета “Акбар ал Адаб” саҳифаларида чоп эттирган. Унинг саъй ҳаракатлари билан мазкур газетанинг учта сони Хитой ва Гонг-Конг шеъриятига бағишлаб чиқарилган. Саид Гонг-Конг, Хитой, Македония ва Мисрда ўтказилган халқаро шеърят анжуманларида иштирок этган, шеърлари инглиз, испан, ўзбек, мўғул тилларига ҳам таржима қилинган.

### Маъюс қушим

Қушар дўконидан сотиб олганим  
Олтин қафасдаги  
Дон-дунга сероб  
Анҳор оқиб турган маъвода ўсган  
Қушим хомуш бетоб  
Айвонга иламан  
Жаннатий овоз-ла  
Уйғотишин истайман ҳар тонг  
Қаср ичиндаги киборлар каби  
Муҳаббат элчиси бўлсайди қани  
Севгилим келганда биз томон

Боши эгик қушимнинг ҳамон  
Бир бурчакда суради хаёл





Like the sadness of the one  
Who sees friends' treachery  
So he moves in a whirlpool of sorrow and blame  
Her sadness is deep like quick sand  
That swallows the dreamy birds when they perch on it.

My sparrow is sad  
If I carry her for a walk, I see her restless  
She keeps looking at the sky, uncertain  
Maybe she is missing him  
Maybe she is looking for an old lost mate  
They were flying together  
When he dropped  
In a jungle of shades, branches, and leaves  
And disappeared forever.

My sparrow is sad  
And scared  
Even if she happily laughs and flutters  
Even if she gaily sways in a fleeting moment  
Even if she pretends to be secure and content  
Deep inside, she still feels the danger  
She fears flying  
And not see her youngsters  
When she returns in the evening  
She fears perching on tree arms someday  
And not escape the bullets of fate  
She fears the army of rains  
That may drop her, defeated, weak  
A prey to humans!





Патлари ҳам  
сўлгин гул мисол  
кўзларида кўрганим  
ул мунг  
дўсти қилган хиёнат учун  
кўярга жой топмас ғамдайин  
дарду танбеҳ гирдобида ул  
хаёлпараст қушларни ютар  
тортқилайди ичига нуқул

Қушим хомуш-хомуш  
Сайрга чиққанда қаддин ғоз тутар  
Самога боқади ноумид  
Соғиндимкин ё муҳаббатини

Балки қачонлардир қўш қанот бўлган  
Ҳамроҳини кутади интиқ  
Балки соя-салқин шохлар ортига  
Уни ташлагану қочган  
Ул фосиқ  
Хомушгинам қушим  
Недин қўрқади  
Қанотин ёзмокчи бўлар қувониб  
Бахт сари учмокқа излайди лаҳза  
Хотиржам тутишга уринар гарчанд  
Ич-ичидан сезар йўқ муҳофаза  
Учишданми қўрқар  
Қорасин кўрсатмас шериклари ҳам  
Кечкурун қайтаркан ўз галасига  
Шохларга қўнишга бетламас юрак  
Кутиб турар гўё тақдир зарбаси  
Уни мағлуб ва хор ташлаб кетарми  
Ўлжа қилиб инсон зотиға  
Жаланинг шарпаси?



---

## VIVIENNE PLUMB

Vivienne Plumb is a New Zealand poet, dramatist, and fiction writer presently living in Sydney, Australia while she completes a Doctorate of Creative Arts at the University of Wollongong.

She was a founding member of the Women's Play Press in 1992 and has been the recipient of numerous fellowships and writing grants. Her poem, «The Tank,» won the 1998 NZ Poetry Society International Poetry Competition. Plumb's recent works include two collections of poetry, *Salamanca* (1998) and *Avalanche* (2000), a novella, *The Diary as a Positive in Female Adult Behavior* (2000), and a novel, *Secret City* (2003).

### Bird

The attendant at the Plecnik  
exhibition stares at my skirt,  
then she runs her eyes like  
punched rivets into my body.

I know I look the same,  
but different.

They all watch me  
when I wash my hands  
at the sink in the ladies' toilets.  
What can I say?  
I am like a bird with no nest.  
And I need ten thousand eyes in my own head,  
as I know she overcharged me at the market.



## ВИВЬЕН ПЛАМБ

Вивьен Пламб - янги зеландиялик шоира, ҳикоянавис, драматург, 1955 йилда Австралияда туғилган. Айни пайтда Сиднейдаги Воллонгонг Университетида бадий ижод соҳасида докторлик ишини тугатмоқда. У 1993 йилда “Муҳаббат ришталари” асари учун Брюс Мейсон Драматурглари мукофотига, “Тушида японча гапирадиган аёл” деб номланган биринчи ҳикоялар тўплами учун эса Хюберт Чарч мукофотига сазовор бўлган. 1998 йилда “Янги Зеландия шеърият жамияти”нинг халқаро танловида ғолиб деб топилган. Вивьеннинг янги асарлари “Саламанка” (1998) ва “Қор кўчкиси”(2000) деб номланган иккита тўплагамга жамланган. “Аёлларнинг ижобий фазилатларига бағишланган кундалик” ва “Сирли шаҳар” деб номланган насрий асарлари ҳам нашрдан чиққан.

### Қуш

Плекник асарлари кўргазмасида  
этагимга тикилади ходима,  
эзғиланган пистонсимон кўзчаларини  
танам бўйлаб югуртирар у.

Гарчанд асли мен ўша-ўша,  
бирок фарқлиман.

Аёллар хос хонасидаги  
чаноққа кўл чаяр эканман  
мени таъқиб этишар тагин.

Недир демокликка ҳақлиман:  
Уйи куйган қушчаман гўё.  
Энди бир бошимга милён кўз керак,  
билганим шу, чорбозорда турган ходима  
менга берди ортиқча баҳо.



## RUDOLF JUROLEK

Rudolf Jurolek, geboren 1956 in Zákamenné, Slowakei. Veröffentlichte sechs Gedichtbände: «Posunok» (Die Gebärde; 1987), «Dobrovoľná samota» (Freiwillige Einsamkeit; 1994), «Putovanie Jakuba z Rána» (Der Pilgerweg des Jakob von Morgen; 1996), «Hierografia» (1999), «Život je možný» (Das Leben ist möglich; 2007) und «Smrekový les» (Der Fichtenwald; 2009). Lebt als freiberuflicher Autor und Publizist in Breza in der Slowakei. Für seinen Lyrikband Das Leben ist möglich erhielt er den Sonderpreis des Bank Austria Literaris 2008.

### Die Vögel geben nie auf

Die Vögel geben nie auf,  
und sie sind immer wenigstens zu zweit.  
Die Geduld, mit der sie auf den Frühling warten  
und in der Brust ein Lied ansammeln,  
ist stärker als das All.  
Mit ihrem Hin-und-her-Fliegen,  
dem In-Grüppchen-Zusammensitzen,  
mit ihrem Kopfzucken,  
dem Schwanzwippen,  
dem Öffnen und Schließen der Flügel  
drücken sie den winterlichen Bäumen,  
der stehenden grauen Luft eine Seele ein.  
Die Vögel geben nie auf  
und erreichen stets alles mit Warten.



## РУДОЛЬФ ЮРОЛЕК

Рудольф Юролек 1956 йилда Словакиянинг Сакамене шахрида таваллуд топган. “Ишора”, “Талабгор ёлғизлик”, Якобнинг тонгги зиёрати”, “Иерография”, “Тириклик имкони”, “Арчазор” каби шеърий тўпламлари нашр этилган. Айти пайтда Словакиянинг Бреза шахрида эркин ижодкор сифатида бадиий ижод ва публицистика билан шуғулланиб келмоқда.

“Тириклик имкони” китоби 2008 йилда Австрия Банкининг адабиёт соҳасидаги мукофотига лойиқ кўрилган.

### Қушлар таслим бўлмас

Қушлар таслим бўлишни билмас,  
Жуфт-жуфт бўлмоқ уларга тўсиқ.  
Интиқ-интиқ кутар кўкламни,  
Қалбларида яратган кўшиқ  
Тутиб кетар бутун оламни.  
Ҳар томонга учар жонсарак,  
Гуруҳ-гуруҳ тузар анжуман,  
Хурпайишар, бош сарак-сарак,  
Силкитади думчаларини,  
Қанотларин ёйиб орзуманд  
Санашар қор парчаларини,  
Изғиринда учар қалблари.  
Қушлар таслим бўлишни билмас,  
Сабр ила арир дардлари.



---

## BAHROM RUZIMUHAMMAD

Bahrom Ruzimhammad, poet, born in 1961 in Kharezm region, Uzbekistan. Modernist poet, he made great contribution to development of free verse poetry in contemporary Uzbek poetry. He published many poetry collections including «Soundless step», «The star near the poplar», «Two lights», Davsaman», «Calmly blooming tree» and «Breadths of the day». His poems were translated into Russian, English, German, Turkish, French and Polish languages. Bahrom was one of the contributors and editors of 'Fish and Snake' international poetry anthology in 2009.

### Insane

He plucks a fowl  
buries into the soil  
and then  
waits for vegetation of a bird.  
He casts seeds in cupped hand  
to a bird's nest  
and believes that grass will grow there.



## БАҲРОМ РЎЗИМУҲАММАД

Шоир Баҳром Рўзимуҳаммад 1961 йилда Ўзбекистон Республикаси Хоразм вилоятида туғилган. Модернист шоир замонавий ўзбек шеърлятидаги эркин шеърлий услуб ривожига улкан ҳисса қўшиб келмоқда. Унинг “Товушсиз қадам”, “Теракка яқин юлдуз”, “Давсаман”, “Кундуз сарҳадлари” каби китоблари чоп этилган. Шеърлари рус, инглиз, немис, турк, француз, поляк тилларига таржима қилинган. У 2009 йилда “Илонбалиқ” халқаро шеърлий антологиясининг нашр этилишига ва дунё бўйлаб тарқалишига катта ҳисса қўшган.

### Телба

Битта пар юлиб олар-да, кушдан  
тупроққа қўмар  
сўнг эса  
куш униб чиқмоғин кутади телба.  
Бир ховуч уруғни  
куш уясига ташлаб ўтару  
майса унмоғига ишонар қаттиқ.



## MARIA FILIPPOVA

Maria Filippova is a poetess and translator, was born on May 31, 1954 in Burgas region of Bulgaria. Studied at Tashkent pedagogical institute and graduated from a University in Bulgaria. Later she studied journalism. She published several books of poetry in Greek and Bulgarian, *including Faith; A Crown for Birds; On the bottom of Sunset and Wings of Butterfly*. She has published a lot of essays about her life in Uzbekistan in Bulgarian newspapers. She won Plovdiv University Prize for her literary translation. A member of Southern Greece Writers Association, she lives in Saloniki, Greece.

\*\*\*

Mein Gedanke wickelt  
und läuft um die Wette  
mit den Erinnerungen.  
Die Augenblicke, im weiss angezogen,  
in Farblosigkeit der Vergangenheit atmen.  
Eine Erinnerungen. – im Pickel getrocknet...  
Selbsttäuschung – mit dem Weissem in Haare  
zeichnen wir Aureolen über unseren Köpfe.  
Schreiten wir selbsgefühlig  
mit dem schuldbewussten Ruhm vollgestopft.  
Wo sind sie, Flügel?  
Ungeträumte Sonnenaufgange  
mit einer Hoffnung aufflammen.





## МАРИЯ ФИЛИПОВА

Мария Филиппова 1954 йил 31 майда Болгариянинг Бургас вилояти Ситово қишлоғида таваллуд топган. Гимназия ва иқтисод техникумида таҳсил олган. Бир муддат Низомий номидаги Тошкент педгогика институтида ҳам ўқиган ва рус филологияси факультетини Болгарияда тамомлаган. М. Филиппова болгар ва грек тилларидаги бир нечта китобларнинг муаллифи бўлиб, унинг «Капалак қаноти», «Кунчиқар тубида», «Эътикод» ва «Қушлар учун тож» китоблари кенг жамоатчиликка манзур бўлган. У бир қатор шоир ва ёзувчиларнинг асарларини таржима қилган ва Пловдив университети адабий мукофотиغا сазовор бўлган. Аини пайтда Грециянинг Салоники шаҳрида истиқомат қилади.

\*\*\*

Бир ўрамдир фикру хаёлим  
Ким ўзарга  
чопар хотирот  
оппоқ куйлак кийган лаҳзалар  
туссиз ўтмишда уҳ тортмиш бот  
Намақобда сўлади ғунча  
Ўз-ўзини алдаган оқсоч  
Бошимизга қўнар нур чамбар  
Тубандаги нафсимиз бунча  
Айбдорларнинг мадҳига тўла.  
Қанотларим, қаёқлардасиз?  
Митти умид учқуни ила  
Фавқулодда гўзал тонг отар.



---

## ERIK ONDREJICKA

Erik Ondrejicka was born May 1, 1964 in the Old Town of Bratislava where he still lives and works in the exact technical branch of surveying and geodesy after being graduated at the technical university. He has devoted to writing poetry for more than two decades. In 2004 Ondrejicka debuted with a collection of poems entitled “On the Inner Side of Eyelids”. In 2006 the second collection of poems “Dance of Evening Snow Flakes” was published. In 2008 Ondrejicka together with musician Miloš Železnák created a musical-poetic CD entitled “The Five Perfections and Other Poems”. In 2009 he released a collection (e) Pigrams and a children’s book of rhymes entitled “What Is Hidden in the Pencil”. He is a member of the PEN Slovak Centre and the Club of Independent Writers.

### Before the storm

The sky that a while ago was almost solitary  
is hurrying to load all her artillery  
she mixes on the palette a grey so full of steel  
that the trees under its burden tipsily reel

But still no brush in the sky has opened the salute  
of thunderous cannonade to a painter’s repute  
only a distant lark winging where the winds lead him  
and singing over and over the single word freedom

And somewhat mournfully  
somewhat drowsy and slow  
acacia blooms in the garden lushly shower snow



## ЭРИК ОНДРЕЖИКА

Эрик Ондрезика 1964 йил 1 майда Братиславада туғилган, айна пайтда шу ерда яшаб, ижод қилмоқда. Шеърятга 80-йилларда кириб келган. “Қабоғим қатида”, “Кечки учкунлар ракси”, “Беш камолот ва бошқа шеърлар”, “Қалам нени беркитар” каби китобларнинг муаллифи. Муסיқачи Милош Железняк билан ҳамкорликда мусиқий-шеърый компакт диск ҳам яратган. “Қароқлар ва қофиялар – Тош шаҳарнинг тунги кўшиқлари” лойиҳасининг фаол иштирокчиси, Словакия Ёзувчилар уюшмаси ва мустақил ёзувчилар клуби аъзоси.

### Бўрондан аввал

Ҳозиргина эди осмон бўш, туссиз,  
бирдан жангчиларин ҳозирлар юзсиз  
қовоғини уйиб ўқталар қилич  
дарахтлар чайқалар пастда беилинж

Ҳали кўк чўткаси миниб забтига  
ўтлар ёғдирмади рассом бахтига  
шамолда тебранар бир қушча ёлғиз  
эрк сўзин кўшиққа солади ҳолсиз

ғам-андухга ботган  
ўнгини йўқотган  
акация гуллатар боғни  
дўлу қор қоплайди ҳар ёғни



The pines along the way from foot to sidefoot shift  
may they sustain their standing to beg the sky for a gift  
cannot her blinded grey be bright at least as long  
as the lark sings somewhat sadly his singleworded song

No one will answer him or whisper even or show him  
what colours will she blend into her latest poem  
is she not somewhat old as all those years grow fainter  
still like a little girl every day to play painter

But then someone smacks a brush on the cloud's black heart  
with radiant bright yellow  
now then let it start



Арчалар йўқотур ҳаловатини  
майли кўз-кўз қилсин салобатини  
само ёруғликка чиқолмай ҳалак  
қушча эрк куйини чалар жонсарақ

бирова кўкка боқмас кўрсатмас ё қай  
рангларни охирига шеърига қўшгай  
мункиллаб қолдими йиллардай хира  
ҳануз қизалоқдай бўёқлар сурақ

хайрият булутнинг кўкси ёрилур  
қароликни босиб тилло рангли нур  
қайта жилваланур ҳаёт бокира



## RAFAEL COURTOISIE

Rafael Courtoisie (Montevideo, Uruguay, 1958), Poet, narrator, essayist. His book «Estado Sólido» was awarded the International Poetry Prize, granted by the Loewe-Visor Foundation. His book «Textura» obtained the «Plural» International Poetry Prize (Mexico, 1991). (Jury presided by Juan Gelman). He was awarded the Bartolomé Hidalgo Prize in Narrative (Critics' Prize corresponding to the biennium 1994-1996). Editorial Alfaguara has published his novel «Vida de perro» (1997). His story book called «Cadáveres exquisitos» was published by Editorial Planeta (1995). Also in narrative, he has published the trilogy of stories formed by «El Mar Interior» (1990), «El Mar Rojo» (1991) and «El Mar de la Tranquilidad» (1995). «The Red Sea» was published by SRLR Press, Austin, Texas (2004).

### BAD BIRD

The difference  
between a good bird  
and a bad bird  
are the wings.

It doesn't matter  
if they are broken  
or if they are blue or brown  
yellow or red  
or whatever colour.

It doesn't matter  
if they are long or short  
if the feathers are  
strong or weak  
if they resist  
storms, rains or hurricanes.

The important thing  
about wings  
is the invisible part





in the bird brain  
beside to the little thoughts  
of the bird.  
This part, like a metonymy  
is the core of the trouble:  
a bad bird has invisible wings  
supporting the evil of the power  
a good one has invisible wings  
fanning the air with freedom  
without damage, without  
nightmares, just dreams.

A bad bird is also recognized  
by his round eyes  
like little balls of shit  
seeing nothing nobody  
never.

The bad bird's eyes  
contaminate all what  
they look.



---

## GUIDO OLDANI

Guido Oldani: Nato a Melegnano (MI) nel 47, (Italia, nazione che ha dato al mondo tanto la poesia di Dante Alighieri quanto la mafia). Oldani è attualmente una delle voci poetiche italiane di maggior spessore al mondo. E' curatore delle quattro edizioni dell'Annuario di Poesia e ha collaborato alle pagine culturali de La Stampa e di Avvenire. Ha fatto parte della delegazione che rappresentò la poesia italiana a New York a fine millennio. Collabora con il Politecnico di Milano. Inserito in Almanacco dello specchio, Mondadori 2009, Tutto l'amore che c'è, ed Einaudi 2003, Il pensiero dominante, ed Garzanti 2001. Per il teatro ha curato una riduzione della comi-tragedia di Carlo Porta e Tommaso Grossi. Fa parte del consiglio direttivo della Società per le Belle Arti ed Esposizione Permanente di Milano dove ha curato nel 2008 la mostra dei giovani pittori cinesi. E' ideatore e direttore artistico di Traghetti di Poesia 2009-2010, primo festival internazionale di poesia della Sardegna. Nel 2010 rappresenta la poesia italiana al Festival Internazionale di poesia in Nicaragua; nel 2009 è al XIX Congresso Internazionale di Poesia in Colombia. Alcune sue opere sono tradotte in spagnolo - da Martha Canfield -, romeno, ungherese, svedese, tedesco, inglese, greco, arabo.

### L'ARROSTO

e le fessure della tapparella,  
affettano la luce che entra in stanza  
come fosse una fresca mortadella.  
io invece gli somiglio ad un arrosto,  
involtolato nella carta oliata,  
tra le coperte dove mi acciambello  
e su, gli uccelli scavano nell'aria  
l'ossigeno che è privo di sapore  
e ai pesci, senza eliche o le ruote  
e senza braccia, tutto sta nel cuore.





---

## UCHE PETER UMEZ

Uche Peter Umez (Nigeria) is the author of *Dark through the Delta* (poems) and *Aridity of Feelings* (poems). His short fiction, children's stories, and non-fiction have been published at home and abroad, on-line and in print. He has won awards for his short fiction and poetry, and is a Fellow of the International Writing Program (USA), Caine Prize Workshop for African Writing, and a UNESCO-Aschberg Laureate.

### Wind

Wind, essential  
Ever gracious

Your mysterious  
Fingers Strum  
A tune to the bird  
Flying unfettered

Unheard  
By other birds  
In groans of captivity

Wind, lullaby  
To my soul

Waft poets' creative glow  
O wind  
Above the claws of the ogre.

\*\*\*\*\*



---

## RICHARD KITTA

Richard Kitta (Slovakia) wrote his first novel on his grandad's old typewriter. Later he was involved in rock music composing and writing lyrics. At present he concerns with multimedia and digital work of arts. Besides that, he writes poetry, prose and art journalism. He is editor in chief of the art magazine ENTER and the slovak section of the trilingual internet zine [www.rovart.com](http://www.rovart.com) and co-author of the www-based literature project for interactive poetry Verse Versus Verse – [www.poemat.eu](http://www.poemat.eu).

\*\*\*

I have always wanted to fly. To mind high over matter. Somewhere in the zone of stratosphere. Where every bird only pretends to disappear. ... but I don't want to anymore. Bird's eye view is miserable. It belongs to lightened steel angels. Though every now and then I catch myself. Fluttering around, winged in a rush. Then I look down. At myself. Whether I'm still walking on two's.

From a Bird's Eye View

\*\*\*\*\*



## RADOVAN BRENKUS

Radovan Brenkus is a Slovak poet and writer. He was born on the 30th of January 1974 in Bardejov. He graduated from the Science faculty at P. J. Šafárik University. He worked as a teacher in Košice, later as a specialist worker at the Institute of Experimental Physics of Slovak Academy of Sciences. He founded the Pectus Publishing House and nowadays he is involved in publishing of original and translation literature. Brenkus is also the editor for the Slovak literary journal „Dotyky“. Some of his works have been translated into English, Polish, Russian, Ukrainian and Bulgarian. In 1997 Radovan Brenkus debuted by book of poetry *March of the Dead*, then offered to readers poetic collections such as *Requiem in the Dust* (2002), *Romance with a will-o'-the-wisp* (2005) and *Smoke from the Realm of Shadows* (2009).

### **Casting down the nests**

We will gain what is later.

Scattering of ash by the wind.

Cloudless and dead calm:  
in the evening they found dried-out flowers  
below the crosses all turned back-to-front.

Birds sprinkle themselves with seed.

Don't search for me in the wind,  
when you cry,  
by disappearing I will appear in you.



## JURAJ KUNIAK

Juraj Kuniak, Slovakia, studied electrical engineering in Prague (Czech Republic) and received MBA degree at the Nottingham Trent University (UK). Worked as a development engineer, a publisher and a businessman. He survived the drama of the medico-mountaineering expedition to Pamir in 1990. On his return he founded the ROCK ROSE publishing house. Published 12 books of poetry, poetic prose and essay. His works have been translated into numerous languages. The poetic prose "Man in the wind" (2005) published in English represents a poetry experiment inspired by Writers Walk in Sydney. Further titles in English are the poetry books "A Bit of the World's Space" (2006) and "Cor cordi" (2007). The book "The line of the horizon" (2008) brings one poem in 27 languages. The book "Mystery of Landscape" (2008) presents a dialogue of two authors, the poet Juraj Kuniak and the Slovak painter Jan Kudlicka. This representative book was chosen as The Most Beautiful Book of Slovakia and received The Prize of Slovak Literary Fund. His newest poems collection is called "Notebook of a Lyrical Correspondent" (2008).

### JOY

Look at

the green, how it climbs from valleys to heights!  
It always manages.  
When it makes the crest and joins the sheepfolds,  
then reigns Spring ...  
Do you feel the joy of that last word?  
The skies of heaven are proud. If not, I am.

Skies are skies, I grant,  
most happily when they spread out, clean, rinsed,  
horizon to horizon,  
but the expression, if you catch my drift,  
has depth and power  
and hope,  
all these appear even in a torn black cloud.

That power to be green! But I don't know,  
I'll never manage it. Much easier to go off to the sky.  
The higher, the more joy ...



I've flown away, I know. I'm a cruising hawk.  
I have clawed hands and open eyes  
for mole, bear, fox and the family of the doe,  
and for my shadow, which spreads over the grass  
as if it wasn't mine ... And it is! So, it'll do no harm.  
I know my shadow, and that other too.  
Beside me there's a real hawk circling. He trains his claws  
and drops – it's death  
for the young bird. Diving sheer,  
the attacker seizes him straight from the nest.

“He left his feathers after him!” cries  
11-year-old Renatka. In her eyes I see  
that she observed  
the drama. The parent birds above the crown of the spruce  
let loose a screech. Magpies, they fly as if deranged,  
while the feathers, now already no one's, falling,  
feint in the air ...

Under their baton  
begins  
the tuning of the trees in the afternoon breeze.

And that is almost all ...  
No more, I think, will ever remain of joy.

Of the comet not that much.  
This very moment, from the sky  
it is persuading me. Already it's quenched.

What will remain of me? Thus far I'm holding. Still  
I find a form of utterance.

While I write this poem,  
on my right arm a drip goes to the vein.  
So I'm writing with my left.



## KAREN SEVILLA

Karen Sevilla (Puerto Rico, 1983), narrator, poet, and essayist. Winner of “El Nuevo Día” short story contest in 2006. Her book, “Chance’s Malady” (Sótano Editores, 2010) received the First Poetry Prize in the University of Puerto Rico’s “II Certamen Interuniversitario de Literatura”. Her work also was published in the anthologies: «Los otros cuerpos» (Tiempo Nuevo, 2007), «Convocados: Nueva narrativa puertorriqueña» (Comunicadora Koiné Inc., 2009), and “Antología storica premio letterario Giulia di Gonzaga” (Edizioni LoSpazio, 2009), as well as in several national and international magazines and newspapers. A selection of her works has been translated into English and Italian. Sevilla is a graduate student at the New York University’s Creative Writing Program in Spanish.

### Resquicios de un abril para Virginia

- La fractura. La voz y las voces. ¿Escucho?  
No hay línea divisoria para un amanecer hinchado,  
para las rendijas y las sombras de ramas manos.  
¿Veó? A mí me cubre el intento de los ojos  
casi luz desde el desvelo a sueño pesado,  
liquidador analítico nunca gracias por la vuelta.  
Sin embargo,  
fruto del empeño es el rumiar distante que trae las horas primeras  
(no vaya a ser que en distintos lugares haya dejado trozos de esos pájaros).  
Alguien ha labrado días iguales a pies desnudos como lo está mi karma.  
En el altar de un muro las velas gastadas son sordas a una voz que ronca  
despierta  
y a pasos en sesgo que no son otra cosa que intentos malgastados.  
Adónde se fue aquel color oscuro que teje telas  
(con la lucidez que se escapó hacia el otro lado de la puerta,  
la que discute lo ocurrido con pájaros henchidos).  
Dame sueño lóbrego. El símil paraíso.  
Dame alquimia pura y la quimera que tan clara veo. ¿La ves?  
Fuma cigarrillos en el cuarto para no admitirlo.  
Busca esquivar el río bala en su pecho. Quiere señalarme.  
Soy culpable del ánima de las coincidencias, ¿cierto?

- No, no estás loca todavía. Aún te lo preguntas.



---

## JOHN NKEMNGONG NKENGASONG

John Nkemngong Nkengasong is a Cameroonian poet, playwright, novelist and critic. His major literary publications include *Black Caps and Red Feathers* (2001), *Across the Mongolo* (2004), *The Widow's Might* (2006), *Letters to Marion (And the Coming Generations)* (2009) and *The Call of Blood* (2010). He has been a Fulbright scholar at New York University, guest writer at the University of Oxford, visiting academic at the University of Regensburg, Germany, and a participant in the International Writing Program at the University of Iowa, USA. He is currently Associate Professor of Literature at the University of Yaounde 1, Cameroon.

### **The Princely Kite**

So high he roams  
the immense sky  
flapping his imperial wings  
on his mighty chest  
and perches on the towers  
of the blue

so high he sails in the sky  
before a train of colourful clouds  
to fair and foreign lands  
where lies a pleasure  
known to few

so high the great bird  
searches far across the sky  
and swoops down  
on a little humble chick  
and to the highest perch it flies

till death plays his timely trick  
and down he flutters  
the princely kite  
like a leaf loose in the wind.



---

## DORIS KAREVA

Doris Kareva (Estonia) was born in 1958, graduated Tartu University in 1983 in Roman-Germanic philology cum laude, worked in the cultural weekly Sirp from 1978 – 1993 and 1997 – 2002. From 1992 to 2008 the Secretary-General of Estonian National Commission for UNESCO in Estonia, from 2009 the Chief Editor of family journal Meie Pere. Published 12 collections of poetry, one book of children`s literature and one book of essays, received two national cultural prizes and numerous literary prizes. Books of her poetry have appeared in Russian, Latvian, Swedish, Thai, and also been translated into French, English, German, Dutch, Hindi, Norwegian, Finnish, Czech, Slovenic, Polish, Welsh, Scottish, Ukrainian, Hungarian, Romanian, Irish, Greek and Hebrew. Her writing has been set to music, dance and theatre by various artists in Sweden, Belgium, United Kingdom, Netherlands, Germany, Canada, Greece, Thailand, Estonia.

### Language of the Birds

The sparks from your firesmoky eyes  
kept the room warm for hours,  
days, weeks, and months.

I recognized that feeling: the glow.  
I recognized that feeling.

Although  
it happened in another time, another film.

When you photographed the paradise trees  
and I talked with the birds.

Neither of us tasted anything there,  
did we?





\*\*\*\*\*

**JANUSZ KRZYŻOWSKI** studied medicine in the Medical Academy in Łódź and philosophy at the Warsaw University. In 1971 he acquired himself with prospects of application of yoga techniques in contemporary medicine during his stay in Santa Cruz Institute, Bombay and Lonavla. In 1986 he was decorated with the Golden Cross of academic didactic activity. Dr Krzyżowski is a member of the Polish Society of Earth Science. He is a passionate traveler and takes the particular active interest in the countries of oriental culture.

Poetess and enlightener **TURSUNOY SODIQOVA** was born in 1944 in Tashkent. A graduate of the Tashkent State University, she worked at various government organizations and NGOs in Uzbekistan, greatly contributing to fostering a harmoniously developed generation in the country. She is the author of about 20 books, including *Melody*, *Pearl of The Heart*, *Happiness*, and *Eminent Human Being*.

**GULNORA RAHMON** was born in 1957 in Samarkand. A graduate of theatrical-artistic institute, she participated in many local and international exhibitions. She is also the author of a short story collection, *The Pearl Necklace*, and her tales, poems and articles have been published in many anthologies. She is a member of Creative Union of Artists of Uzbekistan.

**NODIRA JUMANIYOZOVA**, artist, poet, scholar, was born on June 10, 1974 in Kharezm region, Uzbekistan. Her poems and short stories have been published in collections and various newspapers and magazines. Her paintings have also appeared in numerous fiction and poetry collections, as well as they have been exhibited in Uzbekistan, Turkey, and Europe.



**SHAVKAT MUZAFFAR** is an Uzbek artist, born in Tashkent, the capital of Uzbekistan. He currently works for Mushtum magazine. A member of Creative Union of Artists of Uzbekistan, his work was widely exhibited in the country.

**NOZIMA TOSHPULATOVA**, journalist and translator, a graduate of the World Languages University in Tashkent. Since 2001, she has been working at Uzbekistan TV and Radio Company. Her numerous articles have been published in local newspapers and magazines. She has attended a number of national and international conferences, including Spanish language and literature courses at the University of Malaga in Spain.

**AZAM ABIDOV**, poet, translator, born in 1974 in Namangan, City of flowers, Uzbekistan. Author of *The Island of Anxiety*, *Tunes of Asia*, *A Miracle Is On The Way* and other poetry and translation books, head of the Creative Writing and Translation Club in Tashkent.

The project initiated by Bahrom RUZIMUHAMMAD and  
developed and coordinated by  
Azam ABIDOV

Creative Writing and Translation Club

[www.navoigarden.com](http://www.navoigarden.com)

Tashkent, Uzbekistan

Email: [azamjon1974@gmail.com](mailto:azamjon1974@gmail.com)





Ушбу антологияни тайёрлашда бевосита ва билвосита ишти-  
рок этган куйидаги дўстларимизга самимий миннатдорлик  
изҳор этамиз:

Н. Тошпўлатова  
А. Исмоил  
Қ. Маъмуров  
Й. Парда  
Ҳ. Қўчқорова  
Ф. Соатов  
И. Жўраева  
Ш. Субҳон  
Г. Бегим  
М. Човуш  
Кришна Дулал Баруа  
Мусса Бидай  
Ҳ. Душамова  
Д. Бегматова  
А. Амирова  
Ш. Тожиева  
М. Турдиев



## CONTENTS / МУНДАРИЖА

FOREWORD .....	4
GARY DYCK (CANADA) .....	6
TURSUNOY SODIQOVA (UZBEKISTAN) .....	12
EXAMPLES FROM THE WORK BY ALISHER NAVOI:	
IN FRENCH.....	21
IN RUSSIAN .....	24
IN ENGLISH.....	26
IN GERMAN .....	30
IN POLISH.....	31
THE LANGUAGE OF THE BIRDS:	
AGNES LAM (HONG KONG) .....	36
GENE DOTY (USA).....	40
MARKUS HEDIGER (SWITZERLAND) .....	44
NICOLE BROSSARD (CANADA).....	48
TAHAR BEKRI (TUNISIA/FRANCE).....	50
VIKI HOLMES (HONG KONG).....	52
HALIMA KHUDOYBERDIEVA (UZBEKISTAN) .....	54
KHOSIYAT RUSTAMOVA (UZBEKISTAN).....	58
FUAD RIFKA (LEBANON).....	60
HUSSEIN HABASH (SYRIA/GERMANY).....	62
JAYNE CORTEZ (USA) .....	64
ILYA KAMINSKY (USA).....	68
SAMMY OKE AKOMBI (CAMEROON) .....	70
TIBOR KOCHIK (SLOVAKIA) .....	74
RAJEEVAN THACHOM POYIL (INDIA) .....	78
Yael GLOBERMAN (ISRAEL) .....	82
FATHIEH SAUDI (JORDAN).....	84
W.E. LANTRY (USA) .....	86
MARY GRAVITT (USA) .....	88
NIKOLA MADZIROV (MACEDONIA).....	90



USHA AKELLA (INDIA) .....	94
HULYA ATILGAN (TURKEY) .....	96
TOZAN ALKAN (TURKEY) .....	100
FERNANDO RENDON (COLOMBIA) .....	102
GLORIA GABUARDI (NICARAGUA) .....	104
FRANCISCO DE ASIS FERNANDEZ (NICARAGUA).....	108
EASTERINE IRALU (NORWAY) .....	112
RANU UNIYAL (INDIA) .....	114
CHRISTOPHER MERRILL (USA).....	116
ADAM RADFOLD (HONG KONG) .....	120
ALICE THERESA (PHILIPPINES) .....	122
KLAUS MERZ (SWITZERLAND) .....	126
JAN WAGNER (GERMANY) .....	128
MICHAEL AUGUSTIN (GERMANY) .....	130
RIFAT GUMEROV (UZBEKISTN).....	132
ALVARO MIRANDA (COLOMBIA) .....	134
ANTONIO TRUJILLO (VENEZUELA) .....	136
BLANCA ANDERSON (PUERTO RICO) .....	140
EUGENIA SANCHEZ NIETO (COLOMBIA) .....	144
GRACIELA HUINAO (CHILE) .....	148
IVON GORDON VAILAKIS (ECUADOR) .....	152
YAMILY FALCON SARKIS (MEXICO) .....	156
JESUS GOMEZ (COLOMBIA) .....	158
WALTER ESPINAL (COLOMBIA) .....	162
MERCEDES ROFFE (ARGENTINA) .....	164
RODOLFO HASLER (CUBA).....	170
ROGELIO SAUNDERS (SPAIN) .....	172
RODRIGO VERDUGO (CHILE) .....	182
URIEL MARTINEZ (MEXICO) .....	184
DANIEL FRINI (ARGENTINA).....	186
LUIS GOMEZ (COSTA RICA) .....	190
ZOFIA BESZCZYNSKA (POLAND) .....	192



ESHUR ETWEBI (LIBYA).....	194
ALEXANDER ULANOV (RUSSIA).....	196
ARTHUR SZE (USA) .....	198
CAROL MOLDAW (USA).....	202
DANIEL KUNENE (SOUTH AFRICA) .....	206
FADHIL AL-AZZAWI (IRAQ) .....	208
PASCALE PETIT (UK).....	210
PRAYAG SAIKIA (INDIA) .....	212
RASHIDAH ISMAILI (BENIN / USA).....	214
MUHAMMAD GHAFFOR (UZBEKISTAN) .....	220
SAYED GOUDA (EGYPT).....	222
VIVIENNE PLUMB (NEW ZEALAND).....	226
RUDOLF JUROLEK (SLOVAKIA).....	228
BAHROM RUZIMUHAMMAD (UZBEKISTAN) .....	230
MARIA FILIPPOVA (BULGARIA).....	232
ERIK ONDREJICKA (SLOVAKIA).....	234
GUIDO OLDANI (ITALY).....	240
RAFAEL COURTOISIE (URUGUAY) .....	240
UCHE PETER UMEZ (NIGERIA) .....	241
RICHARD KITTA (SLOVAKIA).....	242
RADOVAN BRENKUS (SLOVAKIA).....	243
JURAJ KUNIAK (SLOVAKIA).....	244
KAREN SEVILLA (PUERTO RICO) .....	246
JOHN NKEMNGONG NKENGASONG (CAMEROON).....	247
DORIS KAREVA (ESTONIA).....	248
ABOUT THE TRANSLATORS AND ARTISTS .....	249



C

F o n d s

Prince Claus Fund *for*  
Culture and Development

**A BIG THANK YOU TO ALL POETS SUBMITTED THEIR  
POEMS FOR THIS POETRY ANTHOLOGY**

**El lengua de los pájaros**  
**Die Sprache der Vögel**  
**La langue des oiseaux**  
**Язык птиц**  
**Kuş dili**  
**The Language of the Birds**  
**Қуш тили**

*Муҳаррир Б. АКРАМОВ*  
*Мусаҳҳиҳ Д. ИСМОИЛОВА*  
*Бадиий муҳаррир А. МАМАСОЛИЕВ*  
*Техник муҳаррир Х. САФРАЛИЕВ*  
*Саҳифаловчи О. МУХТОРОВ*

Босишга 12.11.2010 йилда рухсат этилди.  
Бичими 84x108 1/32. Ҳажми 29,0. Адади 100.  
Буюртма № 100.  
Баҳоси келишилган нарҳда.

«ТАФАККУР» нашриёти  
[www.tafakkur.uz](http://www.tafakkur.uz)  
E-mail: [maktub@tafakkur.uz](mailto:maktub@tafakkur.uz)

«ТАФАККУР» нашриёти босмаҳонасида босилди.  
Тошкент шаҳри, Чилонзор кўчаси, 1-уй.